

Onderzoek functioneren
Stelsel Bewaken en
Beveiligen
Koninginnedag 2009

Uitgave

September 2009

Nationaal Coördinator Terrorisbestrijding (NCTb)

Postbus 16950 | 2500 BZ Den Haag

www.nctb.nl

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5
1 Inleiding	12
2 Onderzoeksopzet	13
2.1 Beoogd effect, doelstelling en afbakening van het onderzoek	13
2.2 Onderzoeksteam	13
2.3 Werkwijze	13
2.4 Opzet van het onderzoek	13
3 Het Stelsel Bewaken en Beveiligen	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Uitgangspunten van het Stelsel	15
3.3 Inrichting van het Stelsel	15
3.3.1 Verantwoordelijkheid Minister van Justitie	15
3.3.2 Verantwoordelijkheid Minister van BZK	15
3.3.3 Mandatering NCTb en CBB	16
3.3.4 Verantwoordelijkheid burgemeester	16
3.3.5 Verantwoordelijkheid (hoofd-)officier van justitie	16
3.3.6 Gezagsverhoudingen tussen burgemeester en (hoofd-)officier van justitie	16
3.4 Werking van het Stelsel	16
3.5 Samenhang rijksdomein en decentraal domein in de uitvoering	17
4 Dreigingsinformatie Koninginnedag 2009	20
4.1 Inleiding	20
4.2 De rol van dreigings- en risico-informatie in het Stelsel	20
4.3 Bepalen van dreiging en risico	20
4.3.1 Systematiek beoordeling door lokale driehoek	21
4.3.2 Systematiek beoordeling CBB	21
4.4 Dreiging op Koninginnedag 2009	21
4.4.1 Vergelijking dreiging en risico met eerdere Koninginnedagen	22
4.4.2 Verzameling dreigingsinformatie CBB	22
4.4.3 AIVD-inschatting	22
4.4.4 IPOL-inschatting	22
4.4.5 Advies dreigingsniveau CBB (ernst en waarschijnlijkheid) en exploitatie	22
4.4.6 Inwinactiviteiten, -middelen en producten van de politie	23
4.4.7 Informatie over potentiële verstoorders	23
4.4.8 Screening van personen	24
4.4.9 Screenen internet op berichten in relatie tot Koninginnedag	24
4.5 Resultaat Inwinplan	24
5 Beveiligingsmaatregelen Koninginnedag 2009	25
5.1 Inleiding	25
5.2 De toepassing van het Stelsel bij het nemen van beveiligingsmaatregelen	25
5.3 Beleidsuitgangspunten Koninginnedag 2009	26
5.4 Overlegstructuren en draaiboeken	26
5.4.1 Overlegstructuur tussen DKDB en politie NO-Gelderland	26
5.4.2 Draaiboeken	27
5.5 Dreigingsbeeld Koninginnedag 2009	27
5.6 Dreigingsscenario's politie	27
5.6.1 Referentiekaders en voorschriften voor scenario's	27
5.6.2 Scenario's politie voorafgaand aan Koninginnedag 2009	27
5.6.3 Kritische scenario's	29
5.7 Maatregelen in drie ringen	29
5.7.1 Eerste ring: persoonsbeveiliging	30
5.7.2 Tweede ring: politiemaatregelen	30
5.7.3 Derde ring: verkeersmaatregelen	32
5.7.4 Overige beveiligingsmaatregelen	34
6 De aanslag en het optreden	35
6.1 Inleiding	35
6.2 Korte weergave van de aanslag	35
6.3 Informatie over K.T. voorafgaand aan de aanslag	35
6.3.1 Informatie over K.T. tot aan 30 april	35
6.3.2 Informatie over K.T. op 29 en 30 april, voorafgaand aan de aanslag	36
6.4 Het (politie)-optreden op Koninginnedag 2009	36
6.4.1 De kruising Bosweg-Jachtlaan	36
6.4.2 Halverwege de Jachtlaan - kruising met de Boszichtlaan	36
6.4.3 Kruising Jachtlaan - Loolaan	37
6.4.4 Voertuig komt tot stilstand bij De Naald	37
6.4.5 De cabriobus	38
6.4.6 Activeren landelijke informatiecoördinatie en opsporingsproces	39
BIJLAGEN	
Bijlage 1 Relevante wet- en regelgeving	42
Gemeentewet	42
Wet Rampen en Zware ongevallen	43
Politiewet 1993	43
Wet op de rechterlijke organisatie	47
Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (WIV)	47
Bijlage 2 Schema ernst & waarschijnlijkheid	49
Bijlage 3 Dreigingssystematieken	50
Bijlage 4 Dreigingsbeeld Koninginnedag 2007/2008	53
Bijlage 5 Chronologisch verloop politieoptreden, opgesteld door de NCTb	54
Bijlage 6 Voorbeeld vijf-paragrafenmodel draaiboek	63
Bijlage 7 Lijst van afkortingen en terminologie	64

ONDERZOEK FUNCTIONEREN STELSEL BEWAKEN EN BEVEILIGEN KONINGINNEDAG 2009

SAMENVATTING

Koninginnedag 2009 ging zoals alle Koninginnedagen gepaard met beveiligingsmaatregelen. Deze hadden niet alleen tot doel te zorgen voor een ordelijk, maar ook voor een veilig verloop van deze nationale feestdag. Desalniettemin is Nederland tijdens de viering van Koninginnedag 2009 in Apeldoorn geconfronteerd met een gewelddadige actie die gericht was tegen de koninklijke familie.

De poging van de dader (in dit onderzoek K.T. genoemd) om met zijn auto op de koninklijke bus in te rijden mislukte, maar kostte uiteindelijk wel acht mensenlevens, inclusief dat van de dader. Het ernstige incident heeft tal van vragen opgeroepen, in het bijzonder over de beveiligingsmaatregelen die op deze dag waren genomen en over de wijze waarop de voor de beveiliging verantwoordelijke diensten en personen onmiddellijk na de aanslag zijn opgetreden.

Er zijn drie onderzoeken ingesteld naar de gebeurtenissen op Koninginnedag 2009. Deze onderzoeken verschillen qua reikwijdte, abstractie en doelstelling. De uitvoering van deze onderzoeken hangt samen met specifiek geldende verantwoordelijkheden.

De dienst Nationale Recherche heeft onder verantwoordelijkheid van het Landelijk Parket strafrechtelijk onderzoek verricht. Dit onderzoek richt zich vooral op een reconstructie van de daad, de voorbereiding en het motief van de dader.

De Apeldoornse burgemeester en het college van burgemeester en wethouders hebben, als verantwoordelijken voor de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening, aan de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties opdracht verleend een feitenonderzoek te verrichten naar het aspect 'openbare orde en veiligheid', inclusief de multidisciplinaire hulpverlening, zowel in de voorbereiding als tijdens de uitvoering van Koninginnedag 2009.

Tot slot hebben de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als eindverantwoordelijken voor het Stelsel Bewaken en Beveiligen de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb) verzocht een onderzoek uit te voeren naar de beveiligingsaspecten die voorafgaand aan en tijdens Koninginnedag 2009 aan de orde zijn geweest met betrekking tot de koninklijke familie, waaronder het Koninklijk Huis. De NCTb is namens de ministers verantwoordelijk voor het Stelsel Bewaken en Beveiligen, dat onder meer dient ten behoeve van de beveiliging van de koninklijke familie. Het onderzoek is uitgemond in conclusies en aanbevelingen ter verbetering van de uitvoering van het gehele Stelsel.

Deze rapportage gaat over het onderzoek van de NCTb. Over de uitkomsten van de overige onderzoeken wordt separaat gerapporteerd door de betreffende verantwoordelijke instanties, respectievelijk

het Landelijk Parket en de Apeldoornse burgemeester en het college van burgemeester en wethouders.

Deze samenvatting beschrijft de bevindingen en de aanbevelingen van het onderzoeksteam in samenhang. In de afzonderlijke hoofdstukken worden de bevindingen en aanbevelingen nader onderbouwd.

Algemene beschouwing en hoofdbevinding

Voordat wordt ingegaan op de bevindingen is het belangrijk om het dilemma dat in deze context speelt te schetsen, namelijk dat niemand veiligheid kan garanderen, ook de overheid niet. Absolute veiligheid bestaat niet; veiligheid is altijd de uitkomst van een afwegingsproces. Het willen uitsluiten van alle veiligheidsrisico's zou leiden tot draconische beveiligingsmaatregelen die haaks staan op de essentie van bewaken en beveiligen, namelijk het veilig en zo ongestoord mogelijk kunnen functioneren van te beveiligen personen, objecten en diensten. Om tussen die twee voorwaarden de juiste balans te vinden, worden beveiligingsmaatregelen in Nederland genomen op basis van een afweging van dreiging en risico en van de effecten van beveiliging op het functioneren van de te beveiligen persoon, dienst of object. Er is dan ook per definitie sprake van risicoaanvaarding. Bij grote nationale evenementen en vieringen is dat niet anders. Het daarbij gewenste open en feestelijke karakter geeft spanning met soms ingrijpende beveiligingsmaatregelen vanwege de beperkingen die ze opleggen aan de deelnemers aan de viering en aan het publiek. Deze hebben immers altijd hun weerslag op de mate van openheid en toegankelijkheid van een dergelijk evenement.

Koninginnedag in Nederland kent al sinds 1981 een open en feestelijk karakter. In de maanden voorafgaand aan deze viering wordt traditioneel door vele vrijwilligers en organisaties intensief samengewerkt om deze dag feestelijk en ordelijk te laten verlopen. Zo ook de viering van Koninginnedag 2009 in Apeldoorn. Talloze organisaties en instanties hebben sinds januari 2009 op nationaal en vooral lokaal niveau nauw samengewerkt, mede om de viering voor deelnemers zowel als publiek veilig te laten verlopen.

Afgaand op de beschikbare dreigings- en risico-informatie zou Koninginnedag 2009 traditiegetrouw een feestelijke dag worden. Betrokken instanties hebben gelet op hun respectievelijke verantwoordelijkheden ten aanzien van de beveiliging van dit evenement redelijkerwijs gedaan wat van hen mocht worden verwacht. Ondanks goede samenwerking en de talloze maatregelen die waren getroffen, heeft dit ernstige incident geheel onvoorzien toch kunnen plaatsvinden. Waar de dag feestelijk begon, reed om 11:50 uur een auto met hoge snelheid door het publiek en de afzetting en kwam tegen het monument De Naald tot stilstand. Als gevolg hiervan zijn acht personen overleden en zijn velen gewond geraakt.

Om de kans op het plaatsvinden van dit soort incidenten in de toekomst te verminderen, zal bij evenementen als Koninginnedag meer dan voorheen ook met minder voorstelbare risico's rekening moeten worden gehouden.

De organisaties die een rol hebben bij het uitvoeren van het Stelsel Bewaken en Beveiligen hebben hun rol vervuld en goed samengewerkt. Wel moet achteraf worden geconstateerd dat drie onderdelen niet optimaal zijn verlopen, die overigens in dit geval geen invloed hebben gehad op het plaatsvinden van het incident. Het betreft het proces van het bepalen van het dreigingsniveau, de mate waarin de beveiligingsfunctie van de verschillende ringen van maatregelen duidelijk waren, en de afwegingen die zijn gemaakt tussen beveiliging en andere belangen. Deze drie onderdelen worden in de rapportage afzonderlijk belicht.

Bovenstaande bevindingen leiden tot de conclusie dat de beveiliging bij evenementen als Koninginnedag het beste kan worden gewaarborgd door de coördinatie op afstemming en samenhang bij de voorbereiding en uitvoering van de beveiliging te versterken. Bij de beveiliging van een nationaal evenement als Koninginnedag zijn nu eenmaal verschillende partijen betrokken die daarin elk eigen verantwoordelijkheden hebben. Effectieve samenwerking zowel bij de voorbereiding als in de uitvoering van de beveiliging is dan ook van groot belang, omdat alleen dan een volledig overzicht kan worden verkregen van alle benodigde en getroffen maatregelen. Beveiligingsmaatregelen kunnen zodoende in samenhang worden opgesteld en op elkaar afgestemd.

Daarnaast dient bij evenementen als Koninginnedag gegarandeerd te zijn dat de afwegingen tussen veiligheid en het, met zo min mogelijk belemmeringen, doorgang kunnen vinden van het evenement, zowel bij de voorbereiding als tijdens de uitvoering, integraal en op het juiste (gezagsverantwoordelijke) niveau worden gemaakt. Dit zou kunnen worden bereikt door binnen de bestaande gezagsverhoudingen en bevoegdheden de toepassing van het adviesrecht van de NCTb in het Stelsel Bewaken en Beveiligen aan te scherpen. De NCTb kan op dit moment gevraagd en ongevraagd advies geven. De aanscherping houdt in dat de NCTb bij nationale evenementen een adviesplicht heeft. Dit betekent dat bij grootschalige evenementen die worden bezocht door personen die vermeld staan op de limitatieve lijst en waarbij het nationale belang centraal staat en het karakter van het evenement een specifieke of verhoogde druk op de bewaking en beveiliging kan geven, de NCTb altijd advies geeft aan de centrale en decentrale autoriteiten over de samenhang en de afstemming tussen de betrokken partijen in het proces van bewaken en beveiligen, ongeacht het gepercipieerde dreigings- of risiconiveau. Wanneer er een blijvend verschil van inzicht ontstaat, legt de NCTb dit voor aan de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zij kunnen dan hun aanwijzingsbevoegdheid toepassen, zoals beschreven in het Stelsel.

Inrichting van het Stelsel in de casus Koninginnedag

In Nederland is de beveiliging van personen, objecten en diensten

geregeld in het Stelsel Bewaken en Beveiligen. Het doel van het Stelsel Bewaken en Beveiligen is het voorkomen van aanslagen op personen, objecten en diensten. In het Stelsel werken verschillende organisaties, zoals inlichtingen- en veiligheidsdiensten, politie-korpsen, het Openbaar Ministerie en bestuurlijke organisaties samen om zorg te dragen dat personen, objecten en diensten, ondanks dreiging en risico, veilig en zo ongestoord mogelijk kunnen functioneren. In het Stelsel is geregeld hoe op basis van dreigings- en risico-informatie, via dreigingsappreciatie, tot een dreigingsadvies (ook wel bekend als dreigingsbeeld) dat de basis is voor de beveiligingsmaatregelen, wordt besloten. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de beveiligingsmaatregelen is ook in het Stelsel geregeld.

Bij bewaken en beveiligen zijn verschillende partijen betrokken, zowel op landelijk als op decentraal niveau, elk met hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. In het Stelsel worden deze verantwoordelijkheden en bevoegdheden in samenhang beschreven en zijn er mechanismen benoemd om coördinatie en samenwerking te waarborgen. Het is een gelaagd stelsel van verantwoordelijkheden dat de inrichting van het Nederlandse staatsbestel en de bestaande politieke en justitiële structuren volgt. De verantwoordelijkheden in het Stelsel zijn vastgelegd in de Politiewet en andere wetgeving.

Het waken over de veiligheid is voornamelijk decentraal belegd. Dat betekent dat de veiligheidszorg voor personen, objecten en diensten in beginsel onder de verantwoordelijkheid van het betreffende decentrale gezag plaatsvindt. Binnen het Stelsel wordt het decentrale oftewel het lokaal bevoegde gezag gevormd door de burgemeester en de (hoofd-)officier van justitie ((H)OvJ). Tezamen met de korpschef of districtchef van het regionale politiekorps vormen zij de zogenoemde lokale driehoek. De korpschef of de districtchef van het regiokorps neemt deel als uitvoerder.

Als uitzondering op de decentrale verantwoordelijkheid geldt een bijzondere verantwoordelijkheid van het centrale gezag (de rijksoverheid) voor bepaalde (groepen) personen, objecten en diensten die een nationaal belang vertegenwoordigen. Deze staan vermeld op de zogenoemde limitatieve lijst. Het Koninklijk Huis en de koninklijke familie zijn opgenomen op deze limitatieve lijst. Het centrale gezag wordt gevormd door de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zij hebben binnen het Stelsel specifieke verantwoordelijkheden, maar zijn ook gezamenlijk verantwoordelijk voor de inrichting en het functioneren van het Stelsel Bewaken en Beveiligen. De Coördinator Bewaking en Beveiliging (CBB) van de NCTb is namens deze ministers gemandateerd voor het beheer, de implementatie en de vernieuwing van het Stelsel.

Evenementen zijn niet als specifieke categorie genoemd in het Stelsel. Evenementen vinden plaats binnen het gezagsbereik van de burgemeester en (hoofd-)officier van justitie. Dit betekent dat bij hen ook de verantwoordelijkheid ligt voor het nemen van algemene veiligheidsmaatregelen bij evenementen. Wanneer bij evenementen

personen aanwezig zijn uit het rijksofficial domein ontstaat er noodzaak tot samenwerking en komen de verantwoordelijkheden van verschillende gezagsdragers dus bij elkaar. Deze samenkomst van rijks- en decentrale verantwoordelijkheden is een omstandigheid die binnen het Stelsel geregeld voorkomt. In het Stelsel heeft de CBB de bevoegdheid om gevraagd en ongevraagd te adviseren aan het lokaal bevoegde gezag. Tot nu toe adviseerde de CBB wanneer er sprake was van verhoogde dreiging of risico.

Bij de hiervoor beschreven samenkomst van decentrale en centrale verantwoordelijkheden in het Stelsel, zoals bij nationale evenementen, is het van belang dat er actief wordt samengewerkt. In het geval er blijvend verschil van inzicht mocht zijn tussen bijvoorbeeld de uitvoerende organisaties of tussen de NCTb en het lokale gezag, is escalatie mogelijk naar de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze kunnen, indien noodzakelijk, aanwijzingen geven aan respectievelijk de (hoofd-)officier van justitie of de burgemeester. Deze aanwijzingsbevoegdheden maken het Stelsel en de uitvoering daarvan in het rijksofficial domein en decentraal domein sluitend.

Tijdens Koninginnedag 2009 bleek uit de dreigingsappreciatie van de CBB dat er geen sprake was van een concrete dreiging en dat er sprake was van een laag risico. Ook op lokaal niveau bleek er geen sprake te zijn van een concrete dreiging of verhoogd risico. De CBB heeft derhalve geen aanleiding gezien om het lokaal gezag nader te adviseren over extra te nemen beveiligingsmaatregelen.

Bevinding

Het onderzoeksteam constateert dat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden afdoende zijn geregeld in het Stelsel om adequate besluitvorming mogelijk te maken. Het Stelsel is echter niet op alle onderdelen voldoende uitgewerkt. In praktijk maakt de NCTb, wanneer rijks- en decentrale verantwoordelijkheden rond bewaking en beveiliging samenkomen (zoals bij Koninginnedag), incidenteel gebruik van zijn bevoegdheid tot gevraagd en ongevraagd advies aan het lokaal bevoegd gezag, namelijk wanneer sprake is van verhoogde dreiging of risico. De structurele coördinatie ten behoeve van samenhang en afstemming tussen partijen in het proces van bewaken en beveiligen rond nationale evenementen als Koninginnedag dient te worden versterkt.

Aanbeveling

De versterking van de structurele coördinatie zou kunnen worden bereikt door binnen de bestaande gezagsverhoudingen en bevoegdheden de toepassing van het adviesrecht van de NCTb in het Stelsel Bewaken en Beveiligen aan te scherpen. Deze aanscherping houdt in dat bij evenementen die worden bezocht door personen die vermeld staan op de limitatieve lijst én waarbij het nationale belang centraal staat én het karakter van het evenement een specifieke of verhoogde druk op de bewaking en beveiliging kan geven, de NCTb altijd advies geeft over de samenhang en de afstemming tussen de betrokken partijen in het proces van bewaken en beveiligen, ongeacht het gepercipieerde dreigings- of risiconiveau. Op deze wijze kunnen de gezagsdragers hun verantwoordelijkheid, i.c.

de lokale driehoek voor het decentraal domein en de NCTb voor de beveiliging van personen die staan vermeld op de limitatieve lijst, binnen de bestaande gezagsverhoudingen en bevoegdheden, optimaliseren. Wanneer er een blijvend verschil van inzicht ontstaat, legt de NCTb dit voor aan de Ministers van Justitie en van BZK. Zij kunnen dan hun aanwijzingsbevoegdheid toepassen, zoals beschreven in het Stelsel.

(In rapport bevinding 1 en aanbeveling 1)

Werking van het Stelsel inzake het bepalen van dreiging en risico voor Koninginnedag

Het centrale uitgangspunt in het Stelsel Bewaken en Beveiligen is dat beveiligingsmaatregelen worden genomen op basis van dreiging en risico. Om zicht te krijgen op de dreiging en risico is informatie nodig. Dit betekent dat het proces van verzamelen van dreigings- en risico-informatie het startpunt vormt voor het besluiten over en uitvoeren van beveiligingsmaatregelen. De informatie komt van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (I&V-diensten) en de politie en wordt aangeleverd volgens binnen het Stelsel vastgestelde producten met elk hun eigen format. Voor Koninginnedag is de 'dreigingsinschatting' het meest toepasselijke product. In dergelijke inschattingen wordt informatie weergegeven over concrete dreigingen en potentiële dreigingen. Voor wat betreft het decentrale domein (het lokaal bevoegd gezag) is het zogenoemde informatie-inwinplan van de regionale politie het startpunt bij de verzameling van dreigingsinformatie. Bij de inschatting van de dreiging wordt gekeken naar de ernst van de dreiging en de waarschijnlijkheid dat de dreiging zich manifesteert. De dreigingsinschattingen van het lokale en het landelijke niveau worden vervolgens bij elkaar gebracht in een geïntegreerd advies aan het lokaal bevoegd gezag. Dit advies wordt geëvalueerd en gewogen door het bevoegde gezag dat verantwoordelijk is voor het vaststellen van het dreigingsniveau. Op basis van dat niveau worden door het bevoegde gezag passende beveiligingsmaatregelen geformuleerd voor de uitvoerende diensten, zoals de politie.

Op landelijk niveau bleek voorafgaand aan Koninginnedag 2009 uit de dreigingsappreciatie van de CBB dat er sprake was van een laag risico. Er was geen informatie over een concrete dreiging. Ook de ervaringen van de afgelopen jaren met Koninginnedag waren niet anders dan 'geen dreiging en laag risico'. Kort voor Koninginnedag heeft de CBB aan de Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB) van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) bevestigd dat er geen concrete dreiging te verwachten was. Het KLPD is namens de Minister van Justitie belast met het uitvoeren van persoonsbeveiliging.

De CBB zag, gelet op het actuele beeld en het historische dreigingsbeeld, geen reden om een coördinerende rol in het verdere proces naar besluitvorming over beveiligingsmaatregelen te spelen. De CBB heeft er daarom van afgezien een schriftelijk advies over de te verwachten dreiging aan de lokale driehoek te sturen

Ook op decentraal niveau zijn veel inspanningen geleverd om dreigingsinformatie te verzamelen. Daarbij is door de politie

Noord Oost Gelderland (NO-Gelderland) gebruik gemaakt van het inwinplan dat door de regiopolitie Friesland was opgesteld voor Koninginnedag 2008. De daaruit voortvloeiende informatievragen zijn breed uitgezet in het regionale politiekorps NO-Gelderland. Tevens heeft de politie NO-Gelderland via de Dienst IPOL, de informatieorganisatie van het KLPD, een informatievraag ten aanzien van potentiële verstoorders uitgezet bij alle andere regiokorpsen. Ook heeft de politie internetsurveillance uitgevoerd en ruim 2000 deelnemers, genodigden en vrijwilligers geverifieerd in de politie-systemen. Verder zijn bezoekers van campings, recreatieparken en hotels rondom Apeldoorn gescreend op geweldsantecedenten. Daarnaast zijn technische hulpmiddelen ingezet om ook op Koninginnedag zelf informatie te kunnen verzamelen over de gebeurtenissen.

Zowel de verzoeken aan de andere regiokorpsen als de beide screenings leverden geen dreigingsinformatie op. De politie NO-Gelderland heeft daarom afgezien van het maken van een schriftelijke dreigingsschatting voor Koninginnedag 2009. De lokale driehoek heeft de verzamelde informatie gebruikt als basis voor de besluitvorming door de lokale driehoek over dreiging en maatregelen.

Bevinding

Alle beschikbare dreigings- en informatieproducten van het landelijke en het lokale niveau zijn bij elkaar gekomen. Dat er geen schriftelijke adviezen over de dreiging, noch op landelijk noch op lokaal niveau, zijn opgesteld heeft geen negatieve consequenties gehad. Het onderzoeksteam constateert dat alle betrokkenen afdoende op de hoogte waren van het dreigingsbeeld.

Aanbeveling

Bij nationale evenementen dienen de dreigings- en informatieproducten die worden gebruikt in het rijksof domein en het decentrale domein eenduidig te zijn, op elkaar aan te sluiten en in samenhang te worden beschouwd. Het moet leiden tot een schriftelijk geïntegreerd advies op basis waarvan de gezagsverantwoordelijken, i.c. de lokale driehoek voor het decentraal domein en de NCTb voor het rijksof domein, het dreigingsniveau kunnen vaststellen.

(in rapport bevinding 2 en aanbeveling 2)

Informatieverzameling gericht op potentiële verstoorders

De DKDB heeft, mede namens politie NO-Gelderland, via KLPD/IPOL alle politiekorpsen verzocht informatie aan de DKDB te verstrekken ten aanzien van potentiële verstoorders van Koninginnedag 2009. Het ging daarbij om bij de politie bekende “personen die gekant zijn tegen het Koningshuis, gestoord, verward of gefixeerd zijn in hun aandacht jegens leden van de koninklijke familie of personen van wie verwacht mag worden dat ze op de locatie Apeldoorn aandacht zullen vragen voor hun politiek of persoonlijk belang”. Politiekorps Haaglanden en de Koninklijke Marechaussee hebben

informatie aangeleverd. Deze informatie is samen met de informatie van politie NO-Gelderland gebundeld met de reeds bestaande informatie van de DKDB en onder meer gebruikt op de dag zelf om mogelijk risicovolle personen tijdig te kunnen onderkennen. Het overzicht dat door de DKDB tot stand wordt gebracht, is voornamelijk gebruikt voor reactief optreden. Signalering van deze personen in de omgeving van een te beveiligen persoon leidt tot extra waakzaamheid van de beveiligers.

Dreigingsscenario's in de voorbereiding

De door de DKDB en politie NO-Gelderland genomen preventieve maatregelen waren grotendeels gebaseerd op de expertise en ervaring die in beide organisaties aanwezig zijn met betrekking tot de vele denkbare modus operandi die aanslagplegers zouden kunnen hanteren. Door beide organisaties zijn daarbij ook dreigingsscenario's* gehanteerd ter voorbereiding op het nemen van beveiligingsmaatregelen. Deze zijn ook met elkaar besproken.

De DKDB heeft rekening gehouden met het scenario “aanslag” met grof fysiek geweld door gebruik van goederen als wapen (stenen, stok, paraplu) en gebruik van steek- of vuurwapens. De politie NO-Gelderland heeft rekening gehouden met het scenario “aanslag op het Koninklijk gezelschap/terroristische aanslag”. Er is door geen van de organisaties rekening gehouden met een doorbraak van hekken en publiek met een auto.

Er is geen landelijk vastgestelde lijst met dreigingsscenario's die de politieregio's kunnen hanteren voor bewaking en beveiliging van evenementen als Koninginnedag. Scenario's worden binnen elke regio eigenstandig geformuleerd, veelal in een multidisciplinaire setting.

Bevinding

Het onderzoeksteam stelt vast dat hoewel de DKDB en politie NO-Gelderland hebben samengewerkt bij het opstellen van hun draaiboeken, dit niet tot identiek benoemde scenario's heeft geleid. Voorts waren de gebruikte scenario's vooral gericht op het nemen van reactieve maatregelen. Het incident op Koninginnedag 2009 heeft geleerd dat bij het treffen van preventieve maatregelen meer rekening dient te worden gehouden met veiligheidsrisico's die minder voorstelbaar worden geacht.

Aanbeveling

Er dient een landelijke lijst met scenario's voor bewaken en beveiligen te worden opgesteld en te worden beheerd door het KLPD ten behoeve van de politiekorpsen. De scenario's dienen zo concreet te zijn dat het mogelijk is om een systematische vertaling naar preventieve maatregelen te maken. De gehanteerde scenario's van de inlichtingen- en de uitvoeringspartners dienen op elkaar te zijn afgestemd.

(In rapport bevinding 4 en aanbeveling 4)

Bepalen van beveiligingsmaatregelen voor Koninginnedag 2009

De DKDB en de politie NO-Gelderland hebben bij de voorbereiding en uitvoering van de politietaken intensief samengewerkt. Er was sprake van een duidelijke verdeling van de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden. Sinds 19 januari 2009 heeft tussen beide organisaties geregeld overleg plaatsgevonden. Voor de voorbereidingen en de uitvoering van Koninginnedag 2009 is zowel door de politie NO-Gelderland als de DKDB een speciale staforganisatie voor grootschalig optreden geformeerd. Dit is binnen de politie een landelijk vastgestelde werkwijze bij grootschalige evenementen. Daarbij is gebruik gemaakt van de ervaringen in de voorgaande jaren. Op basis van dreiging en risico's zijn beveiligingsmaatregelen geformuleerd. Deze hadden deels een preventief en deels een reactief karakter. Bij de preventieve maatregelen moet gedacht worden aan explosievenverkenningen, screening van publiek en vrijwilligers en de aanwezigheid van zogeheten safehouses en back-upvoertuigen langs de route. Verder was het luchtruim gesloten, was een peloton Mobiele Eenheid en een Arrestatie Eenheid beschikbaar en is gebruikgemaakt van ANPR-voertuigen (kentekenherkenning). Er was een boekwerk opgesteld met bekende potentiële verstoorders. Dit is onder de DKDB en onder geselecteerde functionarissen van politie NO-Gelderland langs de route verspreid. Ook waren er maatregelen getroffen om bekende potentiële verstoorders en personen die zich verdacht droegen tijdig te onderkennen. Er waren afspraken tussen DKDB en politie NO-Gelderland over de wijze waarop opgetreden zou worden tegen bekende potentiële verstoorders en in verdachte situaties.

Bevinding

Het onderzoeksteam constateert dat er intensief is samengewerkt tussen DKDB en de politie NO-Gelderland bij de voorbereiding en de uitvoering van de politietaken, en dat er bij een gelijke inschatting van de dreiging meer beveiligingsmaatregelen waren genomen dan voorgaande jaren.

(in rapport bevinding 3)

Bij een beveiligingsplan moet altijd worden gekeken naar de samenwerking van maatregelen op elkaar. In het geval van het werken met (beveiligings)ringen betekent dit dat bij het opstellen van het ringenplan moet worden gekeken naar hoe de ringen zich tot elkaar verhouden. Deze dienen niet als losse delen te worden beschouwd.

Bij Koninginnedag 2009 waren in Apeldoorn maatregelen aangaande de door de koninklijke familie af te leggen route in drie ringen te onderscheiden. De eerste ring was een dynamische beveiligingsring en betrof de persoonsbeveiliging, uitgevoerd door de DKDB.

De tweede ring betrof de politiemaatregelen in de openbare ruimte die gericht waren op de handhaving openbare orde en rechtsorde, uitgevoerd door de politie NO-Gelderland. Dit pakket bestond uit preventieve maatregelen gericht op explosievenverkenning en -ruiming, en afzettingen voor het publiek. Aan enkele van de te treffen maatregelen zijn door de DKDB eisen gesteld en als zodanig door de politie NO-Gelderland uitgevoerd. Het onderzoeksteam

maakt hieruit op dat deze tweede ring daarmee ook een beveiligingsfunctie kreeg. Het bestaan van de beveiligingsfunctie in de tweede ring was echter onvoldoende duidelijk. De ring kende onder meer dranghekken in combinatie met toezichthoudend personeel van - of in bijstand aan - de politie NO-Gelderland.

Als onderdeel van de tweede ring is een hekkenplan opgesteld. De lokale driehoek heeft het plan tijdens een overleg op 20 april goedgekeurd en mandaat verleend aan de politie en de Apeldoornse projectorganisatie voor Koninginnedag (Stichting Koninklijk Apeldoorn) om ter plekke de hekken in de definitieve opstelling te plaatsen. Hier is bewust voor gekozen omdat de organisatie ter plekke ruimte moest hebben om in verband met de opstelling en de start van de optocht de beste oplossing te kiezen.

Een medewerker van de Stichting Koninklijk Apeldoorn heeft de leiding over de begeleiding van de historische optocht gehad. In deze hoedanigheid zorgde hij voor de plaatsing en eventuele verplaatsing van de dranghekken op de kruising Loolaan/Jachtlaan/Zwolseseweg/Amersfoortseweg op 30 april. Bij deze kruising begon de route van de historische optocht. Deze hekken mochten kort open om publiek onder begeleiding van de politie en verkeersregelaars te laten oversteken, bijvoorbeeld om naar een tribune te gaan of om zich bij een familielid aan de overkant te voegen. Dit was toegestaan totdat de stoet ging rijden. Toen de koninklijke stoet naderde was het hek op de hoek Jachtlaan/Loolaan door toeschouwers opengezet. Op de rijweg van de Jachtlaan namen binnen de hekken steeds meer mensen plaats. De politiefunctionarissen waren op dat moment niet meer in staat om de mensen achter de hekken te laten plaatsnemen en hebben zich toen, om afstand te creëren, opgesteld tussen het publiek en de erehaag van de KMar en politie die langs de route van de koninklijke stoet stond opgesteld.

Een derde ring, waartoe de verkeersmaatregelen op de Jachtlaan behoorden, was gericht op de regulering van het verkeer. De beveiligingswaarde van deze ring was, gezien de functie van verkeersregulering, beperkt. Er bestond alleen de mogelijkheid om onregelmatigheden te signaleren.

Bevinding

Geconstateerd wordt dat het samenstel van beveiligingsmaatregelen de aanslag niet heeft voorkomen. Met de doorbraak van een auto is geen rekening gehouden.

Aanbeveling

Door ringen op beveiligingsaspecten in samenhang op te stellen, de systematiek van beveiligingsringen, kan het risico op onvoorziene gebeurtenissen worden verminderd. Bij beveiliging van nationale evenementen dient in de toekomst de systematiek van beveiligingsringen structureel te worden gehanteerd. Daarbij dient telkens aan de hand van dreiging en risico te worden bepaald hoeveel beveiligingsringen nodig zijn en hoe zij zich tot elkaar verhouden. De opzet en realisatie van beveiligingsringen, waaronder bijvoorbeeld een afzetting met hekken, dient in de toekomst uitsluitend te vallen onder de verantwoordelijkheid van de politie.

(In rapport bevinding 5 en aanbeveling 5)

*) Met de term “dreigingsscenario” worden de scenario's van mogelijke dringingen bedoeld. Sommigen gebruiken in plaats van deze term de term “risicoscenario”.

Werking van het Stelsel bij het optreden op Koninginnedag

Er was voorafgaande aan Koninginnedag 2009 bij politie geen informatie bekend die erop duidde dat K.T. een bedreiging vormde. Bij de inlichtingen- en veiligheidsdiensten was K.T. niet bekend. Achteraf is geconstateerd dat K.T. wel als persoon bekend was bij de politie, maar niet in verband met strafrechtelijke feiten. Enkele weken voor Koninginnedag, op 3, 4 en 5 maart is K.T. driemaal in Arnhem door de politie Gelderland-Midden gesignaleerd of aangesproken. Hij stond in Arnhem geparkeerd met zijn auto. In de auto werd een deken aangetroffen en de indruk bestond dat hij in zijn auto sliep. Volgens het KLPD/dienst IPOL was er verder niets ten nadele van K.T. bekend bij politie en justitie. Hij had geen antecedenten.

Bevinding

Het onderzoeksteam constateert dat er voorafgaand aan Koninginnedag 2009 bij de politiediensten en inlichtingen- en veiligheidsdiensten geen informatie beschikbaar was die erop wees dat K.T. een bedreiging zou vormen voor deze dag.

(in rapport bevinding 6)

Feit is dat K.T. op Koninginnedag 2009 op de kruising Bosweg/Jachtlaan twee politiefunctionarissen is gepasseerd en met hoge snelheid de Jachtlaan is opgereden in de richting van de Loo-laan. De politiefunctionarissen hebben door middel van gebaren en schreeuwen nog geprobeerd K.T. te laten stoppen. K.T. gaf echter gas. Deze politiefunctionarissen wilden vervolgens via hun portofoon de volgende verkeerspost (halverwege de Jachtlaan) waarschuwen dat een auto met hoge snelheid de Jachtlaan is opgereden maar K.T. was inmiddels ook deze verkeerspost gepasseerd door al claxonnerend om de verkeersafzetting op de rechter rijbaan heen te rijden. Ook de verkeersregelaar bij deze post heeft gepoogd, onder meer met een stopteken en gebaren, K.T. te laten stoppen. K.T. is vervolgens ingereden op een verkeershek en daarna op de in elkaar gehaakte dranghekken waarbinnen zich publiek bevond. K.T. kwam bij het monument De Naald tot stilstand. Juist op dat moment passeerde de koninklijke cabriobus die niet door K.T. werd geraakt. Alles bij elkaar is dit in enkele tientallen seconden gebeurd.

In de cabriobus waren door de Dienst Koninklijk Huis drie plaatsen aangewezen voor de DKDB. In de bus heeft geen fysieke afscherming van Hare Majesteit en andere leden van de koninklijke familie plaatsgevonden. Voor wat betreft het afschermen van de te beveiligen personen in de cabriobus kan achteraf ook worden geconstateerd dat in de bus onvoldoende beveiligers aanwezig waren om actief tot afscherming van alle aanwezige personen over te kunnen gaan. Bij de evacuatie van de te beveiligen personen van de plaats van het incident ontstond enige onduidelijkheid. Een aanwezige DKDB-er gaf de niet-als-beveiligers getrainde burgerchauffeur de opdracht snelheid te maken, terwijl vanuit de bus de chauffeur juist gevraagd werd langzaam te rijden. Vanwege de leeftijd van de bus, de in te zetten bocht en de andere aanwezige voertuigen van de stoet, kon de bus in eerste instantie geen snelheid maken. Ook de uiteenlopende instructies in de richting van de chauffeur wekten verwarring. Er is voorafgaand aan Koninginnedag geen afzonderlijke veiligheidsinstructie aan de chauffeur van de cabriobus gegeven.

Wel is met de chauffeur vooraf de algemene gang van zaken doorgesproken. De evacuatie van de te beveiligen personen is met vertraging verlopen.

Bevinding

In de praktijk is gebleken dat bij de uitvoering van de persoonsbeveiliging niet in alle gevallen overeenkomstig de procedures is gehandeld.

Aanbeveling

Aanbevolen wordt dat de ervaringen met de uitvoering van de persoonsbeveiliging op Koninginnedag 2009 worden gebruikt voor het aanscherpen van de procedures.

(in rapport bevinding 7 en aanbeveling 7)

Beveiliging versus andere belangen

Het Stelsel Bewaken en Beveiligen is niet ingericht met het doel alle veiligheidsrisico's volledig uit te sluiten. Dit zou leiden tot excessieve en draconische beveiligingsmaatregelen die voorbij gaan aan de essentie van bewaken en beveiligen, namelijk het veilig en zo ongestoord mogelijk kunnen functioneren van de te beveiligen persoon, object of dienst met zo min mogelijk overlast voor de omgeving. Er is daarom overleg met de te beveiligen persoon of zijn of haar vertegenwoordigers over de te nemen maatregelen. Ook spelen er belangen die van invloed kunnen zijn op de beveiligingsmaatregelen, zoals bij Koninginnedag het feestelijke karakter van de dag en de mogelijkheid voor journalisten om ongestoord verslag te kunnen doen van de activiteiten. Het is aan de verantwoordelijken voor de beveiliging om in situaties waar keuzes in het programma beperkingen opleveren voor de beveiliging, te zoeken naar alternatieven of te besluiten tot aanvaarding van extra risico's.

Bevinding

Het onderzoeksteam constateert dat er sprake is geweest van keuzes tussen het open en feestelijke karakter van de viering en de beveiligingsmaatregelen. Tijdens Koninginnedag 2009 hebben de beveiligingsverantwoordelijken veel rekening gehouden met andere belangen die consequenties hadden voor voorgenomen beveiligingsmaatregelen of -procedures. Dit heeft overigens geen effect gehad op het plaatsvinden van het incident.

Aanbeveling

Bij de voorbereiding van de beveiliging kan blijken dat alternatieven voor de voorgenomen beveiligingsmaatregelen noodzakelijk of gewenst zijn. De uitvoeringsorganisaties kunnen alternatieve maatregelen voorstellen, maar omdat beslissingen over die alternatieven negatief kunnen doorwerken op het uiteindelijke beveiligingsniveau, dienen deze in het vervolg aan het bevoegd gezag conform de Politiewet, de lokale driehoek voor het decentraal domein en de NCTb voor het rijksdomein, ter definitieve vaststelling worden voorgelegd. Gegarandeerd dient te zijn dat de afwegingen tussen veiligheid en het, met zo min mogelijk belemmeringen, doorgang vinden van het evenement zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering integraal en op het juiste (gezagsverantwoordelijke) niveau worden gemaakt.

(in rapport bevinding 7 en aanbeveling 7)

1. INLEIDING

Koninginnedag 2009 ging zoals alle Koninginnedagen gepaard met beveiligingsmaatregelen. Deze hadden niet alleen tot doel een ordelijk, maar ook een veilig verloop van de nationale feestdag te realiseren. Desondanks is Nederland tijdens de viering van Koninginnedag 2009 te Apeldoorn geconfronteerd met een gewelddadige actie die gericht was tegen de koninklijke familie.

Er zijn drie onderzoeken ingesteld naar de gebeurtenissen op Koninginnedag 2009. Deze onderzoeken verschillen qua reikwijdte, abstractie en doelstelling. De uitvoering van deze onderzoeken hangt samen met specifiek geldende verantwoordelijkheden.

De dienst Nationale Recherche (dNR) doet onder verantwoordelijkheid van het Landelijk Parket (LP) strafrechtelijk onderzoek naar het incident. Dit onderzoek richt zich voornamelijk op een reconstructie van de daad, de voorbereiding en het motief van de dader.

De Apeldoornse burgemeester en het college van burgemeester en wethouders hebben, als verantwoordelijken voor de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening, aan de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties opdracht verleend een feitenonderzoek te verrichten naar het aspect 'openbare orde en veiligheid', inclusief de multidisciplinaire hulpverlening, zowel in de voorbereiding als tijdens de uitvoering van Koninginnedag 2009.

Tot slot hebben de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, als eindverantwoordelijken voor het Stelsel Bewaken en Beveiligen, de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb) verzocht een onderzoek uit te voeren naar de beveiligingsaspecten die voorafgaand aan en tijdens Koninginnedag 2009 aan de orde zijn geweest. Namens de ministers is de NCTb verantwoordelijk voor het Stelsel Bewaken en Beveiligen, dat onder meer de beveiliging van de koninklijke familie dient. Dit evaluatieonderzoek (verder het "onderzoek" genoemd) naar beveiligingsaspecten in de aanloop naar en tijdens Koninginnedag 2009 richt zich in de kern op de vraag hoe het Stelsel Bewaken en Beveiligen feitelijk is uitgevoerd ten behoeve van de koninklijke familie in de aanloop naar en tijdens Koninginnedag 2009.

Deze rapportage gaat over het onderzoek van de NCTb. Over de uitkomsten van de overige onderzoeken wordt separaat gerapporteerd door de verantwoordelijke instanties, respectievelijk het Landelijk Parket en de Apeldoornse burgemeester en het college van burgemeester en wethouders.

2. ONDERZOEKSOPZET

Het onderzoek met betrekking tot beveiligingsaspecten van Koninginnedag 2009 richt zich in de kern op de vraag hoe het Stelsel Bewaken en Beveiligen feitelijk heeft gefunctioneerd ten behoeve van de beveiliging van de koninklijke familie in de aanloop naar en tijdens Koninginnedag 2009.

2.1 Beoogd effect, doelstelling en afbakening van het onderzoek

Het onderzoek leidt tot conclusies ten aanzien van het functioneren van het Stelsel Bewaken en Beveiligen in relatie tot de veiligheid van de koninklijke familie tijdens Koninginnedag 2009, en tot aanbevelingen voor de toekomst van dat Stelsel. Het onderzoek bestrijkt zowel de aanloop naar als de uitvoering van (beveiligings-)maatregelen ten behoeve van Koninginnedag 2009. Daarbij wordt gekeken naar de dreigingsinformatie zoals die voor Koninginnedag 2009 bekend was en naar de daarop gebaseerde maatregelen. Het gaat daarbij om beveiligingsmaatregelen die, door zowel de Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB) als door de politie Noord Oost Gelderland (politie NO-Gelderland), getroffen zijn ten aanzien van de zogeheten rijksdomein-aspecten van Koninginnedag 2009, vanaf het moment dat bekend werd dat Koninginnedag 2009 gevierd zou worden in Apeldoorn (11 december 2008) tot en met de afhandeling van het incident op Koninginnedag zelf. Hierbij worden de dreiging en de maatregelen in historisch perspectief geplaatst door deze te vergeleken met de situatie tijdens Koninginnedag 2007 en 2008.

Het onderzoek richt zich niet op de door de gemeente Apeldoorn getroffen maatregelen of het functioneren van de hulpverleningsdiensten tenzij dat relevant is voor de beveiliging van de koninklijke familie.

2.2 Onderzoeksteam

Het onderzoek is uitgevoerd door medewerkers van de NCTb, waaronder specialisten op het gebied van (het Stelsel) Bewaken en Beveiligen. Ten behoeve van kritische reflectie was dit team tijdelijk aangevuld met twee medewerkers van de IOOV.

Voor de analyse van de relatie tussen dreiging en getroffen beveiligingsmaatregelen alsmede voor het formuleren van aanbevelingen is aan het projectteam externe deskundigheid toegevoegd van regio-politie Rotterdam/Rijnmond en Ernst & Young Security Compliance Services.

2.3 Werkwijze

Ten behoeve van het onderzoek zijn de relevante verantwoordelijkheden en de in dit verband ondernomen acties van de NCTb, de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), het Openbaar Ministerie (OM), de gemeente Apeldoorn en de politie (politie NO-Gelderland, en de diensten IPOL en DKDB van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)) in beschouwing genomen.

Het onderzoeksteam heeft zich gebaseerd op schriftelijke informatie, waarvan een deel is gebaseerd op interviews met betrokkenen. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van onder meer de volgende bronnen:

- de database van de Eenheid Bewaking & Beveiliging (EBB) waarin informatie staat van onder meer de politie en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten;
- draaiboeken van de DKDB en de politie Noord- en Oost-Gelderland;
- verslagen van de lokale driehoek Apeldoorn en de Staf Groot-schalig & Bijzonder Optreden (SGBO) van de politie NO-Gelderland;
- situatierapportages (sitrap) en rapportages van politie NO-Gelderland, AIVD en de Dienst IPOL;
- mediaberichtgeving;
- het hekkenplan van de gemeente Apeldoorn;
- het rapport met voorlopige bevindingen d.d. 7 mei 2009 van de DKDB;
- het rapport van de IOOV over de gebeurtenissen in Apeldoorn;
- de door de NCTb gereconstrueerde tijdlijn (bijlage 5);
- door het OM en de dNR verstrekte gegevens over de daad en de dader.

2.4 Opzet van het onderzoek

De rapportage is als volgt opgebouwd. In het derde hoofdstuk wordt het Stelsel Bewaken en Beveiligen kort uiteengezet.

De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende partijen worden beschreven, alsmede de werking van het Stelsel zelf. Daarbij wordt ingegaan op de informatie-inwinning ten aanzien van de dreiging, en de besluitvorming over beveiliging. De relevante partijen die aan de orde komen zijn de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de NCTb, de hoofdofficier van justitie Zutphen, de burgemeester van Apeldoorn, de AIVD, de MIVD, het KLPD (Dienst IPOL en DKDB), de politie NO-Gelderland en de Koninklijke Marechaussee (KMar). Het gaat in dit derde hoofdstuk vooral om de theorie.

Vanaf het vierde hoofdstuk wordt ingegaan op Koninginnedag 2009. Als eerste wordt de dreiging voorafgaande aan en tijdens Koninginnedag 2009 beschreven, alsook de inspanningen die zijn verricht om de dreiging inzichtelijk te maken. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de situatie ten aanzien van Koninginnedag 2007 en 2008.

In het daaropvolgende hoofdstuk wordt het proces voor de totstandkoming van de beveiligingsmaatregelen op Koninginnedag 2009 belicht, en worden de getroffen beveiligingsmaatregelen van zowel de DKDB als de politie NO-Gelderland beschreven voor zover deze de zogenoemde rijksdomein-aspecten betreffen. Hierbij wordt de relatie gelegd tussen dreiging, scenario's, geplande maatregelen en daadwerkelijk getroffen maatregelen.

In het zesde hoofdstuk wordt stilgestaan bij de aanslag en de dader, en het daadwerkelijke optreden van de voor de beveiliging verantwoordelijke diensten. Gekeken wordt naar de planning en uitvoering van de daad (reconstructie), de mogelijke contacten van de dader met autoriteiten voor en op 30 april 2009, de vraag of de dader bekend was - of had kunnen dan wel moeten zijn - bij de betrokken autoriteiten, en naar het daadwerkelijke optreden van de voor de beveiliging verantwoordelijke diensten naar aanleiding van de daad. Hierbij baseert het onderzoeksteam zich vooral op de bevindingen van de dNR en de IOOV.

In elk hoofdstuk wordt bekeken naar hoe de verantwoordelijkheden horen te lopen en hoe deze op Koninginnedag zijn vormgegeven.

3. HET STELSEL BEWAKEN EN BEVEILIGEN

3.1 Inleiding

In Nederland zijn de procedures ten aanzien van de bewaking en beveiliging van personen, waaronder het Koninklijk Huis en de koninklijke familie, geregeld in het zogeheten Stelsel Bewaken en Beveiligen. In dit hoofdstuk wordt de opzet van dit Stelsel uiteengezet.

Het Stelsel is in zijn huidige vorm op 20 juni 2003 in werking getreden. Het doel van het Stelsel is het voorkomen van aanslagen op personen, objecten en diensten. In het Stelsel is geregeld hoe op basis van dreigings- en risico-informatie via dreigingsappreciatie tot beveiligingsmaatregelen wordt besloten. In het Stelsel werken verschillende organisaties, zoals inlichtingen- en veiligheidsdiensten, het OM, politiekorpsen en bestuurlijke organisaties, samen om er voor te zorgen dat personen, objecten en diensten ondanks dreiging en risico, veilig en zo ongestoord mogelijk kunnen functioneren.

Zoals gezegd zijn bij bewaken en beveiligen verschillende partijen betrokken. Zowel op landelijk als op decentraal niveau, elk met hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. In het Stelsel worden deze verantwoordelijkheden en bevoegdheden in samenhang beschreven en zijn mechanismen benoemd om coördinatie en samenwerking te waarborgen.

De bevoegdheden en verantwoordelijkheden die in het Stelsel worden uitgeoefend zijn neergelegd in diverse wet- en regelgeving. (Bijlage 1: Wet- en regelgeving)

3.2 Uitgangspunten van het Stelsel

De essentie van het Stelsel Bewaken en Beveiligen is dat personen, objecten en diensten veilig en zo ongestoord mogelijk functioneren, ondanks dreiging en risico. Drie uitgangspunten liggen ten grondslag aan de wijze waarop het Stelsel wordt uitgevoerd.

Ten eerste is het primair de verantwoordelijkheid van de burger zelf en, indien van toepassing, zijn werkgever om de juiste beveiligingsmaatregelen te treffen. De overheid kan, indien daartoe aanleiding is, aanvullende maatregelen treffen.

Het tweede uitgangspunt is dat het waken over de veiligheid voornamelijk decentraal is belegd. Dat betekent dat in beginsel de veiligheidszorg voor personen, objecten en diensten onder verantwoordelijkheid van het decentrale gezag plaatsvindt. Het decentrale gezag wordt gevormd door de burgemeester en de (hoofd-)officier van justitie (HOvJ). Als uitzondering hierop is er sprake van een bijzondere verantwoordelijkheid van het centrale gezag (de rijksoverheid) voor bepaalde (groepen) personen, objecten en diensten

die een nationaal belang vertegenwoordigen. Deze zijn opgenomen op de zogenoemde limitatieve lijst.¹ Het Koninklijk Huis en de koninklijke familie zijn opgenomen op deze limitatieve lijst. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid voor besluiten over en het nemen van beveiligingsmaatregelen bij de rijksoverheid ligt.

Als laatste geldt het uitgangspunt van proportionaliteit van de maatregelen. De inschatting van de dreiging en/of het risico is leidend voor het vaststellen van de benodigde beveiligingsmaatregelen. Op deze wijze wordt voorkomen dat er te weinig, verkeerde of onnodige beveiligingsmaatregelen worden getroffen. Beveiligingsmaatregelen hebben altijd een impact op de te beveiligen persoon, object of dienst en de omgeving. Beveiliging is erop gericht om met zo min mogelijk impact zoveel mogelijk weerstand te creëren tegen de dreiging of het risico.

3.3 Inrichting van het Stelsel

De Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) zijn verantwoordelijk voor de inrichting en het functioneren van het Stelsel Bewaken en Beveiligen als geheel. De Coördinator Bewaking en Beveiliging (CBB), onderdeel van de NCTb, is namens de Ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gemandateerd voor het beheer, de implementatie en de vernieuwing van het Stelsel. Binnen het Stelsel hebben de Ministers ook een specifieke verantwoordelijkheid.

3.3.1 Verantwoordelijkheid Minister van Justitie

Persoonsbeveiliging in het rijksof domein geschiedt onder verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie.² De Minister van Justitie heeft zijn bevoegdheid tot het geven van persoonsbeveiligingsopdrachten aan de CBB gemandateerd.

De Minister van Justitie heeft een (bindende) aanwijzingsbevoegdheid jegens de (hoofd-)officier van justitie. Hij kan algemene en bijzondere aanwijzingen geven betreffende de uitvoering van de taken en bevoegdheden van het Openbaar Ministerie.³

Verder heeft de Minister van Justitie het gezag over de KMar, wanneer de KMar zijn beveiligingstaak ten aanzien van koninklijke woon- en werkverblijven uitoefent.

3.3.2 Verantwoordelijkheid Minister van BZK

De Minister van BZK heeft een aanwijzingsbevoegdheid jegens de burgemeesters.⁴ De Minister van BZK kan de burgemeesters

1) In Nederland is een verschil tussen de koninklijke familie en het Koninklijk Huis. De koninklijke familie is de familie van Oranje-Nassau. Niet ieder lid van deze familie behoort tot het Koninklijk Huis. De leden van het Koninklijk Huis zijn: het staatshoofd (de Koning of Koningin), het afgetreden staatshoofd, de leden van de koninklijke familie die voor troonopvolging in aanmerking komen en de echtgenoten van de hiervoor genoemde leden.

2) Artikel 38 en 38a Politiewet 1993.

3) Artikel 127 Wet op de rechterlijke organisatie.

4) Op grond van artikel 16, tweede lid van de Politiewet 1993.

algemene en bijzondere aanwijzingen geven met betrekking tot de handhaving van de openbare orde, voor zover dat noodzakelijk is in het belang van de veiligheid van de staat of de betrekkingen van Nederland met andere mogendheden, dan wel met het oog op zwaarwegende belangen van de samenleving. De beveiliging van personen, objecten en diensten valt hieronder. Een dergelijke aanwijzing van de Minister van BZK moet worden aangemerkt als een volledig bindende aanwijzing.⁵

Ten aanzien van de toepassing van deze bevoegdheid van de Minister van BZK geldt dat de Ministers van Justitie en BZK een zodanige werkverdeling hebben afgesproken dat bij bewakings- en beveiligingsaangelegenheden, dus ook objectbewaking, de Minister van Justitie het voortouw neemt.⁶ De Minister van Justitie verzoekt in voorkomende gevallen de Minister van BZK gebruik te maken van haar aanwijzingsbevoegdheid aan burgemeesters ten aanzien van objectbewaking.

3.3.3 Mandatering NCTb en CBB

De NCTb is onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Ministers van Justitie en BZK ondermeer belast met coördinerende taken op het gebied van bewaking en beveiliging ter voorkoming van (ondermeer terroristische) aanslagen.⁷ De NCTb is, namens de Minister van Justitie, bevoegd tot het geven van opdrachten tot persoonsbeveiliging in het rijksofgebied.⁸ Daarnaast stelt de NCTb namens de verantwoordelijke bewindspersoon de adviezen vast voor bewaking en beveiliging van objecten in het rijksofgebied en het decentrale domein. Binnen de NCTb is de CBB primair verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken.

3.3.4 Verantwoordelijkheid burgemeester

Het decentrale gezag bestaat uit de burgemeester en de (hoofd-)officier van justitie. De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid, en daarmee voor besluitvorming over en uitvoering van maatregelen ten behoeve van de bewaking en beveiliging van objecten en diensten in het decentrale domein, en voor alleen de uitvoering van bewaking en beveiliging van objecten en diensten in het rijksofgebied.⁹ Hem staat daarbij de onder zijn gezag vallende politie ten dienste. Als bij een concrete dreiging ook maatregelen getroffen moeten worden in het kader van strafrechtelijke handhaving, dan vallen deze onder het gezag van de (hoofd-)officier van justitie. De burgemeester en de (hoofd-)officier van justitie (als gezagsdragers), en de korpschef/districtschef van het regionaal politiekorps (als uitvoerder) stemmen de te treffen maatregelen af binnen de lokale driehoek.¹⁰

3.3.5 Verantwoordelijkheid (hoofd-)officier van justitie

De (hoofd-)officier van justitie is verantwoordelijk, en daarmee beslissingsbevoegd, voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Wanneer gevreesd wordt voor het leven van personen, hun fysieke integriteit of voor andere ernstige delicten, waaronder bedreiging, heeft de (hoofd-)officier van justitie van het arrondissement waar de bedreigde persoon woont, het gezag over de te nemen van veiligheidsmaatregelen.¹¹ Meldingen over dreigingen tegen personen vallen altijd onder het domein van de strafrechtelijke handhaving ((hoofd-)officier van justitie).

3.3.6 Gezagsverhoudingen tussen burgemeester en (hoofd-)officier van justitie

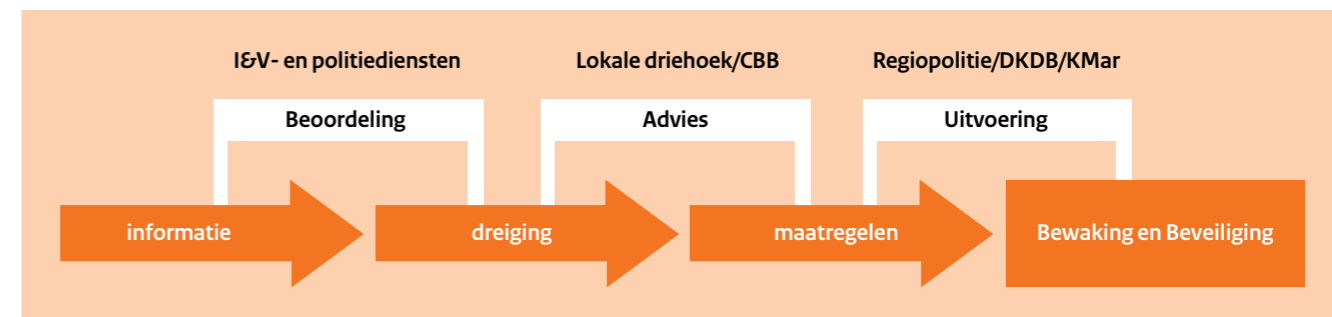
In de praktijk liggen openbare orde en strafrechtelijke handhavingstaken dicht bij elkaar. Bij ordeverstoringen worden vaak ook strafbare feiten gepleegd, terwijl sommige strafbare feiten op hun beurt tot verstoring van de openbare orde kunnen leiden. De ernst van een dreiging en in het bijzonder het effect en de aard van de verwachte gebeurtenis, is bepalend voor de vraag bij wie het voortouw ligt binnen het lokale gezag: de burgemeester of de (hoofd-)officier van justitie. Het nemen van (extra) veiligheidsmaatregelen dient om die reden onderwerp van gesprek te zijn in de lokale driehoek.

3.4 Werking van het Stelsel

Iedere persoon, object of dienst in Nederland valt binnen het Stelsel Bewaken en Beveiligen. Informatie over een gemelde dreiging tegen een persoon, object of dienst wordt onderzocht en beoordeeld door inlichtingen- en veiligheidsdiensten (I&V-diensten) en/of politie-(informatie-)diensten zoals de Dienst IPOL van het KLPD. De lokale driehoek besluit op basis van de beoordeling van de I&V- en/of politiediensten of bewaking of beveiliging nodig is. Op advies van de portefeuillehouder Conflict- en Crisisbeheersing (CCB) van het regionale politiekorps bepaalt de lokale driehoek of en welke (spoed-)maatregelen moeten worden genomen.

Als uitzondering daarop besluit de CBB over de personen, objecten en diensten die staan vermeld op de limitatieve lijst. De limitatieve lijst van het Stelsel Bewaken en Beveiligen benoemt personen, diensten en objecten. De CBB heeft voor het rijksofgebied een spilfunctie ten aanzien van het verzoeken om, evalueren en beoordelen van binnengekomen (dreigings-)informatie. De CBB krijgt ongevraagd en gevraagd de beschikking over relevante informatie aangaande risico en dreiging. De informatie is afkomstig van bijvoorbeeld DKDB, KLPD/Dienst IPOL, de AIVD, de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD), directie Kabinet & Protocol (DKP) van het ministerie van Buitenlandse Zaken, de Veiligheidsdienst

Schematische weergave proces bewaken en beveiligen

Buitenlandse Zaken (VDB) en de Beveiligingsambtenaren van de departementen (BVA's). Daarnaast wordt ook informatie uit open bronnen gebruikt, zoals van het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP), dag- en weekbladen, publicaties etc. De CBB kan indien nodig de diensten en de politieregio's verzoeken medewerking te verlenen aan het verstrekken van informatie.¹²

De CBB toetst de (geanalyseerde) informatie op volledigheid en juistheid, vergelijkt de onderlinge samenhang en stelt een adequaat niveau van te treffen maatregelen vast. Het Stelsel schrijft daartoe een glijdende schaal van dreigingsniveaus voor met bijbehorende categorieën van maatregelen. Dit zorgt ervoor dat bij bewaken en beveiligen overal in het land op dezelfde wijze dreiging en risico worden gewaardeerd naar ernst van de te verwachten ongewenste gebeurtenis en naar de waarschijnlijkheid dat die gebeurtenis zich zal voordoen. Bij het vaststellen van het maatregeleniveau wordt rekening gehouden met aard en omvang van de dreiging en risico's, en met politieke/diplomatieke overwegingen. Het beveiligingsoordeel wordt gegeven door hierin gespecialiseerde functionarissen van de CBB. Dit is maatwerk. Iedere situatie (bezoek, bedreiging) wordt afzonderlijk gewaardeerd om maatregelen te kiezen die het meest bij de dreiging, het risico en de omstandigheden passen.

De CBB heeft tevens tot taak te zorgen voor een optimale uitwisseling van relevante informatie tussen de inlichtingendiensten, politie en het Openbaar Ministerie.

De CBB kan zowel gevraagd als ongevraagd advies uitbrengen aan het decentrale domein en dit domein ondersteunen. Het advies richting het decentrale domein is niet bindend. De CBB heeft geen aanwijzingsbevoegdheid. De CBB-adviezen zijn echter wel gezaghebbend omdat de aanwijzingsbevoegdheden van beide Ministers geactiveerd kunnen worden door de NCTb.

De uitvoering van de beveiligingsmaatregelen in het Stelsel Bewaken en Beveiligen vindt plaats door (gespecialiseerde) regionale en landelijke politieorganisaties. Persoonsbeveiliging vergt specialisme kennis en is landelijk georganiseerd. Personen worden beveiligd door de DKDB van het KLPD of de Brigade Speciale

Beveiligingsopdrachten van de KMar. De regionale politiekorpsen en de KMar dragen zorg voor de bewaking en beveiliging van objecten en diensten.¹³ Het proces van bewaken en beveiligen is in bovenstaand figuur schematisch weergegeven.

3.5 Samenhang rijksofgebied en decentraal domein in de uitvoering

Zoals hiervoor beschreven zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot het Stelsel neergelegd in diverse wet- en regelgeving. Soms raken de verantwoordelijkheden en bevoegdheden in het rijksofgebied die van het lokaal bevoegd gezag. Dit is in het bijzonder het geval bij evenementen en festiviteiten zoals Koninginnedag. Het Stelsel voorziet daarin met de genoemde mogelijkheid van de CBB om zowel gevraagd als ongevraagd advies uit te brengen aan het lokaal bevoegd gezag. In de praktijk adviseert de CBB vooral wanneer er sprake is van verhoogde dreiging of risico.

Op de limitatieve lijst van het Stelsel Bewaken en Beveiligen staan geen evenementen benoemd. Evenementen vinden plaats binnen het gezagsbereik van de burgemeester en (hoofd-)officier van justitie. Dit betekent dat ook de verantwoordelijkheid voor het nemen van algemene veiligheidsmaatregelen bij evenementen bij het lokaal bevoegd gezag ligt. Wanneer bij evenementen personen aanwezig zijn uit het rijksofgebied ontstaat er noodzaak tot samenwerking.

Bij evenementen is het regionale politiekorps verantwoordelijk voor het uitvoeren van maatregelen ten behoeve van een veilig en ongestoord verloop van het evenement. Deze zijn in de regel gericht op de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening. Wanneer bij een evenement iemand met persoonsbeveiliging aanwezig is, heeft dit uiteraard consequenties voor de maatregelen van de politie. De persoonsbeveiligingsmaatregelen van de te beveiligen personen en de maatregelen van het regionale politiekorps dienen dan op elkaar te worden afgestemd.

Er zijn geen wettelijke regelingen over de wijze waarop de verschillende bevoegdheden en verantwoordelijkheden in die gevallen

5) Circulaire Bewaken en Beveiligen.

6) Tweede Kamer Vergaderjaar 2007-2008, 29 754, nr. 105.

7) Instellingsregeling Nationaal Coördinator Terrorisbestrijding, 29 juni 2005, nr. DDS5357209.

8) Regeling van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 29 juni 2005, nr. DDS5357209, houdende instelling van de Nationaal Coördinator Terrorisbestrijding.

9) Artikel 172 Gemeentewet; bij bewaking en beveiliging van diensten gaat het bijvoorbeeld om bijzondere geldtransporten voor De Nederlandsche Bank.

10), 11) Aanwijzing OM beveiliging van personen, objecten of diensten.

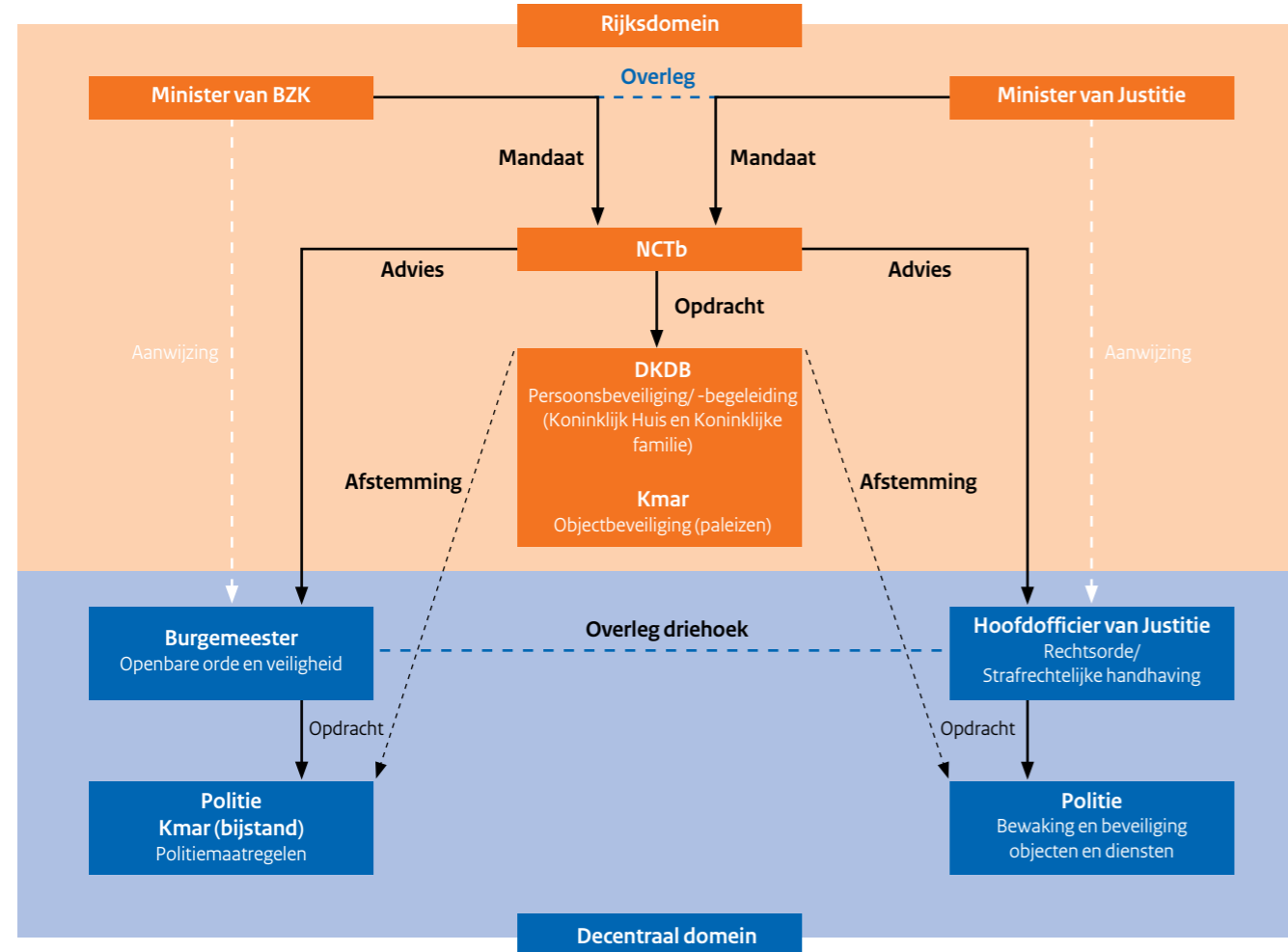
12) De verstrekking van informatie door de politie aan de CBB is geformaliseerd in artikel 4:4 van het Besluit Politiegegevens.

13) Daarnaast verzorgt de KMar de bewaking en beveiliging van een aantal bijzondere (militaire en koninklijke) objecten.

waarin personen uit het rijksofbeeld een evenement bezoeken op elkaar moeten worden afgestemd op uitvoerend niveau. In de praktijk is het een standaardprocedure dat de DKDB in dergelijke situaties zijn beveiligingstaak en de daarbij uit te voeren maatregelen afstemt met het betrokken regionale politiekorps. Tijdens

de werkvoorbereiding geeft de DKDB in een afstemmingsoverleg met het regionale politiekorps aan welke maatregelen hij van het korps gewenst acht om zijn eigen DKDB-taak zo verantwoord mogelijk uit te kunnen voeren. In onderstaand schema is uiteengezet hoe de diverse rollen en verantwoordelijkheden zijn verdeeld.

Verantwoordelijkheden en bevoegdheden in het stelsel bewaken en beveiligen t.a.v. Koninginnedag

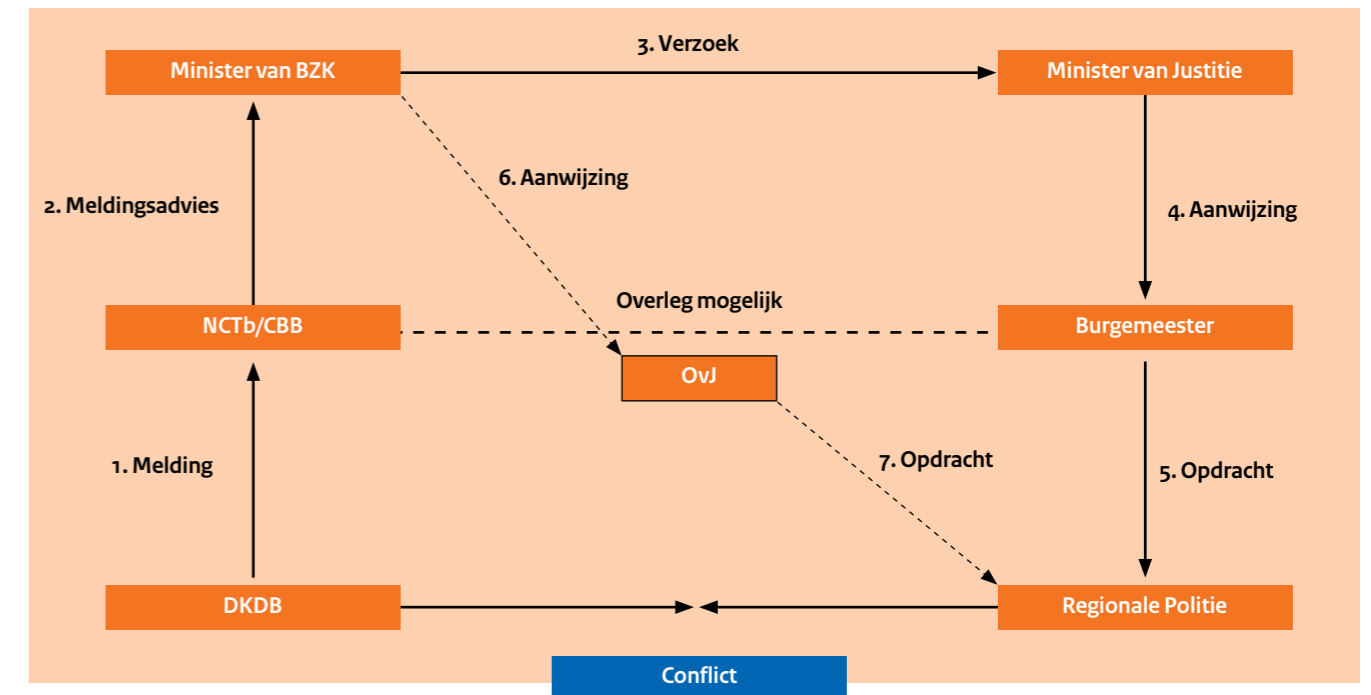

Wanneer decentrale en centrale verantwoordelijkheden in het Stelsel samenvallen, zoals bij nationale evenementen, is het van belang dat er actief wordt samengewerkt in de voorbereiding. Indien de gewenste en/of noodzakelijke afstemming tussen de DKDB en het regionale politiekorps niet tot stand komt, dan kan de CBB zijn coördinerende en adviserende rol richting het lokaal bevoegd gezag aanwenden. Wanneer tussen DKDB en het regionale politiekorps geen overeenstemming wordt bereikt over de te nemen maatregelen en er sprake is van een 'conflictsituatie', kan de DKDB de knelpunten melden bij de CBB. In het uiterste geval, als de CBB-bemiddeling tot onvoldoende resultaat leidt,

dan kan de NCTb het geschil voorleggen aan de Minister van Justitie, als eindverantwoordelijke voor de beveiliging van het rijksofbeeld. De Minister van Justitie kan vervolgens de Minister van BZK verzoeken een aanwijzing te doen uitgaan naar de burgemeester (zie paragraaf 3.2.2).¹⁴ Deze aanwijzingsbevoegdheden maken het Stelsel en de uitvoering daarvan in het rijksofbeeld en decentraal domein sluitend. Overigens hoefde vanuit het Stelsel tot nu toe geen gebruik te worden gemaakt van deze aanwijzingsbevoegdheden. De figuur op de volgende pagina geeft de handelwijze bij geschillen over de uitvoering van het Stelsel weer.

¹⁴) Op basis van haar aanwijzingsbevoegdheid zoals geregeld in artikel 16 lid 2 van de Politiewet 1993.

Escalatiemodel

Bevinding 1

Het onderzoeksteam constateert dat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden afdoende zijn geregeld in het Stelsel om adequate besluitvorming mogelijk te maken. Het Stelsel is echter niet op alle onderdelen voldoende uitgewerkt. In praktijk maakt de NCTb, wanneer rijks- en decentrale verantwoordelijkheden rond bewaking en beveiliging samenkomen (zoals bij Koninginnedag), incidenteel gebruik van zijn bevoegdheid tot gevraagd en ongevraagd advies aan het lokaal bevoegd gezag, namelijk wanneer sprake is van verhoogde dreiging of risico. De structurele coördinatie ten behoeve van samenhang en afstemming tussen partijen in het proces van bewaken en beveiligen rond nationale evenementen als Koninginnedag dient te worden versterkt.

Aanbeveling 1

De versterking van de structurele coördinatie zou kunnen worden bereikt door binnen de bestaande gezagsverhoudingen en bevoegdheden de toepassing van het adviesrecht van de NCTb in het Stelsel Bewaken en Beveiligen aan te scherpen. Deze aanscherping houdt in dat bij evenementen die worden bezocht door personen die vermeld staan op de limitatieve lijst én waarbij het nationale belang centraal staat én het karakter van het evenement een specifieke of verhoogde druk op de bewaking en beveiliging kan geven, de NCTb altijd advies geeft over de samenhang en de afstemming tussen de betrokken partijen in het proces van bewaken en beveiligen, ongeacht het gepercipieerde dreigings- of risiconiveau. Op deze wijze kunnen de gezagsdragers hun verantwoordelijkheid, i.c. de lokale driehoek voor het decentraal domein en de NCTb voor de beveiliging van personen die staan vermeld op de limitatieve lijst, binnen de bestaande gezagsverhoudingen en bevoegdheden, optimaliseren. Wanneer er een blijvend verschil van inzicht ontstaat, legt de NCTb dit voor aan de Ministers van Justitie en van BZK. Zij kunnen dan hun aanwijzingsbevoegdheid toepassen, zoals beschreven in het Stelsel.

4. DREIGINGSINFORMATIE KONINGINNEDAG 2009

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet hoe het Stelsel Bewaken en Beveiligen is toegepast daar waar het gaat om het opvragen, vergelijken en exploiteren van dreigingsinformatie ten aanzien van Koninginnedag 2009. Allereerst wordt ingegaan op het belang van informatie over dreiging en risico voor beveiliging in Nederland. Vervolgens wordt uiteengezet hoe het proces van verzamelen van dreigingsinformatie tot en met het bepalen van het dreigingsniveau plaatsvindt. Hiertoe wordt eerst het proces voor het decentrale domein en daarna het proces voor het centrale domein beschreven. Vervolgens wordt ingezoomd op de bepaling van dreiging en risico voor Koninginnedag 2009, en de exploitatie van de dreigingsinformatie. Omdat er naast het Stelsel ook nog andere systematieken zijn die iets over dreiging vertellen, zoals het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) en het Alerteringsstelsel Terrorisbestrijding (ATb), worden deze eveneens toegelicht.

4.2 De rol van dreigings- en risico-informatie in het Stelsel

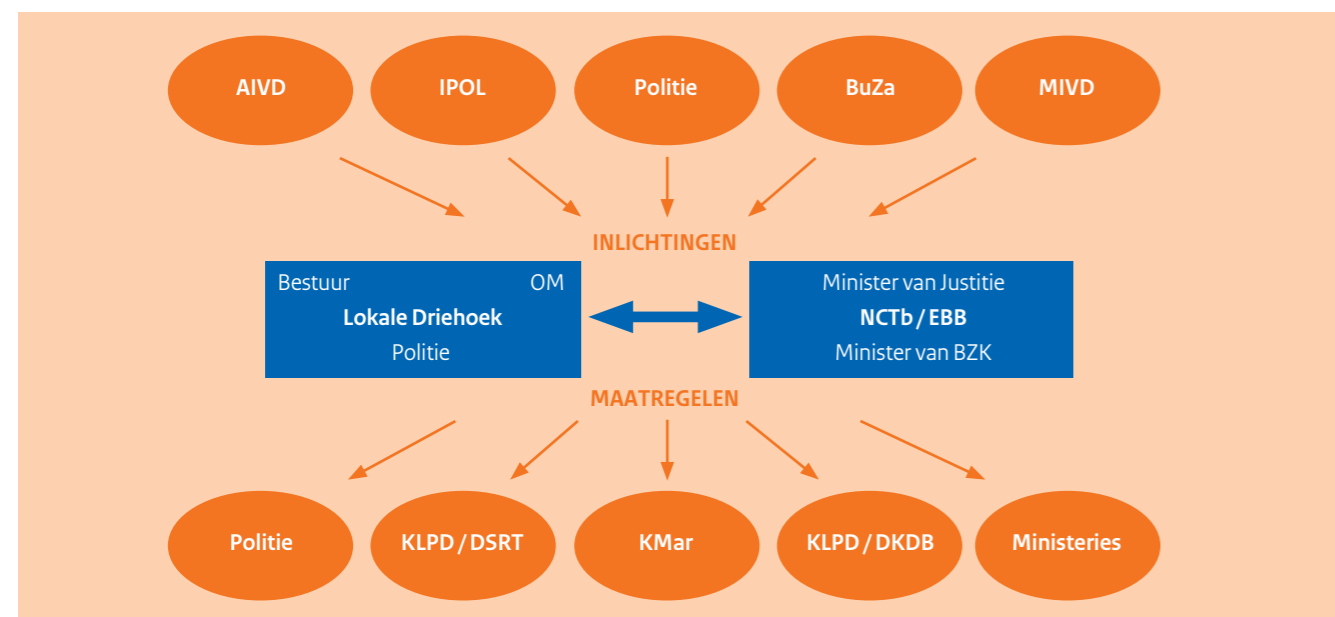
Proportionaliteit in maatregelen is niet voor niets een uitgangspunt van het Stelsel. Onderzoek uit 2008 dat door het Academisch Medisch Centrum van de Universiteit van Amsterdam in opdracht van de CBB is uitgevoerd, geeft de wetenschappelijke bevestiging dat beveiligingsmaatregelen van grote invloed kunnen zijn op het welzijn van de te beveiligen persoon (TBB) en zijn omgeving.¹⁵ Absolute veiligheid kan echter niet worden gegarandeerd zonder het functioneren van een TBP volledig onmogelijk te maken. Beveiligen is daarom gericht op het reduceren van risico's. Om tot een verantwoorde afweging te kunnen komen is informatie over dreiging en risico daarom van cruciaal belang. Bewaken en Beveiligen gaat over alle vormen van dreiging die zich tegen een

persoon, object of dienst kunnen voordoen, bijvoorbeeld jihadisme, links-extremisme, rechtsextremisme, dierenrechten-extremisme, criminele bedreigingen en acties van verwarden en/of eenlingen.

4.3 Bepalen van dreiging en risico

Het inschatten van dreiging en risico begint met het verzamelen van informatie. Die is afkomstig van verschillende bronnen en organisaties. De I&V- en politiediensten schatten volgens een vast format de dreiging en/of het risico in. Globaal: een dreigingsinschatting is gebaseerd op feiten en omstandigheden waarbij gekeken wordt naar de ernst van de dreiging en de waarschijnlijkheid dat de dreiging zich manifesteert. Oftewel: hoe ernstig is de gebeurtenis als die plaatsvindt, en hoe groot wordt de kans ingeschat dat deze gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt? De systematiek van ernst en waarschijnlijkheid is voorgeschreven in de Circulaire Bewaken en Beveiligen. De betekenis van ernst en waarschijnlijkheid is opgenomen in Bijlage 2.

De dreigingsinschatting wordt geëvalueerd en gewogen door het bevoegd gezag dat verantwoordelijk is voor het vaststellen van het dreigingsniveau en de maatregelen. Bij de waardering van de dreiging betreft dat bevoegd gezag verschillende informatiebronnen, bijvoorbeeld open bronnen en informatie verkregen via andere kanalen. Op basis van ervaring en kennis en een zo compleet mogelijk beeld van de dreiging wordt door het bevoegd gezag het dreigingsniveau vastgesteld. Op basis van dat niveau worden door het bevoegd gezag passende beveiligingsmaatregelen geformuleerd voor de uitvoerende diensten, zoals de politie. Onderstaand figuur geeft een globaal overzicht van het proces.

¹⁵⁾ Onderzoek: De psychosociale gevolgen van dreiging en beveiliging. Topzorgprogramma Psychotrauma, Psychiatrie, AMC, Universiteit van Amsterdam, maart 2008.

4.3.1 Systematiek beoordeling door lokale driehoek

Alle regionale politiekorpsen hebben een regionaal informatie-knooppunt (RIK). Dit knooppunt is in het kader van bewaken en beveiligen verantwoordelijk voor het verzamelen en beoordelen van dreigingsinformatie. Wanneer in de regio grootschalige evenementen worden georganiseerd is in het Referentiekader Conflict- en Crisisbeheersing van de Nederlandse Politie voorgeschreven dat het politiekorps hiervoor een projectorganisatie inricht, de zogenaamde Staf Bijzonder en Grootschalig Optreden (SGBO).¹⁶ Deze projectorganisatie zorgt ervoor dat alle betrokkenen volgens een vaste werkwijze tot de voorbereiding komen. Zo worden er bijvoorbeeld draaiboeken opgesteld. Aan het hoofd van deze Staf staat in de regel een lid van de korpsleiding. Hij is de Algemeen Commandant (AC) van de SGBO.

Binnen de SGBO-structuur wordt een Chef Informatie (CHIN) benoemd, die verantwoordelijk is voor het verzamelen en analyseren van dreigingsgerelateerde informatie op decentraal niveau (ten aanzien van het evenement). Binnen de SGBO-structuur zorgt de CHIN in de regel voor het opstellen van een Draaiboek Inlichtingen dat de uitgangspunten bevat voor een informatie-inwinplan. Dit plan stuurt het verzamelen van dreigingsgerelateerde informatie op decentraal niveau aan. Daarnaast levert het ook informatie op die relevant is voor te nemen openbare orde- en verkeersmaatregelen. De dreigingsinformatie die met het inwinplan is ingewonnen vormt de bron van het te bepalen dreigingsbeeld. Dit dreigingsbeeld wordt schriftelijk vastgelegd in een dreigingsinschatting, die naast de dreigingsinformatie ook de landelijk voorgeschreven waardering van ernst en waarschijnlijkheid bevat. De dreigingsinschattingen van het lokale en het landelijke niveau worden vervolgens bij elkaar gebracht in een geïntegreerd advies aan het lokaal bevoegd gezag. Dit advies wordt geëvalueerd en gewogen door het bevoegde gezag dat verantwoordelijk is voor het vaststellen van het dreigingsniveau. Op basis van dat niveau worden door het bevoegde gezag passende beveiligingsmaatregelen geformuleerd voor de uitvoerende diensten, zoals de politie.

4.3.2 Systematiek beoordeling CBB

De beveiliging van de koninklijke familie (waaronder de leden van het Koninklijk Huis) valt, zoals gezegd, onder de gemandateerde verantwoordelijkheid van de CBB. Om aan deze verantwoordelijkheid invulling te geven verzamelt de CBB informatie bij de I&V-diensten en politiediensten om op basis daarvan beveiligingsmaatregelen te nemen. Deze diensten monitoren de dreiging. Omdat de I&V- en politiediensten volgens het Stelsel gehouden zijn om dreigingsinformatie ook op eigen initiatief (dus ongevraagd) door te geven aan de CBB, is gewaarborgd dat de CBB ook informatie krijgt die niet is aangevraagd, maar die wel bij de I&V- en politiediensten bekend is en relevant is voor de uitvoering van het Stelsel.

Het actuele dreigingsbeeld wordt door de CBB in eerste instantie bepaald aan de hand van actuele informatie die naar voren komt

¹⁶⁾ Referentiekader Conflict- en Crisisbeheersing 2002.

in het reguliere tweewekelijkse contact van de CBB met de I&V- en politiediensten, het zogenaamde Afstemmingsoverleg Bewaken en Beveiligen (ABB). Deze informatie wordt geplaatst in de context van het eventuele historische verloop van de dreiging (eventuele eerdere dreigingsinschattingen).

In het ABB worden alle actuele dreigingen besproken en worden afspraken gemaakt over de eventueel door de diensten op te stellen schriftelijke inschattingen van dreiging en/of risico. Ook krijgt de CBB in het ABB een toelichting op de inschattingen die door de diensten voorafgaand aan het ABB zijn gestuurd naar de CBB. Deze toelichting vormt een verdere inkleuring van het dreigingsbeeld.

Met de informatie uit het ABB en de kennis over eerdere dreiging (indien van toepassing) bepaalt de CBB zijn rol. Bij bezoeken van personen die behoren tot het rijksdomein aan evenementen in het land is de rol richting het decentrale domein in de regel zeer beperkt. Alleen wanneer er op voorhand uit de historische dreigingsinformatie dan wel uit de actualiteit van het ABB blijkt dat er een aanmerkelijke (wijziging van de) mate van dreiging of risico te verwachten is besluit de CBB om een actieve rol in de richting van het decentrale domein te gaan spelen. Die invulling varieert van het ondersteunen van het decentrale domein door die nieuwe dreigingsinformatie beschikbaar te stellen tot het nemen van een coördinerende rol bij de voorbereiding van het evenement. In dat laatste geval nemen medewerkers van de CBB, namens beide Ministers, deel aan de voorbereidende vergaderingen die door de lokale driehoek zijn ingesteld.

Bij de informatiedienst van het KLPD, de Dienst IPOL, ligt de verantwoordelijkheid voor de landelijke informatiecoördinatie van politie-informatie. Dit betekent bij bewaken en beveiligen dat regiopolitiekorpsen bij IPOL terecht kunnen voor dreigingsgerelateerde informatie, en voor het uitzetten van informatievragen bij andere regiokorpsen. Wanneer de CBB in het kader van bewaken en beveiligen besluit tot het nemen van een coördinerende rol, betekent dit in de regel dat ook IPOL een coördinerende en regisserende rol neemt in de richting van regiopolitiekorpsen om ervoor te zorgen dat alle dreigingsgerelateerde informatie op de juiste plaats terechtkomt. Ook wanneer de CBB geen actieve rol neemt en IPOL ook niet op eigen initiatief een actieve coördinerende rol neemt, blijft IPOL in de positie om de politieregio's op verzoek te ondersteunen met informatie en uitwisseling.

4.4 Dreiging op Koninginnedag 2009

Het Stelsel is niet de enige systematiek waarin dreiging wordt beoordeeld. Standaard uitgangspunt voor dreigingsinschattingen is de context van de algemene terroristische dreiging voor Nederland. Deze algemene terroristische dreiging staat beschreven in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN); een driemaandlijks algemeen dreigingsbeeld terrorisme van de NCTb waarin allerlei ontwikkelingen, zoals de slagkracht, modus operandi en type doelwitten van terroristen, worden beschreven die de kans beïnvloeden

dat Nederland of Nederlandse belangen in het buitenland te maken krijgen met een terroristische aanslag. Deze kans wordt gekwalificeerd met een algemeen dreigingsniveau. Dit niveau stond in de aanloop naar Koninginnedag al geruime tijd op substantieel, het op één na hoogste niveau, en geeft aan dat er een reële kans is op een terroristische aanslag in of tegen Nederland. In het huidige tijd-gewricht gaat het daarbij vooral om een dreiging vanuit jihadistische hoek. Deze algemene kans zegt evenwel niets over de plaats of het mogelijke specifieke doelwit. Het dreigingsniveau van het DTN is dan ook niet geschikt en niet bedoeld voor het treffen van beveiligingsmaatregelen, maar voor het formuleren van contraterorisme-beleid dat de kans op aanslagen moet beperken. Het Alerterings-systeem Terrorismebestrijding (ATb) is weliswaar net als het Stelsel gericht op het treffen van beveiligingsmaatregelen, maar heeft als focus de beveiliging van deelnemende (bedrijfs-)sectoren en is niet van toepassing op evenementen zoals Koninginnedag. Voor zicht op de dreiging tegen specifieke personen, objecten en diensten wordt gebruik gemaakt van het Stelsel Bewaken en Beveiligen.

Voor een overzicht van de kenmerken van het DTN, dreigings-producten van het Stelsel alsook het ATb wordt verwezen naar *Bijlage 3*. In deze bijlage staat tevens uiteengezet op welke wijze deze systematieken zich tot elkaar verhouden.

4.4.1 Vergelijking dreiging en risico met eerdere Koninginnedagen
Koninginnedag is een jaarlijks terugkerende gebeurtenis. De beoordeling van dreiging en risico vindt daarom deels plaats in het licht van de dreiging en het risico in eerdere jaren. In *Bijlage 4* is een beschrijving gegeven van het dreigingsbeeld voor de Koninginnedagen van 2007 en 2008. Hieruit blijkt dat I&V- en politiediensten zowel in 2007 als 2008 niet over concrete dreigingsinformatie met betrekking tot de viering van Koninginnedag beschikten.

4.4.2 Verzameling dreigingsinformatie CBB
Ten aanzien van Koninginnedag 2009 heeft de CBB op 18 maart 2009 een verzoek tot het opstellen van een dreigingsinschatting met betrekking tot Koninginnedag 2009 uitgezet bij de AIVD en de Dienst IPOL van het KLPD. Deze aanvraag tot het opstellen van een dreigingsinschatting was als volgt geformuleerd:

“Op 30 april 2009 zal HM de Koningin en leden van het Koninklijk Huis en familie Koninginnedag vieren in Apeldoorn. De CBB verzoekt u een schriftelijke dreigingsinschatting te willen doen opmaken ten aanzien van dit evenement waarin de mate van ernst en waarschijnlijkheid van een eventuele (potentiële) dreiging door u zijn aangegeven”.

De aanvraag van de dreigingsinschatting betrof dus zowel de aanwezige personen uit het rijksdomein, als het evenement zelf, waarvoor het lokaal bevoegd gezag verantwoordelijk is (decentraal domein). Bij die inschatting is gevraagd naar de ernst en de waarschijnlijkheid van een dreiging.¹⁷

4.4.3 AIVD-inschatting

De gevraagde schriftelijke dreigingsinschatting van de AIVD is op 6 april 2009 door de CBB ontvangen. De dienst is in de destijds uitgebrachte dreigingsinschatting ingegaan op één dreigingsfenomeen: andere dreigingsfenomenen waren volgens de AIVD niet relevant voor Koninginnedag, en de afspraak met de CBB is dan dat daarover niet wordt gerapporteerd. De AIVD gaf aan niet te beschikken over concrete dreigingsinformatie met betrekking tot Koninginnedag. De AIVD schatte de ernst van de dreiging voor Koninginnedag in als ernstig, met een lage tot gemiddelde waarschijnlijkheid. Deze waarschijnlijkheid wil zeggen dat de dreiging enigszins voorstelbaar tot voorstelbaar is. De ingeschatte ernst van de dreiging geeft aan dat *als* er wat zou gebeuren, er naar verwachting sprake zal zijn van vrees voor het leven van één of enkele personen en/of dat de samenleving ernstig geschokt zal zijn (*zie Bijlage 2*).

4.4.4 IPOL-inschatting

Het KLPD/IPOL heeft op 24 maart 2009 aan de CBB mondeling gemeld dat er enkel een dreigingsinschatting ten aanzien van de koninklijke familie (onder wie ook de leden van het Koninklijk Huis) gemaakt kon worden, niet ten aanzien van het decentrale element van Koninginnedag (de locaties). IPOL deelde aan de CBB mondeling mee dat zij ten aanzien van de koninklijke familie niet beschikte over dreigingsinformatie gerelateerd aan Koninginnedag. KLPD/IPOL heeft deze dreigingsinschatting niet op schrift gesteld.

4.4.5 Advies dreigingsniveau CBB (ernst en waarschijnlijkheid) en exploitatie

Op basis van de ontvangen dreigingsinschatting en -informatie heeft de CBB het dreigingsniveau vastgesteld. De ernst is vastgesteld op *ernstig*, en de waarschijnlijkheid op *laag tot gemiddeld*. Dit houdt in dat er geen aanwijzingen zijn dat er een (gewelddadige) gebeurtenis zal plaatsvinden. Ook wordt de kans dat er iets gebeurt als laag ingeschat. De inschatting week daarmee niet af van voorgaande jaren (2007 en 2008). De waardering *laag tot gemiddeld* is een zeer algemeen dreigingsniveau, dat in de praktijk niet leidt tot het inzetten van extra beveiligingsmaatregelen. De CBB legt dit dreigingsniveau uit met de woorden ‘geen concrete dreiging, laag risico’.

De conclusie van de CBB ten aanzien van de door de AIVD en IPOL geleverde dreigingsinformatie is door de CBB op 16 april mondeling aan de DKDB doorgegeven. Op 22 april 2009 werden deze mededelingen van de CBB schriftelijk aan de DKDB bevestigd. Dit bericht is door de DKDB besproken met het politiekorps NO-Gelderland. De CBB zag, gelet op het actuele beeld en het historische dreigingsbeeld, geen reden om een coördinerende rol te spelen in het verdere proces richting besluitvorming over beveiligingsmaatregelen, en heeft afgezien van het opstellen van een dreigingsadvies voor de lokale driehoek in Apeldoorn.

4.4.6 Inwinactiviteiten, -middelen en producten van de politie

In de voorbereidingsfase van Koninginnedag is door de politie NO-Gelderland een SGBO ingesteld. De politie NO-Gelderland startte op 19 januari 2009 binnen de SGBO de voorbereiding voor haar activiteiten tijdens Koninginnedag. De DKDB heeft officieel op 23 februari 2009 voor de eerste keer deelgenomen aan de SGBO. Gezamenlijk hebben zij in dit SGBO informatie verzameld en afspraken gemaakt over de wijze waarop tijdens Koninginnedag zelf de situatie zou worden gevolgd.

Het feitelijke verloop en de ontwikkeling van onder andere het informatieproces tussen 19 januari en 30 april 2009 tot 17:00 uur is door de NCTb chronologisch in een tabel geplaatst (*zie Bijlage 5*) als onderdeel van het onderzoek. Hieruit blijkt dat de politie NO-Gelderland aan veel korpsen als ook aan afdelingen binnen het eigen politiekorps om informatie heeft gevraagd.

Op 25 maart 2009 heeft politie NO-Gelderland een informatie-inwinplan (genaamd “Jeans”) opgesteld, “gericht ter vergaring van informatie”, met als doel het inzichtelijk maken en kunnen voorspellen van, en inspelen op verstoringen van de openbare orde en de veiligheid van personen en de leden van het Koninklijk Huis tijdens het bezoek aan Apeldoorn. Het inwinplan was gebaseerd op een soortgelijk inwinplan van het regiokorps Friesland, waar in 2008 Koninginnedag plaatsvond.¹⁸

De volgende activiteiten zijn in het inwinplan van politie NO-Gelderland geformuleerd:

- Inzichtelijk maken welke personen zich in het verleden schuldig hebben gemaakt aan het verstoren van:
  - aangelegenheden met betrekking tot het Koninklijk Huis;
  - Oranjefeesten;
  - evenementen met een openbaar karakter.
- Inventariseren van de volgende personen, en naslag van deze personen in de ter beschikking staande systemen en controle op legaal wapenbezit:
  - bewoners woonachtig langs de route;
  - gasten van hotels, pensions en Bed & Breakfast in de gemeente Apeldoorn;
  - vaste (tijdelijke) bewoners campings, vakantieparken in de gemeente.
- Controle van het internet op uitingen die relevant zijn voor een veilig verloop van Koninginnedag.

De uitvoering van genoemde activiteiten wordt beschreven in de paragrafen 4.4.7, 4.4.8, en 4.4.9.

4.4.7 Informatie over potentiële verstoorders

DKDB en politie NO-Gelderland hebben in- en extern om relevante dreigingsinformatie gevraagd.

De dienst IPOL van het KLPD heeft de informatiebehoefte uit het inwinplan van de politie NO-Gelderland ter kennis gebracht aan alle politiekorpsen en de KMar. De politie NO-Gelderland heeft in de wekelijkse situatierapportage van de dienst IPOL op 2 april aan alle korpsen om informatie gevraagd die past binnen het inwinplan: “In de politieregio Noord- en Oost-Gelderland is een SGBO gestart onder de naam ‘Jeans’. Dit SGBO is opgestart in verband met het bezoek van H.M. de koningin aan de gemeente Apeldoorn op donderdag 30 april 2009. Indien u relevante informatie heeft voor het SGBO “Jeans” wordt u verzocht te mailen...”

Op het via IPOL verspreide inwinplan zijn zeven reacties gekomen. Daarvan hebben de politie Haaglanden en de KMar daadwerkelijk informatie over personen aan de politie NO-Gelderland aangeleverd. De overige vijf reacties betroffen de mededeling dat er geen relevante informatie was gevonden. Van de 27 bevroegde korpsen (inclusief KMar) hebben dus 18 korpsen niet gereageerd.

De DKDB (Team Inlichtingen) heeft mede namens politie NO-Gelderland op 2 maart 2009 het KLPD-interne Korps Informatie Centrum¹⁹ schriftelijk verzocht om informatie te verstrekken ten aanzien van potentiële verstoorders van Koninginnedag 2009. Het ging daarbij om bij de politie bekende “personen die gekant zijn tegen het koningshuis; gestoord, verward of gefixeerd in hun aandacht jegens leden van de koninklijke familie, of personen van wie verwacht mag worden dat ze op de locatie Apeldoorn aandacht zullen vragen voor hun politiek of persoonlijk belang”.

Het eindresultaat betrof een overzicht van informatie over personen waarbij die informatie vooral is geleverd door de DKDB en politie NO-Gelderland zelf. De DKDB heeft een namenoverzicht en bijbehorende foto’s van personen verstrekt aan politie NO-Gelderland. De DKDB heeft daartoe de systemen geraadpleegd die in dit kader de politie ten dienste staan. Het ging om personen die, op basis van de door de DKDB bepaalde criteria, in potentie een bedreiging zouden kunnen vormen op Koninginnedag. Het betrof personen die landelijk en lokaal bij de politie bekend zijn en die de afgelopen vijf jaren activiteiten hebben ondernomen die de koninklijke familie raken.²⁰ Eveneens is bij het samenstellen van het overzicht aandacht besteed aan de personen die een gewelds-achtergrond hebben. Achteraf bleek dat de dader (K.T.) van het incident op Koninginnedag vooraf niet bekend was als een potentiële bedreiger/verstoorder en (dus) niet op het overzicht stond.

De activiteiten van de politie (politie NO-Gelderland en DKDB) waren er op gericht om tijdens Koninginnedag tijdig vast te stellen of personen van het overzicht zich op of langs de koninklijke route bevonden zodat zij in de gaten konden worden gehouden. Hiertoe waren foto’s van en gegevens over deze personen verstrekt aan

¹⁷⁾ Aanvraag dreigingsinschatting door EBB aan AIVD en IPOL, 18 maart 2009.

¹⁸⁾ Op 24 maart 2009 besluit de Chef Informatie het inwinplan van politie Friesland (Koninginnedag 2008) grotendeels over te nemen.

¹⁹⁾ De equivalent van wat bij de regionale korpsen het Regionale Informatie Knooppunt heet.

²⁰⁾ Personen die bijvoorbeeld brieven hebben geschreven, zich telefonisch hebben gemeld met vragen/opmerkingen of zich anderszins bij adressen van het Koninklijk Huis of koninklijke familie, hebben gemeld dan wel betrokken waren bij incidenten/gebeurtenissen in relatie tot de leden van het Koninklijk Huis en familie.

‘spotters’, ‘verkenners’ en videoteams van de politie. Deze informatie is, vanwege de privacy van de opgenomen personen, na Koninginnedag vernietigd.

4.4.8 Screening van personen

Door de politie NO-Gelderland zijn, in samenwerking met de DKDB, ook alle door de gemeente Apeldoorn opgegeven deelnemers, genodigden en vrijwilligers (circa tweeduizend personen) gescreend door middel van een naslag in de politiestructuren. Deze screening is volgens de politie NO-Gelderland toegepast op basis van artikel 2 van de Politiewet en artikel 438 Wetboek van Strafrecht. Doel van de screening was het voorkomen dat personen met geweldsantecedenten zouden worden toegelaten binnen de hekken, en daarmee in de nabijheid van de koninklijke familie. Ook zijn in en rondom Apeldoorn de gebruikers van campings, recreatieparken en hotels gescreend op geweldsincidenten. Uit deze naslag zijn geen risico’s naar voren gekomen.

4.4.9 Screenen internet op berichten in relatie tot Koninginnedag

IPOL heeft met het oog op Koninginnedag door middel van internet-surveillance bronnen op internet gemonitord. Dit heeft geen informatie opgeleverd die kon duiden op verstoringen tijdens Koninginnedag in Apeldoorn. Volgens IPOL werd “op de bekeken sites en discussie forums op een positieve wijze gesproken over de feestdag”. Deze informatie heeft IPOL gedeeld met de politie NO-Gelderland.

4.5 Resultaat Inwinplan

Het inwinplan heeft geen informatie opgeleverd waaruit een concrete dreiging bleek richting Koninginnedag 2009. De politie NO-Gelderland heeft daarom afgezien van het maken van een schriftelijke dreiginginschatting voor Koninginnedag 2009. De verzamelde informatie heeft de basis gevormd voor de besluitvorming door de lokale driehoek over dreiging en maatregelen.

Bevinding 2

Alle beschikbare dreigings- en informatieproducten van het landelijke en het lokale niveau zijn bij elkaar gekomen. Dat er geen schriftelijke adviezen over de dreiging, noch op landelijk noch op lokaal niveau, zijn opgesteld heeft geen negatieve consequenties gehad. Het onderzoeksteam constateert dat alle betrokkenen afdoende op de hoogte waren van het dreigingsbeeld.

Aanbeveling 2

Bij nationale evenementen dienen de dreigings- en informatieproducten die worden gebruikt in het rijksdomein en het decentrale domein eenduidig te zijn, op elkaar aan te sluiten en in samenhang te worden beschouwd. Het moet leiden tot een schriftelijk geïntegreerd advies op basis waarvan de gezagsverantwoordelijken, i.c. de lokale driehoek voor het decentraal domein en de NCTb voor het rijksdomein, het dreigingsniveau kunnen vaststellen.

5. BEVEILIGINGSMAATREGELLEN KONINGINNE DAG 2009

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt het proces dat heeft plaatsgevonden om te bepalen welke beveiligingsmaatregelen voor Koninginnedag 2009 genomen moesten worden, alsmede de feitelijke uitvoering van die maatregelen. Het gaat daarbij om beveiligingsmaatregelen die, door zowel de Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB) als door de politie NO-Gelderland, getroffen zijn ten aanzien van de zogeheten rijksdomein-aspecten van Koninginnedag 2009.

Normaliter worden om veiligheidsredenen geen uitspraken in het openbaar gedaan over beveiligingsmaatregelen. In het belang van transparantie wordt hierop voor dit onderzoek een uitzondering gemaakt en worden de beveiligingsmaatregelen zo uitgebreid als mogelijk beschreven. Niettemin zijn details over de uitvoering van de beveiliging (zoals operationele methoden en technieken, specifieke plaatsen en aantallen) uit de beschrijving weggelaten. Wanneer deze openbaar zouden worden, zou dit te beveiligen personen, hun omgeving en overheidsfunctionarissen in gevaar kunnen brengen.

Allereerst wordt ingegaan op de wijze waarop het Stelsel in de uitvoering werkt. Vervolgens komen de beleidsuitgangspunten, overlegstructuren en draaiboeken aan de orde die er waren voor Koninginnedag. De bespreking van het actuele dreigingsbeeld en de gehanteerde scenario’s voor het bepalen van de risico’s vormt de opmaat voor de beschrijving van de genomen beveiligingsmaatregelen. Dit betreffen zowel maatregelen met een preventief als maatregelen met een reactief karakter.

5.2 De toepassing van het Stelsel bij het nemen van beveiligingsmaatregelen

In het Stelsel zijn, zoals in het vorige hoofdstuk beschreven, dreiging en risico leidend bij het vaststellen van noodzakelijk geachte beveiligingsmaatregelen. Daarbij staat, zoals gezegd, voorop dat de te beveiligen persoon maximaal in staat wordt gesteld te blijven functioneren, zoveel mogelijk (binnen de beperkingen van de beveiliging) conform de situatie waarin er geen dreiging zou zijn. Het is duidelijk dat beveiligingsmaatregelen hiermee op gespannen voet kunnen staan en soms onverenigbaar zijn. Er is daarom overleg met de te beveiligen persoon of zijn of haar vertegenwoordigers over de te nemen maatregelen. Dit betekent eveneens dat de te beveiligen persoon een zekere mate van invloed kan uitoefenen op zijn of haar beveiliging. Het komt in de praktijk geregeld voor dat aan de voorgenomen beveiliging aanpassingen worden gedaan om het ongehinderd functioneren van de bedreigde persoon voorop te stellen. In de uitvoering blijft het daarom van groot belang dat creatief gezocht wordt naar alternatieve maatregelen om de dreiging weg te nemen of het risico af te dekken, met zo min mogelijk impact op de te beveiligen persoon en zijn of haar omgeving.

In het geval van concrete dreiging en de omstandigheid dat de (potentiële) bedreiger niet is op te sporen om de dreiging weg te nemen, stelt de CBB binnen het rijksdomein grenzen aan de inspraak van de te beveiligen persoon. In deze situatie staan beveiligingsmaatregelen voorop. In het decentrale domein zal de (hoofd-)officier van justitie deze grens stellen.

De beveiliging van bedreigde personen is niet los te zien van de omgeving waarin deze zich bevinden. Zowel de bedreigde persoon als de omgeving van deze persoon dient te worden beveiligd. Doordat de verantwoordelijkheidsverdeling in het Stelsel Bewaken en Beveiligen die van de Nederlandse staatsinrichting volgt, komen er twee verantwoordelijkheden bij elkaar: die van de Minister van Justitie voor de beveiliging van te beveiligen personen en die van het lokaal bevoegd gezag voor de beveiliging van de omgeving en de andere personen die zich daarin bevinden. Hierdoor ontstaat de noodzaak tot samenwerking. De samenwerking rond beveiligingsmaatregelen concentreert zich op het decentrale niveau. Daar dienen de regionale politie en de DKDB samen te werken om ervoor te zorgen dat het bezoek van een beveiligd persoon ordelijk en veilig kan verlopen voor de persoon zelf en voor de omstanders.

De besluitvorming over te nemen beveiligingsmaatregelen op decentraal niveau vindt plaats in de lokale gezagsdriehoek. In deze driehoek hebben de (hoofd-)officier van justitie en de burgemeester als gezagsdragers zitting, en de korpschef of districtschef van de betrokken politieregio als uitvoerder.

Bij grootschalige evenementen richt de politieregio een SGBO in ten behoeve van de voorbereiding van de besluitvorming door het bevoegd gezag over de beveiligings- en andere politiematregelen. In de SGBO is het gebruikelijk om één of meerdere draaiboeken op te stellen voor het evenement. Bij het beschrijven van politiematregelen ten behoeve van grote evenementen wordt daarbij doorgaans gebruik gemaakt van het zogenaamde 5-paragrafenmodel (Toestand, Opdracht, Uitvoering, Ondersteuning, Organisatie). Aan de hand van deze vijf paragrafen (of hoofdstukken) wordt op een logische wijze inzicht gegeven in de te treffen maatregelen (zie Bijlage 6). In de tweede paragraaf van dit model (Opdracht) worden de voor de maatregelen direct relevante aspecten van het politioptreden genoemd: doelstelling, verantwoordelijkheden, risicoscenario’s, beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen. De SGBO werkt nauw samen met de betrokken gemeente(n), het betrokken arrondissementsparket en de organisator(en) van het evenement. Besluitvorming over uitgangspunten vindt plaats in de lokale gezagsdriehoek. De AC is gemandateerd om zelfstandig operationele besluiten te nemen.

Indien bij een grootschalige evenement personen betrokken zijn die door de DKDB worden beveiligd, dan richt de DKDB een eigen variant in van de SGBO; de zogenaamde Dienst Grootschalig en

Bijzonder Optreden (DGBO). De DGBO werkt op een soortgelijke manier als de regionale SGBO. Beide projectorganisaties dienen bij een evenement samen te werken. De DKDB heeft voor de leden van het Koninklijk Huis een doorlopende beveiligingsopdracht van de CBB. Als gevolg daarvan handelt de DKDB, bij gelijkblijvende dreiging, de bepaling van dagelijkse beveiligingsmaatregelen grotendeels zelf af. Ten aanzien van de dagelijkse beveiligingsmaatregelen voeden de contacten van de DKDB met het Koninklijk Huis de DKDB met informatie over aanstaande bezoeken waarna de DKDB bepaalt welke maatregelen voor een specifiek bezoek proportioneel en vanuit beveiligingsoogpunt adequaat zijn. De beveiligingsmaatregelen worden vervolgens door de DKDB voorbereid en uitgevoerd in samenwerking met de regionale politie van de regio waar de bezoeken plaatsvinden.

Wanneer vooraf of al gedurende de voorbereiding duidelijk is dat er bij het evenement waar het Koninklijk Huis aanwezig is sprake is van hoog risico of een concrete dreiging, dan neemt de CBB deel aan de decentrale overleggen en speelt ze een coördinerende rol in de informatieverzameling, de besluitvorming en het benoemen, afdekken of aanvaarden van mogelijke risico's. Voorbeelden hiervan zijn de inspanningen van de CBB bij de beveiliging van de VN-Afghanistanconferentie (maart 2009) en standaard bij Europese en Tweede Kamerverkiezingen. IPOL zal bij concrete dreiging of hoog risico een actieve rol spelen bij de landelijke informatiecoördinatie binnen de politie.

5.3 Beleidsuitgangspunten Koninginnedag 2009

De besluitvorming die op decentraal niveau plaatsvindt over de inzet van beveiligingsmaatregelen start met het benoemen van beleidsuitgangspunten voor het evenement. Het beoogde programma vormt hiervoor de basis. Vervolgens wordt de SGBO-structuur ingericht en worden, op basis van de beleidsuitgangspunten, de draaiboeken opgesteld. De volgende stap is het bepalen van de benodigde beveiligingsmaatregelen. Hiervoor wordt het actuele dreigingsbeeld als uitgangspunt genomen en worden dreigingsscenario's benoemd. Per scenario wordt bekeken voor welk risico preventieve maatregelen worden genomen, voor welk risico wordt volstaan met reactieve maatregelen en welke risico's acceptabel zijn en worden aanvaard.

Ter voorbereiding van Koninginnedag 2009 heeft de politie NO-Gelderland de scenario's en maatregelen uit de draaiboeken voor Koninginnedag 2007 en 2008 bestudeerd.

Op 6 april 2009 heeft de lokale driehoek van Apeldoorn opdracht gegeven aan de politie NO-Gelderland om op Koninginnedag zorg te dragen voor: een veilig en ongestoord verloop van het bezoek van de Koningin en haar gezelschap aan Apeldoorn, het treffen van de benodigde beveiligings- en verkeersmaatregelen, de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde.

Tevens stelt de driehoek de volgende beleidsuitgangspunten vast. Letterlijk zijn deze:

1. De koninklijke familie dient een vrije, onbelemmerde en veilige doorgang te hebben.
2. Hare Majesteit en haar familie komen naar Apeldoorn om de festiviteiten zoals die worden georganiseerd bij te wonen. Het publiek dient zo optimaal mogelijk in de gelegenheid te worden gesteld om het bezoek van de koninklijke familie mee te kunnen vieren, doch wel binnen de grenzen die door het beleidsteam worden gesteld.
3. Het veilig en ordentelijk laten verlopen van alle reguliere festiviteiten.
4. Het politieoptreden ter handhaving van de openbare orde en veiligheid, in het kader van het bezoek van de koninklijke familie, dient een ontspannen karakter te hebben zonder daarbij de vrijheid van bewegen en de veiligheid uit het oog te verliezen.
5. Er wordt van toezichthoudende functionarissen bijzondere alertheid gevraagd voor activiteiten van groepen of individuen die de veiligheid van het gezelschap in gevaar (kunnen) brengen of het ontspannen karakter van het bezoek dreigen te verstoren.
6. In geval van incidenten en calamiteiten wordt de veiligheid van de inwoners en deelnemers gewaarborgd.
7. Het reguliere niveau van politiezorg wordt zoveel mogelijk op peil gehouden.
8. Het bij de Grondwet vastgelegde recht van demonstratie wordt erkend en geldt als uitgangspunt.

Tevens stelt de lokale driehoek de tolerantiegrenzen vast. Deze luiden in één zin: "Uitgangspunt is dat het geheel een feest moet zijn, dat betekent dat er zoveel mogelijk ordentelijk moet worden opgetreden".²¹

5.4 Overlegstructuren en draaiboeken

5.4.1 Overlegstructuur tussen DKDB en politie NO-Gelderland

In de aanloop naar Koninginnedag 2009 hadden de DKDB en politie NO-Gelderland elk een eigen overlegstructuur. De DKDB vormde een DGBO-structuur, waarvan een vertegenwoordiger vanaf 23 februari 2009 participeerde in de SGBO-structuur van politie NO-Gelderland. De relatie van de AC-DKDB met de AC van de politie NO-Gelderland was in de SGBO geregeld, met duidelijk eigen bevoegdheden en taken voor beide algemeen commandanten. Met betrekking tot de lokale activiteiten door de politie NO-Gelderland en de afstemming van de werkzaamheden van de DKDB daarop was de AC-DKDB ondergeschikt aan de AC van de politie NO-Gelderland, voor zover dit niet de operationele uitvoering van de persoonsbeveiligingstaken raakt.²² In het DGBO-overleg zijn afspraken gemaakt over de DKDB-vertegenwoordiging in de verschillende voorbereidende overleggen met de politie NO-Gelderland, de Dienst Koninklijk Huis (DKH), de gemeente Apeldoorn, de lokale driehoek Apeldoorn, het calamiteitenoverleg van de veiligheids-

regio NO-Gelderland en het mediaoverleg (Rijksvoorlichtingsdienst (RVD), gemeente Apeldoorn en politie NO-Gelderland).

In de vergadering met de lokale driehoek Apeldoorn op 6 april 2009 werd vastgelegd dat de DKDB de leidende rol zou hebben bij incidenten die de koninklijke familie betreffen.²³ De politie NO-Gelderland zou zich vooral richten op de openbare ordemaatregelen en de verkeerstechnische aspecten. Ten behoeve van een correcte uitvoering van de persoonsbeveiliging had de DKDB randvoorwaarden geformuleerd voor de maatregelen die politie NO-Gelderland moest nemen. Deze randvoorwaarden zijn ook uitgevoerd door de politie NO-Gelderland.²⁴

5.4.2 Draaiboeken

Zoals eerder uitgelegd wordt bij het opstellen van draaiboeken binnen de Nederlands politie gewerkt met het zogenaamde 5-paragrafenmodel. Het draaiboek van de politie NO-Gelderland was volgens dit model opgebouwd.²⁵ Het algemene draaiboek van de politie NO-Gelderland, waarin de scenario's en de uit te voeren maatregelen zijn opgenomen, was door de lokale driehoek van Apeldoorn op 6 april 2009 vastgesteld.²⁶ Het draaiboek van de DKDB week in vormgeving op onderdelen af van het genoemde 5-paragrafenmodel. Dit draaiboek is door de DKDB zelf onder verantwoordelijkheid van de korpschef KLPD vastgesteld. Het draaiboek van DKDB voor Koninginnedag 2009 was gebaseerd op de draaiboeken van de voorgaande Koninginnedagen (2007 en 2008).

Bevinding 3

Het onderzoeksteam constateert dat er intensief is samengewerkt tussen DKDB en de politie NO-Gelderland bij de voorbereiding en de uitvoering van de politietaken, en dat er bij een gelijke inschatting van de dreiging meer beveiligingsmaatregelen waren genomen dan voorgaande jaren.

5.5 Dreigingsbeeld Koninginnedag 2009

Zoals gesteld vond Koninginnedag 2009 plaats tegen de achtergrond van wat door de CBB was gekwalificeerd als "geen concrete dreiging, laag risico". Dit houdt in dat er geen aanwijzingen zijn dat er een (gewelddadige) gebeurtenis zal plaatsvinden. Ook wordt de kans dat er iets gebeurt als laag ingeschat. In het draaiboek van politie NO-Gelderland is dit verwoord met de opmerking dat aan het bezoek een aantal risico's was verbonden. Daarbij wordt gesteld dat in zijn algemeenheid de dreiging tegen het Koninklijk Huis in Nederland (zeer) laag is. De conclusie van de CBB ten aanzien van de door de AIVD en IPOL geleverde dreigingsinformatie kwam door een bericht van de CBB op 22 april 2009 beschikbaar bij de DKDB. De strekking van dat CBB-bericht was: geen concrete dreiging en een laag risico.

Dit dreigingsbeeld bood de mogelijkheid voor een laatste controle op de beveiligingsmaatregelen die reeds voorafgaand aan dit dreigingsbeeld waren voorbereid.

6.6 Dreigingsscenario's politie

Op basis van ervaringen in voorgaande jaren zijn door zowel de DKDB als de politie NO-Gelderland scenario's ontwikkeld. Deze scenario's gaven zicht op de beveiligingsmaatregelen die preventief en reactief dienden te worden voorbereid, opdat zij zouden kunnen worden genomen in het geval dat de gebeurtenissen van het betreffende scenario zich zouden voordoen.

5.6.1 Referentiekaders en voorschriften voor scenario's

Er bestaan binnen de politie geen onafhankelijke voorschriften of referentiekaders voor het opstellen van scenario's. De politie hanteert geen (landelijke) lijst van mogelijke scenario's voor Koninginnedag of andersoortige evenementen.

5.6.2 Scenario's politie voorafgaand aan Koninginnedag 2009

De politie NO-Gelderland heeft voor Koninginnedag 2009 een aantal dreigingsscenario's benoemd. Daarbij is gebruikgemaakt van de scenario's die voor eerdere Koninginnedagen door de Politie Friesland en Brabant-Noord waren opgesteld. De DKDB hanteerde bij de scenario-ontwikkeling voor Koninginnedag 2009 zijn risicomatrix. Hierin zijn de voor de DKDB mogelijk van toepassing zijnde scenario's en maatregelen opgenomen die gelden als leidraad voor de door de DKDB te nemen preventieve en reactieve maatregelen ter voorkoming van of reactie op enig incident.

Op 25 maart 2009 heeft de DKDB een afstemmingsoverleg over de scenario's gehouden met de SGBO van politie NO-Gelderland. In dit overleg zijn de volgens hen meest waarschijnlijke scenario's uitgewisseld en mondeling besproken, en vertaald naar de Apeldoornse situatie.

In de tabel op de volgende pagina zijn de scenario's, zoals die door de lokale driehoek zijn vastgesteld voor Koninginnedag 2009, weergegeven per organisatie.

21) Verslag Driehoek 6 april 2009

22) Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Feitenonderzoek Apeldoorn Koninginnedag 2009.

23) Verslag driehoek, 6 april 2009.

24) Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Feitenonderzoek Apeldoorn Koninginnedag 2009.

25) De vijf paragrafen zijn: 1. toestand, 2. opdracht, 3. uitvoering, 4. ondersteuning, 5. organisatie.

26) Notulen SGBO-overleg 6 april 2009.

Overzicht scenario's beleidsdraaiboeken politie, DKDB en veiligheidsregio NOG t.b.v. Koninginnedag 2009 *

Scenario's	Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging	Regio Noord- en Oost Gelderland	Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
1 Medische risico's 1.1 onwel worden TBP 1.2 Vallen of struikelen TBP	1 Koninginnedag verloopt op een ordentelijke wijze, er zijn geen aanhoudingen 2 De Koningin of een ander lid Koninklijke familie wordt onwel		
2 Weeromstandigheden 2.1 Heftige regen 2.2 Hagel/storm	4 Extreme weersomstandigheden	8 Extreme weeromstandigheden	
3 Strafbare handeling/agressie 3.1 Belediging/bedreiging (verbaal) 3.2 Gooien voorwerpen 3.3 Fysieke bedreiging	9 Geweldzaken en andere misdrijven 8 Strafbare feiten gericht tegen het Koninklijke gezelschap (belediging)		
3.4 Aanslag	10 Misdrijven tegen het Koninklijke gezelschap 7 Aanslag op Koninklijk gezelschap/ terroristische aanslag	3 Aanslag op Koninklijk gezelschap	
4 Explosieven 4.1 Aantreffen verdacht object 4.2 M-melding/bommelding 4.3 aantreffen explosief 4.4 (Bom)explosie	6 Bommelding op/aan de route c.q. sector	4 Bommelding	
5 Publiek 5.1 Panieksituatie publiek 5.2 Demonstratie 5.3 Blokkade	5 Paniek/ drukte bij massaal bezoek 3 Er vinden kleine ordeverstoringen plaats (demonstratie) 11 Noodscenario (busstaking)	5 Paniek in het publiek/Overcrowding	
		1 Instorting van een tribune 2 Neerstorten van een vliegtuig/ helikopter 6 Brand binnen evenement gebied 7 Op hol geslagen paard 9 Treinincident 10 Bosbrand/grote brandweerinzet elders	

(* Nummering conform oorspronkelijke draaiboeken)

Zoals in de tabel staat vermeld heeft de DKDB vanuit zijn risicomatrix voor Koninginnedag 2009 vijftien scenario's vastgesteld. Vier daarvan hadden een relatie met medische voorvallen en weersomstandigheden. Elf scenario's kunnen als dreigingsscenario worden aangemerkt waarin opzettelijk handelen een rol speelt. Zij hebben een strafrechtelijk, explosieven en/of openbare orde kenmerk.

De politie NO-Gelderland heeft op haar beurt elf scenario's vastgesteld: één basisscenario en tien specifieke scenario's. Het basisscenario beschrijft de situatie dat Koninginnedag op een ordentelijke wijze verloopt, en waarbij dus uitsluitend de basismaatregelen van toepassing zijn. De specifieke scenario's beschrijven specifieke incidenten, waarvan er vier een relatie hebben met enige vorm van opzettelijke dreiging tegen de koninklijke familie.

Zoals de bovenstaande tabel laat zien, voorzagen de draaiboeken van de DKDB en politie NO-Gelderland in een aantal voor de Apeldoornse casus relevante scenario's. Daaronder bevonden zich respectievelijk het scenario "aanslag op het Koninklijk gezelschap" (politie NO-Gelderland) en "aanslag" (DKDB). Op het scenario "aanslag" is door de DKDB een aantal reactieve maatregelen voorbereid, zoals het kunnen afschermen, evacueren en ophouden in een safehouse van de te beschermen persoon (TBP). In dit kader zijn door de DKDB en politie NO-Gelderland ook preventieve maatregelen genomen, zoals het plaatsen van hekken, screenen van deelnemers en explosievenverkenning. Deze maatregelen waren gebaseerd op de kennis die bij beide instanties voorhanden is met betrekking tot vele denkbare modus operandi die aanslagplegers zouden kunnen hanteren.

5.6.3 Kritische scenario's

In dit onderzoek is binnen het geheel van geformuleerde scenario's en maatregelen specifiek gekeken naar die voorbereide scenario's die (in-)direct een relatie hadden met het incident zoals dat zich op 30 april 2009 voordeed. Deze worden verder als 'kritische scenario's' aangemerkt omdat de aan deze scenario's gekoppelde maatregelen bij de uitvoering Koninginnedag 2009 relevant waren. Uit deze selectie waren twee scenario's van toepassing binnen het draaiboek van de DKDB en één uit het draaiboek van politie NO-Gelderland:

1. DKDB - scenario 3.4. Aanslag (grof fysiek geweld/gebruik goederen als wapen (stenen, paraplu, stok e.d. en gebruik van steek- of vuurwapens));
2. Politie NO-Gelderland - scenario 7. Aanslag op Koninklijk gezelschap / terroristische aanslag;
3. DKDB - scenario 4.1. Aantreffen verdacht object (langs route);

Per scenario is door de DKDB en door de politie NO-Gelderland bezien welke beveiligingsmaatregelen noodzakelijk werden geacht om weerstand te bieden, mochten de scenario's zich voordoen.

Het onderzoeksteam constateert dat bij het eerste kritische scenario opvalt dat hier niet het aanslagmiddel 'auto' is genoemd. Het kritische scenario 'aanslag' van de DKDB is zeer beperkt uitgewerkt. Bij het tweede kritische scenario (scenario 7 van de politie NO-Gelderland) valt op dat het een zeer algemene beschrijving is. Hieronder vallen

in theorie alle aanslagen. Dit bemoeilijkt het nemen van beveiligingsmaatregelen, omdat niet duidelijk is tegen welk type aanslag er moet worden beveiligd. Het derde kritische scenario, van de DKDB, lijkt in zijn formulering niet op de daadwerkelijke situatie die op 30 april ontstond direct na de aanslag: de auto van de dader werd niet 'aangetroffen' langs de route, maar bevond zich door toedoen van de dader nabij de cabriolet met het koninklijke gezelschap. De reactieve maatregelen (waaronder explosieverkenning) die bij het voorbereide scenario horen zijn volgens het onderzoeksteam echter wel de geëigende maatregelen die ook dienden te worden genomen nadat het voertuig van de dader tot stilstand kwam bij monument De Naald. Om die reden is ook het derde scenario relevant voor de beoordeling.

Een opzettelijke doorbreking van de afzetting paste volgens de DKDB binnen het scenario 'aanslag' uit zijn risicomatrix. DKDB en politie NO-Gelderland hebben echter in hun voorbereidingen enkel rekening gehouden met een opzettelijke doorbreking van de afzetting door personen, niet door of met voertuigen zoals dit op 30 april heeft plaatsgevonden. Noch de aangeleverde dreigingsinformatie, noch overleggen hebben de DKDB en de politie NO-Gelderland op de gedachte gebracht dat een auto de afzettingen (en rijen publiek) zou kunnen doorbreken.

Een aantal van de getroffen maatregelen beperkten het risico op of de effecten van diverse typen aanslagen, maar niet de mogelijkheid van een aanslag met een rijdend voertuig dat opzettelijk door hekken en rijen publiek wordt gereden.

Bevinding 4

Het onderzoeksteam stelt vast dat hoewel de DKDB en politie NO-Gelderland hebben samengewerkt bij het opstellen van hun draaiboeken, dit niet tot identiek benoemde scenario's heeft geleid. Voorts waren de gebruikte scenario's vooral gericht op het nemen van reactieve maatregelen. Het incident op Koninginnedag 2009 heeft geleerd dat bij het treffen van preventieve maatregelen meer rekening dient te worden gehouden met veiligheidsrisico's die minder voorstelbaar worden geacht.

Aanbeveling 4

Er dient een landelijke lijst met scenario's voor bewaken en beveiligen te worden opgesteld en te worden beheerd door het KLPD ten behoeve van de politiekorpsen. De scenario's dienen zo concreet te zijn dat het mogelijk is om een systematische vertaling naar preventieve maatregelen te maken. De gehanteerde scenario's van de inlichtingen- en de uitvoeringspartners dienen op elkaar te zijn afgestemd.

5.7 Maatregelen in drie ringen

Bij een beveiligingsplan moet altijd worden gekeken naar de uitwerking van maatregelen op elkaar. In het geval van het werken met (beveiligings-)ringen betekent dit dat met het opstellen van het ringenplan moet worden gekeken naar hoe de ringen zich tot elkaar verhouden. Zij moeten niet als losse delen worden beschouwd.

Bij het nemen van maatregelen voor Koninginnedag 2009 waren naar oordeel van het onderzoeksteam in de praktijk drie zogenaamde ‘ringen’ te onderscheiden. Overigens spreekt de politie NO-Gelderland niet over het begrip “veiligheidsring”.²⁷ De eerste ring was de omgeving direct rond de koninklijke familie. Deze ring betrof de persoonsbeveiliging. Deze ring is dynamisch/mobiel en gaat met de TBP’s mee. De persoonsbeveiliging is uitgevoerd door de DKDB en bestond voornamelijk uit reactieve maatregelen (hoewel van de zichtbaarheid van de DKDB ook een preventieve werking uit kan gaan), op basis van de eerdergenoemde scenario’s. De tweede ring is uitgevoerd door de politie NO-Gelderland en betrof de politiematregelen in de openbare ruimte die gericht waren op de handhaving openbare orde en rechtsorde. Aan enkele van de te treffen maatregelen zijn door de DKDB eisen gesteld. Daarmee kreeg deze ring naar het oordeel van het onderzoeksteam nadrukkelijk ook een beveiligingsfunctie, namelijk in het tegengaan of vertragen van een eventuele aanval of het beperken van de effecten daarvan. Het bestaan van de beveiligingsfunctie was echter niet voor alle betrokkenen voldoende duidelijk. De derde ring besloeg de verkeersmaatregelen. De tweede en derde ring waren veelal statisch van aard.

5.7.1 Eerste ring: persoonsbeveiliging

Strikt genomen hoeft de DKDB niet standaard te zorgen voor persoonsbeveiliging van de leden van de koninklijke familie die niet behoren tot het Koninklijk Huis. Omdat zij, zoals in hoofdstuk 3 uiteen is gezet, opgenomen zijn in categorie 2 van de limitatieve lijst komen zij slechts in aanmerking voor beveiliging wanneer er sprake is van dreiging of risico. De CBB geeft hiervoor dan separaat een opdracht aan de DKDB. Deze opdracht ontbrak voor Koninginnedag 2009, net als bij de Koninginnedagen van 2007 en 2008. Aangezien de overige leden van de koninklijke familie deel uitmaakten van het gezelschap van de Koningin, bestond er bij de NCTb en de DKDB geen enkele onduidelijkheid over het feit dat de DKDB vanuit zijn verantwoordelijkheid voor persoonsbeveiliging op Koninginnedag ook zorgdroeg voor beveiliging van overige leden van de koninklijke familie.

Op basis van ervaringen met voorgaande Koninginnedagvieringen heeft de DKDB sinds 2008 gekozen voor intensieve persoonsbegeleiding van de TBP’s. Het algemene beleid is dat de persoonsbeveiligers de veiligheidssituatie van hun TBP permanent monitoren en hun TBP in de directe nabijheid blijven volgen wanneer deze van de voorgenomen route afwijkt. Wanneer in zo’n situatie sprake is van onaanvaardbare beveiligingsrisico’s, dan spreken DKDB’ers hun TBP’s hierop aan.

Vanaf het moment dat de koninklijke familie plaatsnam in de cabriobus moest de DKDB het concept van de intensieve begeleiding van de TBP’s loslaten. In de cabriobus zaten drie zogeheten

“verantwoordelijke beveiligingsambtenaren” (VBA’s) van de DKDB: één voorin en twee achterin de bus. Er waren door de DKH niet meer plaatsen in de bus toegewezen aan beveiligers. Tevens was de snelheid waarmee de bus zich voortbewoog te hoog voor beveiligers om op een waardige manier naast de bus te lopen. Om deze reden bevonden andere beveiligers zich in twee DKDB-bussen die voor en achter de cabriobus reden, en reden ‘bikers’ (politie-/KMar-medewerkers in aangepast uniform op sport-fiets) naast de cabriobus.

De samenstelling van de stoet waarin de cabriobus met het koninklijk gezelschap zich tot het incident bevond, was van voor naar achter als volgt:

1. Teamleider Explosieven Verkenning (TEV) in auto;
2. DKDB-bus met beveiligers van DKDB;
3. Opvallende motorrijders van het KLPD, op verzoek van de DKDB; voor de bus om het publiek op afstand te houden;
4. Cabriobus, met ‘politiebikers’ rondom de bus, gericht op het op afstand houden van enthousiast publiek en om de positie van de meebewegende pers te reguleren;²⁸
5. Twee golfkarretjes met de persbegeleiding naast de koninklijke bus;
6. Back up auto DKDB;
7. DKDB-bus met beveiligers van de DKDB;
8. Een voertuig van de DKH met leden van het gevolg;
9. Antieke bus met de pers;
10. Back up auto DKDB.

5.7.2 Tweede ring: politiematregelen

In het draaiboek Ordehandhaving van politie NO-Gelderland was een basispakket politiematregelen benoemd ten behoeve van onder andere ordehandhaving. Dit pakket bestond uit afzettingen voor het publiek en maatregelen gericht op explosievenverkenning en -ruiming. Dit waren preventieve maatregelen. In het draaiboek was tevens aandacht voor reactieve maatregelen bij calamiteiten (bijvoorbeeld verkeersmaatregelen voor het vrijhouden van calami-teitenroutes). Ze maken onderdeel uit van de derde ring. De DKDB had randvoorwaarden gesteld waaraan dit pakket moest voldoen. In het draaiboek waren ook verkeersmaatregelen opgenomen, die later in dit hoofdstuk worden behandeld.

a) Explosievenverkenning en -ruiming

In het draaiboek van de politie NO-Gelderland is opgenomen dat explosievenverkenners van de politie maatregelen zouden nemen op het gebied van explosievenverkenning en -ruiming. De maatregelen betroffen de verkenning van statische locaties (ontvangst/afscheid Hare Majesteit, aanhoren van aubades, safehouses en dergelijke) door explosievenverkenners die werden bijgestaan door geleiders met honden die explosieven kunnen herkennen, en

het verkennen van de route die de koninklijke familie zou lopen, inclusief de vijver in het Oranjepark. Daarnaast zouden explosievenverkenners tijdens de rijtour een tweede, dynamische, explosievenverkenning op de route uitvoeren, waar nodig met behulp van geleiders met honden. Voor meldingen met betrekking tot andere locaties was een quick-response team van de Explosieven Opruimingsdienst (EOD) beschikbaar.²⁹

Voor de explosievenverkenning en de explosievenruiming zijn de regeling Optreden bij Bommeldingen en het Protocol Verdachte Objecten van kracht.³⁰ Binnen deze protocollen is de Teamleider Explosieven Verkenning (TEV) verantwoordelijk voor de analyse van verdachte situaties of objecten en voor het adviseren van de verantwoordelijke leidinggevende over de te nemen maatregelen.

Alle bovengenoemde maatregelen zijn uitgevoerd conform de hierboven genoemde regelingen. Voor iedere locatie was een TEV verantwoordelijk. De Commandant Beveiligen en Bewaken heeft na de briefing de uitvoering van de te nemen maatregelen gecontroleerd, deels door een fysieke controle en deels middels portofoon en telefonisch contact.³¹

b) Afzettingen voor publiek: hekkenplan

Het onderzoeksrapport van de IOOV gaat in detail in op de wijze waarop het hekkenplan tot stand is gekomen en in hoeverre het adequaat is uitgevoerd. In dit rapport ligt de focus op de beveiligingsfunctie van de hekken voor de veiligheid van de leden van het Koninklijk Huis.

Voor de afzettingen was een hekkenplan opgesteld dat was opgenomen in het multidisciplinaire draaiboek Koninginnedag Apeldoorn 2009. De gemeente Apeldoorn heeft dit op 20 april 2009 in de lokale driehoek vastgesteld.³² De driehoek heeft mandaat verleend aan de politie en de Stichting Koninklijk Apeldoorn om de hekken bij het kruispunt bij De Naald in een definitieve opstelling te plaatsen. Hier is bewust voor gekozen omdat de organisatie ter plekke ruimte moest hebben om in verband met de opstelling en de start van de optocht de beste oplossing te kiezen.³³

In aansluiting op het door de driehoek vastgestelde hekkenplan is er ook een door de coördinator Tijdelijke Verkeersmaatregelen van de gemeente Apeldoorn opgesteld operationeel werkdocument. Dit werkdocument is een foto van de plattegrond van Apeldoorn, waarop de feitelijke plaatsing van de hekken is ingetekend. Het is bedoeld als leidraad voor het daadwerkelijk plaatsen van de hekken door de hiervoor ingehuurd organisatie. Het ‘levend’ werkdocument wijzigt in de aanloop naar 30 april een aantal malen.³⁴

De COHA van de politie NO-Gelderland is verantwoordelijk voor de uitvoering van alle operationele politiematregelen op het gebied van openbare orde. Eén daarvan betreft de plaatsing van dranghekken langs de route van het koninklijk gezelschap. De DKDB heeft vanuit beveiligingsperspectief eisen gesteld aan de plaatsing van de hekken in het Oranjepark, langs de route en bij paleis Het Loo. Voor de hekken in het Oranjepark waren de voorwaarden gesteld dat ze in gesloten formatie geplaatst moesten worden, dat er voldoende ruimte moest zijn voor de koninklijke gasten (evenals hun persoonsbeveiligers) en dat alleen gescreend publiek toegang zou hebben tot de aangewezen vakken. De brandweer heeft het maximaal aantal te plaatsen personen binnen de vakindeling bepaald.

Binnen de dranghekken heeft politie NO-Gelderland met twee beveiligingsregimes gewerkt: een basisregime en een regime voor plaatsen waar, bijvoorbeeld door het directe contact van de koninklijke familie met het publiek, aanvullende maatregelen noodzakelijk werden geacht.

Voor de hekken langs de route gold de voorwaarde van de DKDB dat deze in gesloten formatie moesten worden geplaatst. De commandant van de sector waarlangs de route liep van de cabriobus (Loolaan), diende ervoor te zorgen dat het aanwezige publiek achter de hekken bleef.³⁵ Verder was het toegestaan dat publiek onder begeleiding van de aanwezige politie zou oversteken. De hekken mochten daarvoor dan even open totdat de koninklijke stoet zou gaan rijden. Tevens diende de sectorcommandant te zorgen voor een vrije vervoersbeweging van het koninklijk gezelschap en de historische optocht.³⁶ Voor de hekken bij paleis Het Loo was door de DKDB de voorwaarde gesteld dat het voorplein van paleis Het Loo verkeersvrij diende te blijven en dat met hekken een controlepost voor de deelnemers van het defilé gecreëerd moest worden. De dranghekken hadden vooral de functie van openbare orde-maatregel vanuit de taken van de politie NO-Gelderland. Niettemin hadden ze ook een beveiligingsfunctie in de tweede ring gezien het feit dat de DKDB randvoorwaarden stelde aan de plaatsing van de hekken.

c) Proactief Beveiligingsteam

De DKDB had naast alle andere beveiligingsmiddelen ook een Proactief Beveiligingsteam (PBT) ingezet, bestaande uit incognito aanwezige persoonsbeveiligers. Dit team moest vanuit het publiek (dus achter de hekken), maar in de onmiddellijke omgeving van de koninklijke TBP’s, verdachte personen langs de route van de koninklijke stoet observeren en daarover rapporteren. Met politie NO-Gelderland was afgesproken dat een verdachte in beginsel op aanwijzing van het PBT zou worden aangehouden door een aanhoudingseenheid (AE) van politie NO-Gelderland.³⁷ De leden

²⁷⁾ De politie NO-Gelderland hanteert wel het begrip “beveiligingsregime”.

²⁸⁾ Hun taakstelling was bepaald door de DKDB. Zij zijn door de COHA geïnstrueerd. Zij werden vervolgens aangestuurd door een coördinator die onder direct commando stond van de COHA.

²⁹⁾ Deeldraaiboek Bewaken & Beveiligen, Koninginnedag 2009.

³⁰⁾ Regeling Optreden bij Bommeldingen (1979) en Protocol verdachte objecten (2006).

³¹⁾, ³²⁾, ³³⁾, ³⁴⁾ Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Feitenonderzoek Apeldoorn Koninginnedag 2009.

³⁵⁾ Het gehele toezichtgebied was door de politie NO-Gelderland verdeeld in 4 sectoren.

³⁶⁾ Deeldraaiboek Ordehandhaving, Koninginnedag 2009.

³⁷⁾ Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Feitenonderzoek Apeldoorn Koninginnedag 2009.

van beveiligingsteam en de aanhoudings eenheid waren tevoren in persoon aan elkaar voorgesteld. Zij konden snel met elkaar communiceren via hun chefs omdat deze chefs zich fysiek in dezelfde ruimte bevonden.³⁸

5.7.3 Derde ring: verkeersmaatregelen

De derde ring betrof de verkeersmaatregelen van politie NO-Gelderland onder verantwoordelijkheid van de gemeente Apeldoorn. Deze maatregelen waren bedoeld om het gebied rond de rijtoer verkeersarm te maken en te voorkomen dat doorgaand verkeer zich zou vastrijden op de routeafzettingen. Zij vormden de buitenste ring van alle maatregelen. Deze hadden daarmee vooral de functie van verkeersregulering. De mogelijke beveiligingswaarde van deze ring was beperkt. Er bestond de mogelijkheid om onregelmatigheden te signaleren.

Het rapport van de IOOV gaat in op de effectiviteit van de verkeersmaatregelen. In dit rapport wordt uitsluitend ingegaan op deze (beperkte) beveiligingsfunctie.

In de SGB0-besprekingen is vastgesteld dat politie NO-Gelderland samen met de gemeente Apeldoorn de verkeersmaatregelen zou treffen. De Chef Mobiliteit (CMOB) is binnen de SGB0 verantwoordelijk voor de ontwikkeling en de uitvoering van het Operationeel Plan Politiemaatregelen op het gebied van mobiliteit. Dit beslaat het verkeerscirculatieplan en de inzet/coördinatie van het politiepersoneel dat is belast met de begeleiding van verkeersverplaatsingen en de verkeershandhaving.³⁹ De taken van de CMOB en de COHA hebben raakvlakken, namelijk dat de taak van sommige posten zowel een aspect *ordehandhaving* als *mobiliteit* kent. Waar nodig is dit onderling afgestemd. De Commandant Beveiligen en Bewaken zou in voorkomende gevallen via de COHA een beroep doen op ondersteuning van de Chef Mobiliteit, bijvoorbeeld in de vorm van begeleiding EOD. Ook de DKDB kon zonodig een beroep doen op ondersteuning van de Chef Mobiliteit, bijvoorbeeld in de vorm van het vrijhouden van routes en/of begeleiding van spoedvervoer.

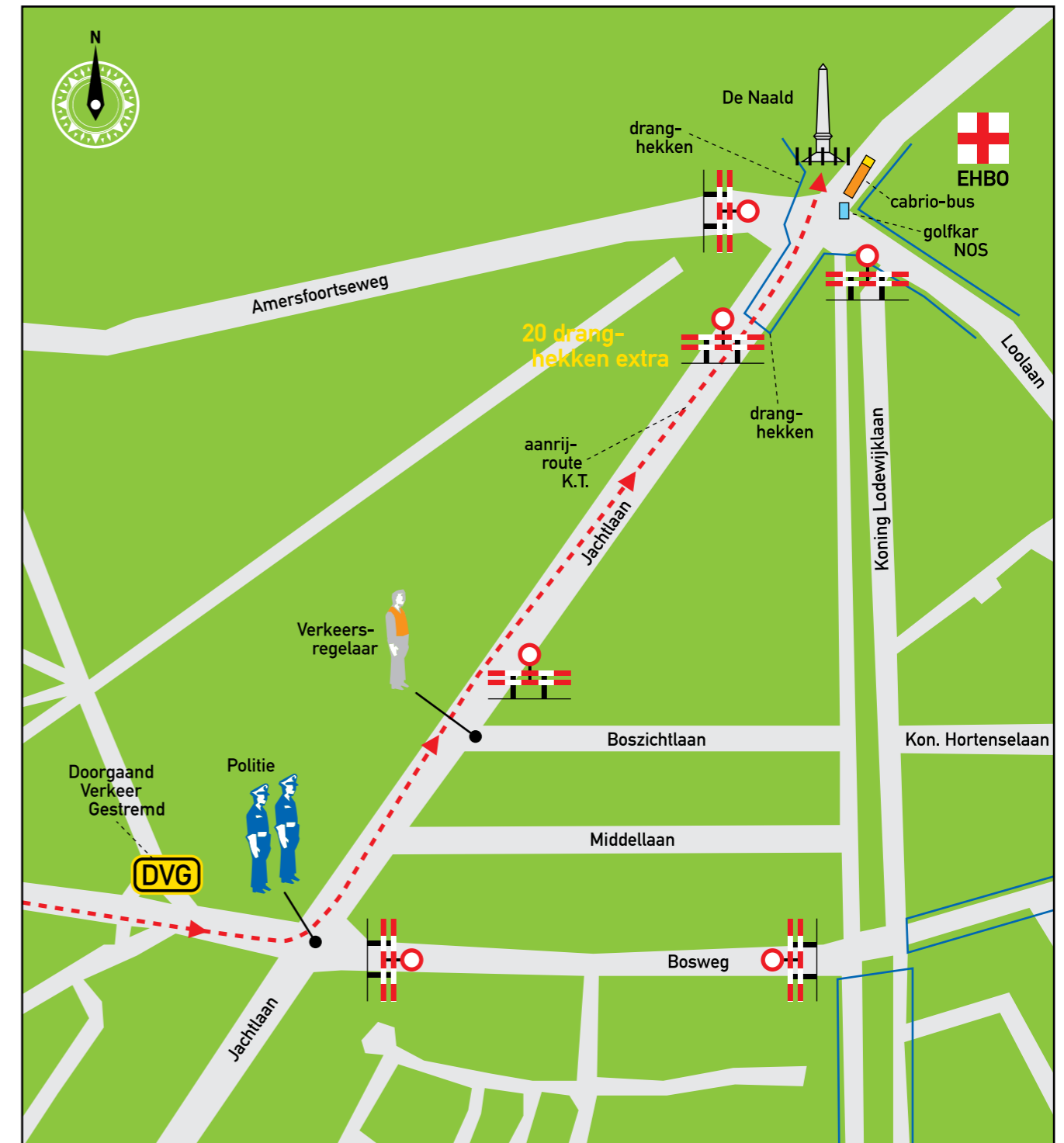
De gemeente Apeldoorn regelde in overleg met politie NO-Gelderland de benodigde afsluitingen, afzettingen en omleidingsroutes. Om te zorgen voor een vlotte doorstroming van het verkeer werden aan de kop van de koninklijke stoet motorrijders ingezet.

Teneinde de verkeersstromen in goede banen te leiden en om op een aantal plaatsen de toegang bij afzettingen te controleren, werd besloten een aantal statische verkeersposten in te richten. Daar zou politiepersoneel in samenwerking met door de gemeente ingehuurd verkeersregelaars het verkeer regelen en bezoekers naar parkeerplaatsen verwijzen. In de instructie van de statische verkeersposten was opgenomen dat zij geacht werden 'soepel' om te gaan

met de geslotenverklaringen. Daar waar personen zich (zonder doorgangspas) zouden melden en een redelijke verklaring konden geven voor hun dringende aanwezigheid in dit gebied, luidde de instructie deze mensen door te laten. Dit gold bijvoorbeeld voor verpleegkundig personeel, storingsdienstpersoneel en bezoekers van hotels. Hun toelating was ter beoordeling van het politiepersoneel op de verkeersposten.⁴⁰

De inzet van verkeerstoezicht rond Apeldoorn bestond uit motorrijders, (ervaren en ter plaatse bekende) politiemensen en 25 verkeersregelaars. Deze verkeersregelaars waren door de gemeente ingehuurd bij een erkend bedrijf met ervaring op dit gebied. Dit was met de politie NO-Gelderland overlegd en deze had hiermee ingestemd. Van de 25 verkeersregelaars stonden er 8 alleen. Omdat de verkeersregelaars zelf niet over een portofoon beschikten waren deze 8 verkeersregelaars verzocht, indien nodig, in eerste instantie via hun coördinator telefonisch in contact te treden met de CMOB of anders via de periodiek langsrijdende politiemotorrijders die wel beschikten over een portofoon. Ook was ervoor gezorgd dat er altijd een andere met politie bemande post in de buurt was. Op de overige posten waar verkeersregelaars stonden was er ook altijd een politiefunctaris waardoor ze via de portofoon (van de politie) konden communiceren met de CMOB.

In de volgende grafische weergave van de IOOV zijn, voor wat betreft de door K.T. gereden route, de verschillende verkeersposten en geslotenverklaringen (door middel van verkeersborden) afgebeeld in combinatie met de geplaatste verkeers- en dranghekken.

38) Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Feitenonderzoek Apeldoorn Koninginnedag 2009.

39) Draaiboek SGB0 Jeans.

40) Deeldraaiboek Verkeer, Koninginnedag 2009.

5.7.4 Overige beveiligingsmaatregelen

Naast bovengenoemde maatregelen had de politie NO-Gelderland en de DKDB nog andere preventieve en reactieve beveiligingsmaatregelen ingesteld. Zo was het luchtruim boven Apeldoorn gesloten tijdens het bezoek. Ook was de toestemming voor preventief fouilleren voorbereid en waren er safehouses ingericht voor evacuatie van de te beveiligen personen. Er waren zogeheten ANPR-voertuigen actief die vooraf als verdacht aangemerkte kentekens konden signaleren. Verder stond een peloton Mobiele Eenheid (ME) gereed alsmede een Arrestatie Eenheid (AE). Ook werd er op de dag zelf gebruik worden gemaakt van de helikopter met camera van de politie (tele-heli) en camera's (vast en mobiel). De beelden van de vaste camera's waren live uit te kijken en konden als input dienen van beslissingen van de AC. De mobiele videoteams van de politie NO-Gelderland konden op elk gewenst moment op verschillende plaatsen worden ingezet. Die beelden zijn opgenomen en konden niet live worden uitgekeken.⁴¹

Vanwege de samenstelling van het programma, met daarin een bezoek aan het Oranjepark en een rijtour, waren de genomen maatregelen uitgebreider dan voorgaande jaren.

Bevinding 5

Geconstateerd wordt dat het samenstel van beveiligingsmaatregelen de aanslag niet heeft voorkomen. Met de doorbraak van een auto is geen rekening gehouden.

Aanbeveling 5

Door ringen op beveiligingsaspecten in samenhang op te stellen, de systematiek van beveiligingsringen, kan het risico op onvoorziene gebeurtenissen worden verminderd. Bij beveiliging van nationale evenementen dient in de toekomst de systematiek van beveiligingsringen structureel te worden gehanteerd. Daarbij dient telkens aan de hand van dreiging en risico te worden bepaald hoeveel beveiligingsringen nodig zijn en hoe zij zich tot elkaar verhouden. De opzet en realisatie van beveiligingsringen, waaronder bijvoorbeeld een afzetting met hekken, dient in de toekomst uitsluitend te vallen onder de verantwoordelijkheid van de politie.

6. DE AANSLAG EN HET OPTREDEN

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe er naar aanleiding van de door K.T. gepleegde aanslag is gehandeld door alle bij de beveiliging van Koninginnedag 2009 betrokken instanties. Allereerst wordt ingegaan op de manier waarop K.T. de aanslag heeft gepleegd. Hiervoor is gebruikgemaakt van de informatie die beschikbaar kwam van de dNR en het OM. Voor gedetailleerde informatie over de actie van K.T. wordt daarom verwezen naar de rapportage van het OM over de uitkomsten van het dNR-onderzoek. Na deze beschrijving van de aanslag van K.T. wordt inzicht gegeven in de informatie die vooraf beschikbaar was over K.T. Vervolgens wordt per fase van de aanslag ingegaan op de wijze waarop de voor de beveiliging verantwoordelijke diensten daadwerkelijk hebben gehandeld.

6.2 Korte weergave van de aanslag

Voor een uitvoerige reconstructie van de aanslag wordt verwezen naar het onderzoek van de dNR. Op basis van die reconstructie is de aanslag door K.T. als volgt te beschrijven.

Op 30 april 2009 om 11:47 uur arriveerde de cabriobus nabij de kruising van de Loolaan en de Jachtlaan. K.T. reed in zijn auto en draaide vanaf de Bosweg de Jachtlaan op. Met hoge snelheid passeerde hij op die kruising Bosweg-Jachtlaan twee politieagenten van de politie NO-Gelderland, die op deze kruising het verkeer regelden. K.T. was halverwege de Jachtlaan, bij de kruising met de Boszichtlaan, toen hij een verkeershek met één verkeersregelaar omzeilde die in opdracht van de gemeente werkte. K.T. verhoogde snelheid en reed in de richting van een losstaand dranghek met een geslotenverklaring en de op elkaar ingehaakte dranghekken die in een U-vorm op de kruising van de Jachtlaan en de Loolaan stonden. Hij claxonnerde enkele keren voordat hij met hoge snelheid inreed op dit hek en deze dranghekken waarna hij vervolgens een aantal personen raakte die zich zo'n 60 meter na de dranghekken op de weg bevonden. Naast de dader zijn als gevolg daarvan zeven personen overleden. De auto van K.T. reed met verminderde vaart richting het monument De Naald, waartegen hij tot stilstand kwam. De rit over de Jachtlaan, tot het moment dat K.T. het hekwerk en de zich daarvoor bevindende personen raakte, duurde slechts enkele tientallen seconden.

Direct nadat de auto tegen De Naald tot stilstand was gekomen, en een politiefunctionaris contact maakte met K.T., gaf K.T. aan dat hij het Koninklijk Huis had willen treffen.

6.3 Informatie over K.T. voorafgaand aan de aanslag

Uit de informatie die het onderzoeksteam, via het OM, van de dNR ontving is een aantal gegevens over K.T. van de periode voorafgaand

aan de aanslag relevant voor dit onderzoek. Deze informatie wordt hieronder uiteengezet.

6.3.1 Informatie over K.T. tot aan 30 april

Uit onderzoek van de dNR naar de aanslag is gebleken dat K.T. zich in het verleden negatief heeft uitgelaten over het Koninklijk Huis tegenover een ex-werkgever en een zwager. Tegen zijn ex-werkgever zou hij op lacherige toon in 2004 hebben aangegeven dat hij nog wel beroemd zou worden, waar hij aan toevoegde dat dit met een aanslag op het Koninklijk Huis zou zijn. Deze ex-werkgever interpreteerde deze informatie niet als een dreiging richting het Koninklijk Huis en zag geen aanleiding om aangifte te doen. De informatie was daarmee dus vóór de aanslag niet bij de autoriteiten bekend. In maart/april 2009 zou K.T. zich hebben opgewonden over het feit dat boven een invordering die hij ontving "in naam van de koningin" zou hebben gestaan.

Uit de informatie van de Dienst IPOL bleek dat K.T. in de twee voorafgaande maanden drie keer de aandacht van de politie in Arnhem heeft getrokken. Dienst IPOL meldde aan de CBB na de aanslag hierover het volgende:

"Door politie Gelderland-Midden is K.T. op 3, 4 en 6 maart 2009 gecontroleerd terwijl hij met zijn auto (merk Suzuki, kenteken FZVLO3) ergens in de gemeente Arnhem stond geparkeerd. In bovenstaande gevallen gaf K.T. aan dat hij geen geld had om benzine te kopen. In zijn auto werd een deken aangetroffen en de indruk bestond dat hij in zijn auto sliep. Voorts werd gezien dat hij in zijn auto bier zat te drinken. Verder is niets ten nadele van K.T. bekend bij politie en justitie. Hij heeft geen antecedenten."

Naar aanleiding van deze informatie heeft de CBB aan de Dienst IPOL aanvullende vragen gesteld met betrekking tot de door deze dienst aangeleverde informatie. De Dienst IPOL heeft hierop gemeld dat in het bedrijfsprocessensysteem (BPS) van politie Gelderland-Midden met betrekking tot K.T. de navolgende drie mutaties voorkwamen:

3 maart: "Op een parkeerplaats bij Hanzestraat 145 te Arnhem stond een donkere Suzuki Swift geparkeerd met de eigenaar erin. Hij vertelde dat zijn brandstof op was en dat er een bekende zou komen om hem te helpen. Twee uur na controle zijn we nog een keer langsgereeden en zat meneer nog in de auto vermoedelijk ging hij daar slapen. Hij had ook een deken bij zich".⁴²

4 maart: "Vandaag voertuig FZVLO3 een zwarte Suzuki Swift gecontroleerd. Deze stond geparkeerd op de parkeerplaats bij de Rijnhal (Olympus). Hier zat een man op de bijrijders stoel die op gaf te heten K.T. [naam voluit geschreven], had geen id bij zich. Bleek dat de auto ook op deze naam stond. K.T. vertelde ons dat hij woonde in Huissen en geen benzine meer had. Hij zou wachten op geld om te kunnen gaan tanken. Hij zat op de bijrijders-

41) Deeldraaiboek Informatie & Intelligence, politie NO-Gelderland.

42) Registratie politie Gelderland-Midden, 3 maart 2009.

stoel en was aan het tekenen. Ook was hij bier aan het drinken. Hem er op gewezen dat hij niet kon rijden als hij had gedronken. K.T. gaf aan dit ook niet te gaan doen omdat hij toch geen benzine meer had. Een uur later bleek dat de auto weg was".⁴³

6 maart: "Vandaag langs het Olympus gereden zag ik dat de auto van K.T. er weer stond. Deze stond er op 4 maart ook al. Ook blijkt het dat er collega's hem hebben gecontroleerd op 3 maart op de Hanzestraat. Bleek dat hij toen geen benzine had net als op 4 maart. Al met al heel vreemd dat zijn auto de laatste tijd zo vaak gezien wordt".⁴⁴

Daarnaast bleek K.T. voor te komen in het politiesysteem van de politie NO-Gelderland wegens een melding over een containerbrand (januari 2001) en wegens 'tanken/geen geld' (februari 2003).

De politie kende K.T. niet wegens activisme voor enige beweging of stroming (links, rechts, religieus of anderszins). Verder was K.T. ook niet bekend bij de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Ook tijdens het onderzoek van de dNR zijn geen aanwijzingen naar voren gekomen die het aannemelijk zouden maken dat K.T. vanuit een bepaalde bestaande ideologie of levensbeschouwing tot zijn daad is gekomen.

Bevinding 6

Het onderzoeksteam constateert dat er voorafgaand aan Koninginnedag 2009 bij de politiediensten en inlichtingen- en veiligheidsdiensten geen informatie beschikbaar was die erop wees dat K.T. een bedreiging zou vormen voor deze dag.

6.3.2 Informatie over K.T. op 29 en 30 april, voorafgaand aan de aanslag

Uit de ingezette preventieve maatregelen is geen informatie beschikbaar gekomen die een waarschuwing gaf van wat er stond te gebeuren. Zo is uit de inzet van de ANPR, de videoteams en de tele-heli geen informatie voortgekomen die leidde of had moeten leiden tot interventie.⁴⁵ K.T. was niet bij de politie bekend als (potentiële) bedreiger. Hierdoor was het kenteken van de auto niet ingevoerd in het ANPR-systeem, en kon dit systeem het kenteken niet herkennen. De tele-heli, die tot doel had video-beelden te zenden naar de politie, is niet constant in de lucht geweest. Van de zijde van het Koninklijk Huis is in de voorbereiding namelijk verzocht de tele-heli, vanwege het geluidsniveau, niet permanent boven of kort nabij de koninklijke stoet te laten vliegen. Na aankomst van de koninklijke gasten is de tele-heli daarom vertrokken naar het vliegveld Teuge, waar het op afroep aan de grond heeft gestaan. Tevens is op deze locatie bijgetankt. Ten tijde van de aanslag bevond de tele-heli zich aan de grond.⁴⁶

Uit verklaringen achteraf van verschillende getuigen is gebleken dat K.T. in de laatste uren voorafgaand aan het incident op Koninginnedag

tweemaal is gesignaleerd nabij de koninklijke route in Apeldoorn. Omdat zijn aanwezigheid door de getuigen niet als verdacht was aangemerkt hebben zij daar voorafgaand aan de aanslag geen melding van gemaakt bij de politie (posten). K.T. was dan ook niet bekend bij de veiligheidsverantwoordelijken van de politie NO-Gelderland of de DKDB.

6.4 Het (politie-)optreden op Koninginnedag 2009

Nadat K.T. de verkeersmaatregelen had omzeild vormden de preventief genomen beveiligingsmaatregelen en het reactieve optreden van de aanwezige overheidsfunctionarissen de laatste barrières. Hieronder worden de werking van de maatregelen en het reactieve optreden besproken.

6.4.1 De kruising Bosweg-Jachtlaan

K.T. startte rond 11:45 zijn auto op de Wildernisbaan/Bosweg, en reed naar de hoek met de Jachtlaan. Voor K.T. de Jachtlaan kon oprijden moest hij een verkeerspost passeren op de kruising Bosweg-Jachtlaan. Op de Bosweg stond een verkeershek op het deel van de Bosweg tussen de Jachtlaan en de Koning Lodewijklaan. Op de Jachtlaan stond bij deze verkeerspost geen hek in de rijrichting die K.T. volgde: er was daar sprake van het regelen van het verkeer, niet van het afsluiten van de straat mede omdat de straat ook een onderdeel was van de calamiteitenroute. De verkeerspost daar werd bemand door twee plaatselijk goed bekende leden van de vrijwillige politie van district Apeldoorn. Deze hebben door middel van gebaren en schreeuwen nog geprobeerd de auto te laten stoppen. K.T. gaf echter gas, passeerde de vluchtheuvel aan de linkerzijde waarna hij de Jachtlaan opreed. Vervolgens reed hij over de rechterrijstrook van de Jachtlaan in de richting van de tweede verkeerspost op de kruising van de Jachtlaan met de Boszichtlaan. De politie-mensen wilden vervolgens via hun portofoon deze volgende verkeerspost (zie paragraaf 6.4.2.) waarschuwen, maar K.T. was inmiddels ook deze verkeerspost gepasseerd.⁴⁷

6.4.2 Halverwege de Jachtlaan - kruising met de Boszichtlaan

Halverwege de Jachtlaan, bij de kruising van de Jachtlaan met de Boszichtlaan, stond een verkeerspost, bemenst door een verkeersregelaar van een door de gemeente Apeldoorn ingehuurd bedrijf. De rechterrijstrook van de Jachtlaan was hier versperd met een verkeershek voorzien van een verkeersbord (een zogeheten 'geslotenverklaring'). De linkerrijstrook van de Jachtlaan was daar niet afgesloten. Deze verkeerspost had tot taak eventuele voertuigen tegen te houden die via de Middellaan en de Boszichtlaan alsnog op de Jachtlaan kwamen. De verkeersregelaar gaf de naderende K.T. een stopteken en hoorde dat het motorgeluid steeds sterker werd. K.T. claxonneerde, waarna hij op hoge snelheid via de linkerrijstrook van de Jachtlaan de verkeerspost passeerde.⁴⁸

6.4.3 Kruising Jachtlaan - Loolaan

K.T. accelereerde vanaf de kruising van de Jachtlaan met de Boszichtlaan onophoudelijk en claxonneerde nog enige malen terwijl hij met hoge snelheid op de Jachtlaan reed. Enkele tientallen meters voor het lostaande hek met de geslotenverklaring en de in elkaar gehaakte dranghekken dwars op de Jachtlaan, bij de kruising van de Jachtlaan met de Loolaan, claxonneerde K.T. opnieuw, waarna hij inreed op dit lostaande hek en daarna op de genoemde dranghekken en het publiek. Juist op dat moment passeerde de cabriobus met het koninklijke gezelschap die niet door K.T. werd geraakt: de Suzuki reed links van de bus tegen het monument De Naald aan, dat aan de andere zijde van de kruising langs de Zwolseweg staat, en kwam daar tot stilstand.

Over de plaatsing en handhaving van de hekken kan worden opgemerkt dat een medewerker van de Stichting Koninklijk Apeldoorn verantwoordelijk was voor de historische optocht. Omdat deze zou beginnen op het kruispunt Jachtlaan/Loolaan /Zwolseweg/ Amersfoortseweg had hij de regie over de plaatsing van hekken daar.⁴⁹ Hij was mondeling geïnformeerd over hoe de hekken daar zouden moeten staan. Hij had geen tekening (gezien) met de hekindeling. Op de kruising Jachtlaan/Loolaan was een zogenaamde U-corridor gecreëerd op de Jachtlaan en de Amersfoortseweg. Dit was gebeurd voor zoek van de Stichting zodat deze corridors gebruikt konden worden als uitstapplaats voor deelnemers aan de historische optocht. De CMOB van de politie NO-Gelderland had de plaatsing van de hekken voorafgaand aan de hand van de planvorming gecontroleerd.⁵⁰

Tussen 10:00 en 11:00 uur reden er twee voertuigen de U-corridor bij de Jachtlaan in: een trailer met oplegger waarop een drumband stond en een vrachtwagen met aanhanger met een dansgroep en een band. Beide voertuigen werden geparkeerd op het linkerweggedeelte van de Jachtlaan binnen de hekken. Vanaf ongeveer 10:15 uur verspreidden de inzittenden van de trailer en de vrachtauto zich binnen de hekken op een weggedeelte van de Jachtlaan, net voor de kruising met de Loolaan.⁵¹

Op een gegeven moment deed een politiemedewerker bij de sectorcommandant het voorstel om het publiek onder begeleiding binnen de hekken langs de kruising te laten lopen. Hierdoor hoefden de mensen niet ver om te lopen. De sectorcommandant stemde hiermee in. Hij communiceerde dit besluit niet met de Officier van Dienst Koninginnedag. Deze beslissing werd genomen uit pragmatische overwegingen, namelijk om ongecontroleerde oversteekbewegingen van het publiek te voorkomen. Aan beide zijden van de Jachtlaan, net voor de kruising met de Loolaan/Amersfoortseweg werd een aantal hekken aan de kant geschoven om hier een oversteek over de rijbaan van de Jachtlaan mogelijk te maken van de Loolaan naar de Amersfoortseweg en weer terug. Hierdoor kon het

publiek gecontroleerd, onder toezicht van twee verkeersregelaars en met bijstand van twee politiebikers, de kruising oversteeken.⁵²

Omstreeks 11:00 uur kregen twee verkeersregelaars van een medewerker van de Stichting de opdracht om niemand meer de Jachtlaan te laten oversteeken over deze zelfgecreëerde oversteekplaats. De hekken werden weer gesloten.⁵³

Vlak voor 11:00 uur gingen medewerkers van de politie en de KMar, als ceremoniële afzetting, in een kwartcirkel staan op de hoek Amersfoortseweg/Jachtlaan. Hiermee zorgden ze voor de afsluiting van de 'U'-corridor van de Jachtlaan, zodat niemand de toegang had tot de route van de koninklijke stoet. Behalve deze ceremoniële afzetting stonden hier ook verkeersregelaars en andere politiefunctionarissen.⁵⁴

Tussen 11:00 en 11:45 uur verzamelde zich steeds meer publiek langs de hekken. Meerdere ouders zetten hun kinderen over de hekken. De voetgangers die vanaf de Middellaan naar de Loolaan wilden lopen, moesten omlopen, achter de U-vormige afzetting op de Jachtlaan langs. Om deze omweg niet te hoeven maken tilde een persoon uit het publiek enkele hekken op en schoof deze opzij. Dit gebeurde op de hoeken aan de beide zijden van de Jachtlaan. Via deze openingen staken mensen de kruising van de Jachtlaan over. Enkelen bleven daar echter staan. De betreffende verkeersregelaars probeerden het publiek tegen te houden bij deze oversteekplaats. Ze verzochten mensen om zich te verwijderen van de kruising of naar achteren te gaan. Aanvankelijk lukte dit, zodat op de kruising alleen de passagiers van de daar geparkeerde voertuigen stonden. Hun aanwezigheid werd gedoogd omdat zij verbonden waren aan het evenement. Hoe dichterbij de stoet kwam, hoe meer mensen uit zowel de voertuigen als uit het publiek buiten de hekken (op de kruising) kwamen te staan. Toen de stoet nabij was gingen de verkeersregelaars in de ruimte tussen het publiek en de ceremoniële afzetting van politie en KMar staan, om te zorgen dat het publiek zich niet verder in de richting van de Jachtlaan zou verplaatsten.⁵⁵

Uiteindelijk stonden rond 11.50 uur tientallen mensen op de rijbaan van de Jachtlaan in de 'U'-corridor. Op dat moment reed de zwarte Suzuki vanuit de richting van de Bosweg over de Jachtlaan naar de kruising Jachtlaan/Loolaan/Amersfoortseweg.⁵⁶

6.4.4 Voertuig komt tot stilstand bij De Naald

Nadat de auto van K.T. tegen het monument De Naald tot stilstand was gekomen, hebben goeddeels parallel aan elkaar activiteiten plaatsgevonden die te maken hadden met waarschuwen en beveiligen (waaronder controles op explosieven), hulpverlening (verwerkt in het onderzoek van de Inspectie OOV), en evacuatie. Na de aanslag heeft de DKDB zich er onmiddellijk van vergewist dat K.T. en/of eventuele medepassagiers in de auto niet tot verdere actie

43) Registratie politie Gelderland-Midden, 4 maart 2009.

44) Registratie politie Gelderland-Midden, 6 maart 2009.

45) Zover de informatie strekt.

46), 47), 48) Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Feitenonderzoek Apeldoorn Koninginnedag 2009.

49) Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Feitenonderzoek Apeldoorn Koninginnedag 2009.

50), 51) Op basis van mondelinge informatie van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid.

52), 53), 54), 55), 56) Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Feitenonderzoek Apeldoorn Koninginnedag 2009.

in staat waren: het voertuig en de bestuurder werden direct onder controle genomen en gehouden van DKDB en de politie NO-Gelderland, en getuigen werden bevestigd op de aanwezigheid van een mogelijke tweede dader.

Tevens gingen drie opsporingsambtenaren (twee bikers van de KMar en één biker van de politie NO-Gelderland) naar de auto van K.T. Zij verleenden eerste hulp en stelden vragen aan de bestuurder over zijn identiteit en de reden van de aanrijding. Uit de antwoorden van K.T. bleek dat het ging om een opzettelijke daad en dat zijn actie was gericht tegen Hare Majesteit dan wel de Prins van Oranje. K.T. werd daarop aangehouden.

Een beveiligder van de DKDB heeft onmiddellijk dader en voertuig geschouwd op eventuele aanwezigheid van explosieven. Daarna voerde de TEV van het quick response team een reguliere controle uit. Er werd ook een hond ingezet voor onderzoek aan het voertuig, gevolgd door een laatste visuele controle op het voertuig door de EOD.

De Commandant Beveiligen en Bewaken heeft de brandweercommandant en een ambulanceverpleegkundige gewaarschuwd voorzichtig te zijn omdat hij rekening hield met een explosie. Daarom heeft hij de omgeving laten scannen op mogelijk aanwezige verdachte objecten.

Na diverse checks door de DKDB, het TEV en de EOD werden auto en omgeving veilig verklaard en vrijgegeven.

Het onderzoeksteam constateert dat op het moment dat het voertuig tegen De Naald tot stilstand kwam, de aanwezige politiefunctionarissen snel en adequaat hebben gehandeld om het voertuig en de bestuurder onder controle te nemen. Dit is uitgevoerd conform de bij het scenario 'aantreffen verdacht object' aangegeven reactieve maatregelen.

6.4.5 De cabriobus

In de vergadering van de SGBO op 16 maart, waarbij de DKDB aanwezig was, is gesproken over de inzet van een cabriobus voor het koninklijke gezelschap. De DKDB onderkende de risico's van het gebruik van de cabriobus, maar heeft zich hiertegen niet verzet. De bus werd bestuurd door een niet als beveiligder getrainde burgerchauffeur. Deze chauffeur van de cabriobus had van de DKDB geen afzonderlijke veiligheidsinstructies gekregen. Wel was met hem de algemene gang van zaken doorgesproken. Ook was aan hem gemeld dat de aan Hare Majesteit toegewezen VBA van de DKDB zijn aanspreekpunt zou zijn.

In de cabriobus bevonden zich drie VBA's, waaronder die van de Koningin. De overige DKDB-medewerkers hadden geen plek in de cabriobus: zij bevonden zich onder andere op korte afstand achter de cabriobus in een DKDB-bus.

De politie NO-Gelderland, gemeente Apeldoorn en de DKDB hebben met de RVD overlegd over de wens van de NOS om met twee golfkarretjes rond de cabriobus te rijden teneinde optimaal verslag te kunnen doen van de festiviteiten. DKDB en politie NO-Gelderland

hebben hiermee ingestemd: de beschikbare breedte van de wegen ter plaatse liet het gebruik van een dergelijke voorziening toe. Het gebruik van dit middel is wel in de briefing op 29 april 2009 aangegeven. Bij de briefing van politie NO-Gelderland, KMar en KLPD-ondersteuning waren de AC-DKDB, OC-DKDB en de CHIN van de DKDB aanwezig.

Op het moment dat K.T. met zijn voertuig tot stilstand kwam tegen De Naald was het voor de VBA van Hare Majesteit duidelijk dat hier waarschijnlijk sprake was van een aanslag. De VBA van Hare Majesteit, die zich in de cabriobus bevond, maakte via de portofoon melding van "een vermoedelijke aanslag op links". De OC van de DKDB, die voorin het DKDB-voertuig zat dat direct achter de cabriobus reed, heeft vervolgens de DKDB-medewerkers uit de DKDB-bus achter de cabriobus opdracht gegeven zich direct in linie naast beide zijden van de cabriobus te begeven. Eenzelfde verzoek kwam van de VBA van Hare Majesteit. Later bleek dat niet alle beveiligers de berichten hadden gehoord: de verbindingen met C2000 werkten niet altijd. De beveiligers uit de DKDB-bus hebben de posities overgenomen van de politiebikers die zich voor de aanslag naast de bus bevonden en die na de aanslag waren overgegaan tot interventie en/of hulpverlening.

De OC-DKDB en de VBA van Hare Majesteit gaven vervolgens opdracht aan de chauffeur van de cabriobus om snelheid te maken, teneinde zo snel mogelijk van de aanslaglocatie weg te komen. Vanuit de bus vroegen andere personen de chauffeur juist langzaam te blijven rijden omdat er personen stonden in de bus. Vanwege de technische staat van de bus, de in te zetten bocht en de andere aanwezige voertuigen in de stoet, alsook de verschillende instructies die de chauffeur ontving, bleef het snelheid maken in eerste instantie uit. Het gegeven dat veel inzittenden van de cabriobus waren gaan staan compliceerde de taak van de VBA. Die had hierdoor minder overzicht. Beveiligers achterin de cabriobus gingen staan en hielden het overzicht voor- en achterin. Zij dachten in de eerste seconden niet onmiddellijk aan een aanslag. Dat werd veroorzaakt door de verwarring die in de cabriobus heerste. Bij sommigen leefde in eerste instantie de gedachte dat er een kanonschot of vuurwerk was afgegaan, dat te maken kon hebben met de historische optocht.

Toen het eerste verzoek van de VBA van Hare Majesteit om snelheid te maken niet tot het gewenste resultaat leidde, werd dit indringend herhaald, waarna de bus alsnog snelheid maakte.

Doordat zich rondom de stoet verslaggevers bevonden, er één van de golfkarretjes van de NOS achter de cabriobus reed en ook politiebikers in de onmiddellijke nabijheid waren, was de back-up auto van de DKDB achter de cabriobus niet in staat zich zodanig te manoeuvreren dat de linkerachterzijde van de cabriobus kon worden afgeschermd.

In de cabriobus is de DKDB niet overgegaan tot fysieke afscherming van Hare Majesteit en andere leden van de koninklijke familie. De bus reed al weg van de plaats van het incident en de aanwezige DKDB'ers achtten het wegens de aard en uitwerking van het inci-

dent niet noodzakelijk de TBP's tegen de grond te drukken of hen het commando te geven te gaan liggen. Omdat het voertuig van K.T. reeds tot stilstand was gekomen behoefde geen rekening meer te worden gehouden met een botsing van zijn auto met de cabriobus. De DKDB geeft aan dat de afweging tot fysieke afscherming altijd afhankelijk van de ontstane situatie wordt gemaakt.

De DKDB gaf achteraf aan dat de procedure werd gevolgd die voorschrijft dat de TPB's zo snel mogelijk van de locatie van de aanslag moeten worden verwijderd. Dit werd ten uitvoer gebracht zodra de situatie dat toeliet. De TBP's werden toen zo spoedig mogelijk overgebracht naar een vleugel van kasteel Het Oude Loo. Het Oude Loo was beveiligd door de politie, inmiddels ook tegen het doorrijden van voertuigen.

Het onderzoeksteam constateert dat fysieke afscherming van alle leden van het koninklijke gezelschap in de bus niet mogelijk was omdat er slechts drie beveiligers in de cabriobus aanwezig waren. De acceptatie van de golfkarretjes bracht automatisch het risico met zich mee dat deze bij incidenten de back-up auto van de DKDB zouden kunnen hinderen.

Achteraf constateert het onderzoeksteam dat de cabriobus vanuit beveiligingsoptiek een ondeugdelijk vervoermiddel was, vanwege de technische staat van de bus, de hoge onbeschermdede positie van de koninklijke familie in combinatie met de zeer beperkte aanwezigheid van VBA's in de bus. Ook het inzetten van een niet als beveiligder getrainde burgerchauffeur was onwenselijk. Er zijn door de DKDB omstandigheden geaccepteerd die beveiligings-technisch risico's met zich mee brachten. Daarbij is van de zijde van de CBB geen toezicht op of bemoeienis met de acceptatie van de risico's geweest.

Bevinding 7

Het onderzoeksteam constateert dat er sprake is geweest van keuzes tussen het open en feestelijke karakter van de viering en de beveiligingsmaatregelen. Tijdens Koninginnedag 2009 hebben de beveiligingsverantwoordelijken veel rekening gehouden met andere belangen die consequenties hadden voor voorgenomen beveiligingsmaatregelen of -procedures. Dit heeft overigens geen effect gehad op het plaatsvinden van het incident.

In de praktijk is gebleken dat bij de uitvoering van de persoonsbeveiliging niet in alle gevallen overeenkomstig de procedures is gehandeld.

Aanbeveling 7

Bij de voorbereiding van de beveiliging kan blijken dat alternatieven voor de voorgenomen beveiligingsmaatregelen noodzakelijk of gewenst zijn. De uitvoeringsorganisaties kunnen alternatieve maatregelen voorstellen, maar omdat beslissingen over die alternatieven negatief kunnen doorwerken op het uiteindelijke beveiligingsniveau, dienen deze in het vervolg aan het bevoegd gezag conform

de Politiewet, de lokale driehoek voor het decentraal domein en de NCTb voor het rijksdomein, ter definitieve vaststelling worden voorgelegd. Gegarandeerd dient te zijn dat de afwegingen tussen veiligheid en het, met zo min mogelijk belemmeringen, doorgang vinden van het evenement zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering integraal en op het juiste (gezagsverantwoordelijke) niveau worden gemaakt.

Aanbevolen wordt dat de ervaringen met de uitvoering van de persoonsbeveiliging op Koninginnedag 2009 worden gebruikt voor het aanscherpen van de procedures.

6.4.6 Activeren landelijke informatiecoördinatie en opsporingsproces

De Chef Opsporing (CHOP) van de politie NO-Gelderland stelde binnen enkele minuten na de aanslag diverse interne en externe diensten en organisaties in kennis van dit incident. Dit betrof onder meer het OM (en daarmee de dNR) en de NCTb.⁵⁷ Dit is conform wat reeds in het draaiboek van het scenario "Aanslag op Koninklijk gezelschap/terroristische aanslag" was vermeld. Ondertussen werden door middel van de tenaamstelling van het kenteken de adresgegevens van de kentekenhouder bekend. Vervolgens werd vastgesteld dat dit de verdachte is. Hij werd gecontroleerd in verschillende registratiesystemen en open bronnen. Er werden geen bijzonderheden gemeld.⁵⁸

De CBB heeft kort daarop aan de Dienst IPOL van het KLPD verzocht na te gaan of er aan de hand van naslag van de persoonsgegevens van K.T. informatie beschikbaar bleek over hem, die in een dreigingsperspectief kon worden geplaatst, en of er kans was op vervolgaanslagen. Na een kort onderzoek meldde IPOL dat de dader vermoedelijk een eenling was.

Na het incident is op meerdere momenten contact tussen de dNR, het arrondissementsparket Zutphen en de politie NO-Gelderland over de overdracht van het onderzoek. Dit contact vindt plaats omdat de gebeurtenissen op Koninginnedag als een zaak van nationaal belang zijn aangemerkt. Gedurende de dag bestaat er bij sleutelfunctionarissen op verschillende momenten onduidelijkheid over de overdracht. De dNR stelt dat de politie NO-Gelderland in een vroeg stadium (tussen 12.00 en 12.30 uur) telefonisch op de hoogte is gebracht van het feit dat de dNR het onderzoek gaat uitvoeren. Volgens de dNR is de overdracht van het onderzoek naar de dNR een feit rond 14.50 uur. Naar mening van de rechercheleiding van de politie NO-Gelderland is de overdracht pas om 21.50 uur voltooid.⁵⁹

Rond 12:48, ongeveer een uur na de aanslag, zond de politie NO-Gelderland een complete situatierapportage met de toen beschikbare informatie aan het Nationaal Crisis Centrum (NCC) van het ministerie van BZK.

Het Interdepartementale Beleidsteam, dat om 14:30 uur bijeen is geweest, heeft besloten dat er geen aanleiding was, vanuit het oogpunt van beveiliging, om bij andere evenementen op 30 april extra beveiligingsmaatregelen of afgelasting te adviseren.

57), 58), 59) Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Feitenonderzoek Apeldoorn Koninginnedag 2009.

BIJLAGE 1: RELEVANTE WET- EN REGELGEVING

Gemeentewet

Artikel 172

1. De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde.
2. De burgemeester is bevoegd overtredingen van wettelijke voorschriften die betrekking hebben op de openbare orde, te beletten of te beëindigen. Hij bedient zich daarbij van de onder zijn gezag staande politie.
3. De burgemeester is bevoegd bij verstoring van de openbare orde of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, de bevelen te geven die noodzakelijk te achten zijn voor de handhaving van de openbare orde.

Artikel 173

1. De burgemeester heeft het opperbevel bij brand alsmede bij ongevallen anders dan bij brand voor zover de brandweer daarbij een taak heeft.
2. De burgemeester is bevoegd bij brand en ongevallen bedoeld in het eerste lid, de bevelen te geven die met het oog op het voorkomen, beperken en bestrijden van gevaar nodig zijn.

Artikel 174

1. De burgemeester is belast met het toezicht op de openbare samenkomsten en verzamelingen alsmede op de voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven.
2. De burgemeester is bevoegd bij de uitoefening van het toezicht, bedoeld in het eerste lid, de bevelen te geven die met het oog op de bescherming van veiligheid en gezondheid nodig zijn.
3. De burgemeester is belast met de uitvoering van verordeningen voor zover deze betrekking hebben op het in het eerste lid bedoelde toezicht.

Artikel 175

1. In geval van oproerige beweging, van andere ernstige wanordelijkheden of van rampen of zware ongevallen, dan wel van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de burgemeester bevoegd alle bevelen te geven die hij ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig acht. Daarbij kan van andere dan bij de Grondwet gestelde voorschriften worden afgeweken.
2. De burgemeester laat tot maatregelen van geweld niet overgaan dan na het doen van de nodige waarschuwing.

Artikel 176

1. Wanneer een omstandigheid als bedoeld in artikel 175, eerste lid, zich voordoet, kan de burgemeester algemeen verbindende voorschriften geven die ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig zijn. Daarbij kan van andere dan bij de Grondwet gestelde voorschriften worden afgeweken. Hij maakt deze voorschriften bekend op een door hem te bepalen wijze.
2. De burgemeester brengt de voorschriften zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad, van de commissaris van de Koning en van de officier van justitie, hoofd van het arrondissementsparket.
3. De voorschriften vervallen, indien zij niet door de raad in zijn eerstvolgende vergadering die blijkens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, worden bekrachtigd.
4. Indien de raad de voorschriften niet bekrachtigt, kan de burgemeester binnen vierentwintig uren administratief beroep instellen bij de commissaris van de Koning. Deze beslist binnen twee dagen. Gedurende de beroepstermijn en de behandeling van het administratief beroep blijven de voorschriften van kracht.
5. Hoofdstuk 6 en afdeling 7.3 van de Algemene wet bestuursrecht zijn niet van toepassing op het administratief beroep, bedoeld in het vierde lid.
6. De commissaris kan de werking van de voorschriften opschorten zolang zij niet bekrachtigd zijn. Het opschorten stuit onmiddellijk de werking van de voorschriften.
7. Zodra een omstandigheid als bedoeld in artikel 175, eerste lid, zich niet langer voordoet, trekt de burgemeester de voorschriften in. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing.

Wet Rampen en Zware ongevallen

De volgende artikelen zijn relevant voor de gemeente.

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. Onze Minister: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- b. ramp of zwaar ongeval: een gebeurtenis
  1. waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en
  2. waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.
- c. brandweerregio: een regio als bedoeld in artikel 3 van de Brandweerwet 1985;
- d. GHOR-regio: een intergemeentelijk samenwerkingsverband inzake de geneeskundige hulpverlening als bedoeld in artikel 3 van de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- e. het regionale college: het regionale college als bedoeld in artikel 22 van de Politiewet 1993. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

Artikel 2

Het college van burgemeester en wethouders is belast met de voorbereiding van de bestrijding van rampen en zware ongevallen in de gemeente, voor zover niet bij of krachtens de wet anders is bepaald. Het bevordert in het bijzonder het houden van oefeningen en de totstandkoming van afspraken, die nodig zijn voor een doelmatige bestrijding van rampen en zware ongevallen.

Artikel 10g

1. Indien een ramp of zwaar ongeval heeft plaatsgevonden, draagt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar de ramp of het zware ongeval zich heeft voorgedaan zorg voor een onderzoek van de ramp of het zware ongeval en doet het zonnodig aanbevelingen om een soortgelijke ramp of soortgelijk zwaar ongeval voor de toekomst te voorkomen en de gevolgen daarvan te beperken, tenzij de Onderzoeksraad voor veiligheid, bedoeld in artikel 2 van de Rijkswet Onderzoeksraad voor veiligheid, daar onderzoek naar verricht.
2. Indien daartoe aanleiding is, wordt naar aanleiding van het eigen onderzoek of het onderzoek van de Onderzoeksraad voor veiligheid het rampenplan, de rampbestrijdingsplannen of het beheersplan aangepast.

Politiewet 1993

Artikel 1

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
  - a. regio: politieregio;
  - b. regionale college: het college bedoeld in artikel 22;
  - c. korpsbeheerder: de burgemeester, bedoeld in artikel 23, eerste lid, of de waarnemend korpsbeheerder, bedoeld in artikel 23, zesde lid;
  - d. korpschef: de korpschef, bedoeld in artikel 24, onderscheidenlijk 38;
  - e. commissaris van de Koning: de commissaris van de Koning in de provincie waarin de regio geheel of nagenoeg geheel is gelegen;
  - f. hoofd van het landelijk parket: de hoofdofficier van justitie, bedoeld in artikel 137, tweede lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie;
  - g. taken ten dienste van de justitie:
    1. de uitvoering van wettelijke voorschriften waarmee Onze Minister van Justitie is belast;
    2. de administratiefrechtelijke afdoening van inbreuken op wettelijke voorschriften, voor zover in die voorschriften het toezicht op de uitvoering van de politietaak is opgedragen aan het openbaar ministerie;
    3. de betekening van gerechtelijke mededelingen in strafzaken, het vervoer van rechts van hun vrijheid beroofde personen, en de dienst bij de gerechten.

2. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt onder strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde mede verstaan: het waken voor de veiligheid van personen.
3. Als hoofdofficier van justitie in de zin van deze wet treedt op de hoofdofficier van justitie dan wel de fungerend hoofdofficier van justitie. Indien in een arrondissement twee regio's zijn gelegen, bepaalt Onze Minister van Justitie voor welke regio de hoofdofficier van justitie en voor welke regio de fungerend hoofdofficier van justitie optreedt. In geval van afwezigheid, belet of ontstentenis van de fungerend hoofdofficier van justitie wordt hij vervangen door de hoofdofficier van justitie.

Artikel 2

De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven.

Artikel 6

1. Aan de Koninklijke marechaussee zijn, onverminderd het bepaalde bij of krachtens andere wetten, de volgende politietaken opgedragen:
  - a. het waken voor de veiligheid van de leden van het Koninklijk Huis, in samenwerking met andere daartoe aangewezen organen;

- b. de uitvoering van de politietaak ten behoeve van Nederlandse en andere strijdkrachten, alsmede internationale militaire hoofdkwartieren, en ten aanzien van tot die strijdkrachten en hoofdkwartieren behorende personen;
  - c. de uitvoering van de politietaak op de luchthaven Schiphol en op de andere door Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Defensie aangewezen luchtvaartterreinen, alsmede de beveiliging van de burgerluchtvaart;
  - d. de verlening van bijstand alsmede de samenwerking met de politie krachtens deze wet, daaronder begrepen de assistentieverlening aan de politie bij de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit;
  - e. de uitvoering van de politietaak op plaatsen onder beheer van Onze Minister van Defensie, op verboden plaatsen die krachtens de Wet bescherming staatsgeheimen (Stb. 1951, 92) ten behoeve van de landsverdediging zijn aangewezen, alsmede op het terrein van de ambtswoning van Onze Minister-President;
  - f. de uitvoering van de bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000 opgedragen taken, waaronder begrepen de bediening van de daartoe door Onze Minister van Justitie aangewezen doorlaatposten en het, voor zover in dat verband noodzakelijk, uitvoeren van de politietaak op en nabij deze doorlaatposten, alsmede het verlenen van medewerking bij de aanhouding of voorgeleiding van een verdachte of veroordeelde;
  - g. de bestrijding van mensensmokkel en van fraude met reis- en identiteitsdocumenten;
  - h. het in opdracht van Onze Minister van Justitie en van Defensie ten behoeve van De Nederlandsche Bank N.V. verrichten van beveiligingswerkzaamheden.
2. Onder personen die behoren tot de andere strijdkrachten en internationale hoofdkwartieren, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden mede begrepen personen, voor zover aangewezen bij algemene maatregel van bestuur op voordracht van Onze Minister van Defensie.
  3. Onze Minister van Justitie kan de commandant van de Koninklijke marechaussee de nodige algemene en bijzondere aanwijzingen geven, voorzover het betreft:
    - a. de uitoefening van de taken, bedoeld in het eerste lid, onder a en h;
    - b. het waken voor de veiligheid van door Onze Minister van Justitie aangewezen personen als bedoeld in het eerste lid, onder b;
    - c. de uitoefening van de taak, bedoeld in het eerste lid, onder c, ten behoeve van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en de beveiliging van de burgerluchtvaart;
    - d. de bewaking en beveiliging van de ambtswoning van Onze Minister-President, bedoeld in het eerste lid, onder e.
  4. Hoewel bevoegd tot de opsporing van alle strafbare feiten, onthoudt de militair van de Koninklijke marechaussee die is aangewezen krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering, zich van optreden anders dan in het kader van de uitoefening van zijn politietaken, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 12

1. Indien de politie in een gemeente optreedt ter handhaving van de openbare orde en ter uitvoering van de hulpverleningstaak, staat zij onder gezag van de burgemeester.
2. De burgemeester kan de betrokken ambtenaren van politie de nodige aanwijzingen geven voor de vervulling van de in het eerste lid bedoelde taken.

Artikel 13

1. Indien de politie optreedt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel taken verricht ten dienste van de justitie, staat zij, tenzij in enige wet anders is bepaald, onder gezag van de officier van justitie.
2. De officier van justitie kan de betrokken ambtenaren van politie de nodige aanwijzingen geven voor de vervulling van de in het eerste lid bedoelde taken.

Artikel 15

1. Voor zover de Koninklijke marechaussee optreedt ter handhaving van de openbare orde staat zij onder gezag van de burgemeester. Voor zover zij optreedt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel taken verricht ten dienste van de justitie, staat zij, tenzij in enige wet anders is bepaald, onder gezag van de officier van justitie. Het hoofd van het onderdeel van de Koninklijke marechaussee neemt alsdan aan het in artikel 14 bedoelde overleg deel op de wijze als daar is aangegeven.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de militair van enig ander onderdeel van de krijgsmacht, indien hij bijstand verleent aan de politie.

Artikel 15a

1. Onze Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie gezamenlijk kunnen objecten en diensten aanwijzen waarvan bewaking of beveiliging door de politie noodzakelijk is in het belang van de veiligheid van de Staat of de betrekkingen van Nederland met andere mogendheden, dan wel met het oog op zwaarwegende belangen van de samenleving.
2. De burgemeester draagt zorg voor de uitvoering van een besluit als bedoeld in het eerste lid, voorzover dat geschiedt ter handhaving van de openbare orde.
3. De officier van justitie draagt zorg voor de uitvoering van een besluit als bedoeld in het eerste lid, voorzover dat geschiedt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde.

Artikel 16

1. De commissaris van de Koning geeft, indien een ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis dan wel ernstige vrees voor het ontstaan van zodanige ordeverstoring zulks noodzakelijk maakt, de burgemeesters in de provincie zoveel mogelijk na overleg met hen, de nodige aanwijzingen met

betrekking tot het door hen ter handhaving van de openbare orde te voeren beleid.

2. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan de commissarissen van de Koning en de burgemeesters, zoveel mogelijk na overleg met hen, algemene en bijzondere aanwijzingen geven met betrekking tot de handhaving van de openbare orde, voorzover dat noodzakelijk is in het belang van de veiligheid van de Staat of de betrekkingen van Nederland met andere mogendheden, dan wel met het oog op zwaarwegende belangen van de samenleving.
3. De in het eerste en tweede lid bedoelde aanwijzingen worden zo enigszins mogelijk schriftelijk gegeven.
4. De in het tweede lid bedoelde aanwijzingen aan de burgemeesters worden zoveel mogelijk gegeven door tussenkomst van de commissaris van de Koning. Indien dit niet mogelijk is, wordt hij zo spoedig mogelijk daarvan in kennis gesteld.

Artikel 38

1. Er is een Korps landelijke politiediensten. Onverminderd de taakuitvoering van regionale politiekorpsen, is het Korps landelijke politiediensten belast met:
  - a. de landelijke en specialistische uitvoering van politietaken, in samenwerking met de regionale politiekorpsen, de Koninklijke marechaussee en de in artikel 11, eerste lid, bedoelde personen;
  - b. het verzamelen, registreren, bewerken, beheren, analyseren en verstrekken van informatie en het verrichten van andere ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de taakuitvoering van de onder a genoemde organen en personen, en de andere bij de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde betrokken organen, alsmede de internationale uitwisseling van informatie en de landelijke voorlichting aan particulieren;
  - c. het waken voor de veiligheid van leden van het Koninklijk Huis en andere door Onze Minister van Justitie aangewezen personen.
2. Bij algemene maatregel van bestuur op voordracht van Onze Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie kan een nadere aanduiding van de werkzaamheden, bedoeld in het eerste lid, worden gegeven. Een dergelijke algemene maatregel van bestuur treedt niet eerder in werking dan drie maanden na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin hij is geplaatst. Van de plaatsing wordt door Onze Ministers onverwijld mededeling gedaan aan de beide Kamers der Staten-Generaal onder overlegging van de over het ontwerp van de algemene maatregel van bestuur uitgebrachte adviezen.
3. Het beheer van het Korps landelijke politiediensten berust bij Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die daartoe wordt bijgestaan door de korpschef.

Artikel 38a

1. Onze Minister van Justitie kan de korpschef van het Korps landelijke politiediensten voorzover het de uitoefening van de

taak, bedoeld in artikel 38, eerste lid, onder a en b, door het daartoe bestemde onderdeel of daartoe bestemde onderdelen betreft, de nodige algemene en bijzondere aanwijzingen geven, voorzover de politie optreedt bij of krachtens de wet of op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie onder verantwoordelijkheid van Onze Minister van Justitie.

2. De bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, komt eveneens toe aan Onze Minister van Justitie, met betrekking tot de taak, bedoeld in artikel 38, eerste lid, onder c, en andere taken die als zodanig zijn aangewezen door Onze Minister van Justitie in overeenstemming met Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
3. Indien een regionaal politiekorps of de Koninklijke marechaussee bijstand verleent aan het Korps landelijke politiediensten ten behoeve van de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 38, eerste lid, onder c, kan Onze Minister van Justitie, voorzover het de uitvoering van die bijstandstaak betreft, aan de korpschef van het regionale politiekorps, onderscheidenlijk de commandant van de Koninklijke marechaussee, de nodige algemene en bijzondere aanwijzingen geven.
4. De korpschef verstrekt gevraagd en ongevraagd aan Onze Minister van Justitie de inlichtingen die deze nodig heeft met het oog op de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en de uitvoering van de taken ten dienste van de justitie.

Artikel 53a

1. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft met het oog op een goede taakuitvoering door de politie en een doelmatig en effectief beheer van de politiekorpsen de bevoegdheid tot:
  - a. het toetsen van de wijze waarop de beheerders van de politiekorpsen voorzien in de kwaliteit van de taakuitvoering, de resultaten en het beheer van de politie;
  - b. het toetsen van specifieke onderdelen van de taakuitvoering dan wel het beheer van de politie;
  - c. het verrichten van onderzoek, indien daar in bijzondere gevallen reden toe is, naar ingrijpende gebeurtenissen waarbij de politie betrokken is, tenzij de Onderzoeksraad voor veiligheid, bedoeld in artikel 2 van de Rijkswet Onderzoeksraad voor veiligheid, naar het desbetreffende voorval een onderzoek instelt;
  - d. het verrichten van onderzoek, indien in andere bijzondere gevallen dan die, bedoeld onder c, dit nodig wordt geoordeeld, tenzij de Onderzoeksraad voor veiligheid, bedoeld in artikel 2 van de Rijkswet Onderzoeksraad voor veiligheid, naar het desbetreffende voorval een onderzoek instelt;
  - e. het toezicht op de kwaliteit van de politieopleidingen en de examinering.
2. De werkzaamheden die in het kader van het eerste lid, onder a en b, worden uitgevoerd, worden jaarlijks door Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in overeenstemming met Onze Minister van Justitie vastgesteld.

3. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties oefent de bevoegdheid, genoemd in het eerste lid, onder c, en die, genoemd in het eerste lid, onder d, uit na overleg onder scheidelijk in overeenstemming met Onze Minister van Justitie.
4. De bevoegdheid, genoemd in het eerste lid, onder c, en die, genoemd in het eerste lid, onder d, komen eveneens toe aan onze Minister van Justitie, indien de ingrijpende gebeurtenissen onderscheidenlijk de andere bijzondere gevallen betrekking hebben op de taakuitvoering door de politie in het kader van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel de taken ten dienste van de justitie. Hij oefent de bevoegdheid, genoemd in het eerste lid, onder c, en die, genoemd in het eerste lid, onder d, uit na overleg onderscheidenlijk in overeenstemming met Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
5. Er is een Inspectie voor de politie. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wijst de ambtenaren van de Inspectie voor de politie aan, met dien verstande dat hij het hoofd aanwijst na overleg met Onze Minister van Justitie. De Inspectie voor de politie is, onder het gezag van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, belast met de werkzaamheden die in het kader van het eerste lid worden uitgevoerd, en onder het gezag van Onze Minister van Justitie, tevens belast met de werkzaamheden die in het kader van het vierde lid worden uitgevoerd. De Inspectie voor de politie rapporteert, gevraagd of ongevraagd, rechtstreeks aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Onze Minister van Justitie. De artikelen 5:12 tot en met 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing op de ambtenaren van de Inspectie voor de politie.
6. De beheerders van de politiekorpsen verlenen Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties respectievelijk Onze Minister van Justitie de door deze verlangde ondersteuning bij de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van het eerste lid.

Artikel 57

1. Behoeft het Korps landelijke politiediensten bijstand van regionale politiekorpsen voor de handhaving van de openbare orde, dan verstrekt Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op aanvraag van de burgemeester door tussenkomst van de betrokken commissarissen van de Koning, aan de betrokken korpsbeheerders de nodige opdrachten.
2. Behoeft het Korps landelijke politiediensten bijstand van regionale politiekorpsen voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel voor het verrichten van taken ten dienste van de justitie, dan richt Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op aanvraag van de officier van justitie een verzoek daartoe aan het College van procureurs-generaal dat alsdan aan de betrokken korpsbeheerders de nodige opdrachten verstrekt en Onze Ministers van Justitie en

van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties daarvan in kennis stelt.

3. Behoeft het Korps landelijke politiediensten bijstand van regionale politiekorpsen bij de uitoefening van de taak, bedoeld in artikel 38, eerste lid, onder c, dan verstrekt Onze Minister van Justitie, in overeenstemming met Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, gehoord het College van procureurs-generaal, aan de betrokken korpsbeheerders de nodige opdrachten.

Memorie van Toelichting op artikelen 6, 15 en 38:

Persoonsbeveiliging:

- a. De leden van het Koninklijk Huis en de andere personen die krachtens artikel 38, eerste lid, onder c, vallen binnen het rijks domein:
  - gezag (aanwijzingsbevoegdheid jegens de DKDB): de Minister van Justitie;
  - uitvoering: de DKDB.
- b. Personen als bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder b, en tweede lid, voor zover zij vallen binnen het rijksdomein:
  - gezag (aanwijzingsbevoegdheid jegens de KMar): de Minister van Justitie;
  - uitvoering: de BSB (KMar).
- c. Personen die niet vallen binnen het rijksdomein:
  - gezag: de officier van Justitie;
  - uitvoering: de regionale politiekorpsen (voor zover het betreft militairen: de KMar).

Bewaking en beveiliging van objecten en diensten:

- a. Bewaking en beveiliging van de Koninklijke paleizen en woonhuizen, de ambtswoning van de minister-president en de burgerluchtvaart, alsmede het verrichten van beveiligingsmaatregelen ten behoeve van DNB:
  - gezag (aanwijzingsbevoegdheid jegens de KMar): de Minister van Justitie;
  - uitvoering: de KMar.
- b. Bewaking en beveiliging van de objecten en diensten die krachtens artikel 15a, eerste lid, vallen binnen het rijksdomein:
  - gezag: de burgemeester (voor zover het betreft de handhaving van de openbare orde) dan wel de officier van justitie (voor zover het betreft de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde);
  - uitvoering: de regionale politiekorpsen (voor zover het betreft militaire objecten: de KMar).
- c. Bewaking en beveiliging van objecten en diensten die niet vallen binnen het rijksdomein:
  - gezag: de burgemeester (voor zover het betreft de handhaving van de openbare orde) dan wel de officier van justitie (voor zover het betreft de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde);
  - uitvoering: de regionale politiekorpsen (voor zover het betreft militaire objecten: de KMar).

Wet op de rechterlijke organisatie

Artikel 127

Onze Minister van Justitie kan algemene en bijzondere aanwijzingen geven betreffende de uitoefening van de taken en bevoegdheden van het openbaar ministerie.

Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (WIV)

Artikel 6

1. Er is een Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.
2. De Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst heeft in het belang van de nationale veiligheid tot taak:
  - a. het verrichten van onderzoek met betrekking tot organisaties en personen die door de doelen die zij nastreven, dan wel door hun activiteiten aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, dan wel voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van de staat;
  - b. het verrichten van veiligheidsonderzoeken als bedoeld in de Wet veiligheidsonderzoeken;
  - c. het bevorderen van maatregelen ter bescherming van de onder a genoemde belangen, waaronder begrepen maatregelen ter beveiliging van gegevens waarvan de geheimhouding door de nationale veiligheid wordt geboden en van die onderdelen van de overheidsdienst en van het bedrijfsleven die naar het oordeel van Onze ter zake verantwoordelijke Ministers van vitaal belang zijn voor de instandhouding van het maatschappelijk leven;
  - d. het verrichten van onderzoek betreffende andere landen ten aanzien van onderwerpen die door Onze Minister-President, Minister van Algemene Zaken, in overeenstemming met Onze betrokken Ministers zijn aangewezen;
  - e. het opstellen van dreigings- en risicoanalyses op verzoek van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Onze Minister van Justitie gezamenlijk ten behoeve van de beveiliging van de personen, bedoeld in de artikelen 6, derde lid, onderdeel b, en 38, eerste lid, onderdeel c, van de Politiewet 1993 en de bewaking en de beveiliging van de objecten en de diensten die zijn aangewezen op grond van artikel 15a van die wet.

Artikel 6a

1. De dreigings- en risicoanalyses, bedoeld in artikel 6, tweede lid, onderdeel e, worden opgesteld naar aanleiding van gegevens die worden verstrekt door:
  - a. de personen, bedoeld in de artikelen 6, derde lid, onderdeel b, en 38, eerste lid, onderdeel c, van de Politiewet 1993;
  - b. degenen die belast zijn met de behartiging van de belangen van de personen, bedoeld in de artikelen 6, derde lid, onderdeel b, en 38, eerste lid, onderdeel c, van de Politiewet 1993;
  - c. degenen die belast zijn met de behartiging van de belangen van de objecten of de diensten, die zijn aangewezen op grond van artikel 15a van de Politiewet 1993;
  - d. de diensten;

- e. de politie; of
- f. het openbaar ministerie.

2. De Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst is slechts bevoegd gegevens te verzamelen ten behoeve van het opstellen van de dreigings- en risicoanalyses, bedoeld in artikel 6, tweede lid, onderdeel e, indien de gegevens die op grond van het eerste lid zijn verstrekt dat noodzakelijk maken.

Artikel 7

1. Er is een Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.
2. De Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst heeft in het belang van de nationale veiligheid tot taak:
  - a. het verrichten van onderzoek:
    1. omtrent het potentieel en de strijdkrachten van andere mogendheden, ten behoeve van een juiste opbouw en een doeltreffend gebruik van de krijgsmacht;
    2. naar factoren die van invloed zijn of kunnen zijn op de handhaving en bevordering van de internationale rechtsorde voor zover de krijgsmacht daarbij is betrokken of naar verwachting betrokken kan worden;
  - b. het verrichten van veiligheidsonderzoeken als bedoeld in de Wet veiligheidsonderzoeken;
  - c. het verrichten van onderzoek dat nodig is voor het treffen van maatregelen:
    1. ter voorkoming van activiteiten die ten doel hebben de veiligheid of paraatheid van de krijgsmacht te schaden;
    2. ter bevordering van een juist verloop van mobilisatie en concentratie der strijdkrachten;
    3. ten behoeve van een ongestoorde voorbereiding en inzet van de krijgsmacht als bedoeld in onderdeel a, onder 2°.
  - d. het bevorderen van maatregelen ter bescherming van de onder c genoemde belangen, waaronder begrepen maatregelen ter beveiliging van gegevens betreffende de krijgsmacht waarvan de geheimhouding is geboden;
  - e. het verrichten van onderzoek betreffende andere landen, ten aanzien van onderwerpen met een militaire relevantie die door Onze Minister-President, Minister van Algemene Zaken, in overeenstemming met Onze betrokken Ministers, zijn aangewezen;
  - f. het opstellen van dreigingsanalyses op verzoek van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Onze Minister van Justitie gezamenlijk ten behoeve van de beveiliging van de personen, bedoeld in de artikelen 6, derde lid, onderdeel b, en 38, eerste lid, onderdeel c, van de Politiewet 1993 en de bewaking en de beveiliging van de objecten en de diensten die zijn aangewezen op grond van artikel 15a van die wet, voor zover het betreft personen, objecten en diensten met een militaire relevantie.

Artikel 7a

1. De dreigingsanalyses, bedoeld in artikel 7, tweede lid, onderdeel f, worden opgesteld naar aanleiding van gegevens die worden verstrekt door:
  - a. de personen, bedoeld in de artikelen 6, derde lid, onderdeel b,

- en 38, eerste lid, onderdeel c, van de Politiewet 1993;
- b. degenen die belast zijn met de behartiging van de belangen van de personen, bedoeld in de artikelen 6, derde lid, onderdeel b, en 38, eerste lid, onderdeel c, van de Politiewet 1993;
  - c. degenen die belast zijn met de behartiging van de belangen van de objecten of de diensten, die zijn aangewezen op grond van artikel 15a van de Politiewet 1993;
  - d. de diensten;
  - e. de politie; of
  - f. het openbaar ministerie.
2. De Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst is slechts bevoegd gegevens te verzamelen ten behoeve van het opstellen van de dreigingsanalyses, bedoeld in artikel 7, tweede lid, onderdeel f, indien de gegevens die op grond van het eerste lid zijn verstrekt dat noodzakelijk maken.

Artikel 13

1. De verwerking van persoonsgegevens door de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst kan slechts betrekking hebben op personen:
  - a. die aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor de democratische rechtsorde, dan wel voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van de staat;
  - b. die toestemming hebben verleend voor een veiligheidsonderzoek;
  - c. omtrent wie dat noodzakelijk is in het kader van het onderzoek betreffende andere landen;
  - d. over wie door een andere inlichtingen- of veiligheidsdienst gegevens zijn ingewonnen;
  - e. wier gegevens noodzakelijk zijn ter ondersteuning van een goede taakuitvoering door de dienst;
  - f. die werkzaam zijn of zijn geweest voor een dienst;
  - g. omtrent wie dat noodzakelijk is in het kader van het opstellen van de dreigings- en risicoanalyses, bedoeld in artikel 6, tweede lid, onderdeel e.

Artikel 36

1. De diensten zijn in het kader van een goede taakuitvoering bevoegd om omtrent door of ten behoeve van de dienst verwerkte gegevens mededeling te doen aan:
  - a. Onze Ministers wie deze aangaan;
  - b. andere bestuursorganen wie deze aangaan;
  - c. andere personen of instanties wie deze aangaan;
  - d. daarvoor in aanmerking komende inlichtingen- en veiligheidsdiensten van andere landen, alsmede andere daarvoor in aanmerking komende internationale beveiligings-, verbindingsinlichtingen- en inlichtingenorganen.
2. Een mededeling als bedoeld in het eerste lid geschiedt door Onze betrokken Minister, indien de aard van de mededeling daartoe aanleiding geeft.
3. Onverminderd de mededeling, bedoeld in het eerste lid, kan van door de diensten verwerkte gegevens voorts slechts mededeling worden gedaan in de gevallen voorzien bij deze wet.

Artikel 62

De ambtenaren van politie, de ambtenaren van de rijksbelastingdienst, bevoegd inzake de douane en de ambtenaren van de Koninklijke marechaussee doen mededeling van de te hunner kennis gekomen gegevens die voor een dienst van belang kunnen zijn, aan de in artikel 60, eerste lid, bedoelde ambtenaar aan wie zij ondergeschikt zijn. Deze zendt de gegevens aan die dienst.

BIJLAGE 2: SCHEMA ERNST & WAARSCHIJNLIJKHEID

Ernst van de gebeurtenis		
Categorie	Effect	Aard
Zeer ernstig	Massaal aantal dodelijke slachtoffers. Uitval van (delen van) vitale infrastructuren (eventueel, zonder dat direct mensenlevens in gevaar worden gebracht). Maatschappelijke ontwrichting.	Grootschalige aanslag met gebruik van NCBR-middelen of conventionele middelen met een NCBR-effect.
Ernstig	Vrees voor het leven van één of enkele personen. Samenleving ernstig geschokt.	Aanslag, doodslag, moord, gijzeling, ontvoering, sabotage, brandstichting, (terroristische) aanslag in het buitenland met massaal aantal slachtoffers.
Gemiddeld	Grootschalige openbare ordeverstoringen. Grote zaakschade aan niet-vitale objecten. Fysieke integriteit VIP geschonden.	Handgemeen tijdens openbaar bezoek VIP, geweldadige confrontatie tussen (politieke) groeperingen, mishandeling.
Matig	Kleinschalige ordeverstoringen. Intimidatie VIP.	Bestuurlijke ongehoorzame acties (bijv. bezetting, opstootjes/demonstraties met geweldadige elementen).
Niet ernstig	Geen effecten voor de nationale veiligheid (inclusief openbare orde).	Vreedzame demonstraties, aanbieden petitie.

Waarschijnlijkheid van de gebeurtenis		
Categorie	Effect	Aard
Zeer Hoog	Concrete aanwijzingen (feiten en omstandigheden) dat een gebeurtenis geëffectueerd zal worden; bekendheid van plaats en tijd.	Er zijn personen of groeperingen bekend met de intentie een gebeurtenis te laten plaatsvinden. Voorbereidingshandelingen geconstateerd.
Hoog	Concrete aanwijzingen dat een gebeurtenis zich zal voordoen. Alleen tijd en plaats zijn niet bekend.	Er zijn personen of groeperingen bekend met de intentie een gebeurtenis te laten plaatsvinden. Voorbereidingshandelingen geconstateerd (zoals aanschaf/aanwezigheid middelen, verkenningen, plannen/tekeningen, trainingen).
Gemiddeld	Geen concrete aanwijzingen, maar de gebeurtenis is voorstelbaar.	Er zijn personen of groeperingen bekend met de intentie een gebeurtenis te laten plaatsvinden, waarbij verwacht mag worden en/of bekend is, dat men beschikt over de benodigde kennis en capaciteit.
Laag	Geen concrete aanwijzingen, maar de gebeurtenis wordt nog enigszins voorstelbaar geacht.	Er zijn personen of groeperingen bekend met de intentie een gebeurtenis te laten plaatsvinden, die niet beschikken over - of waarvan niet bekend is dat zij beschikken over - de daarvoor benodigde kennis en/of capaciteit (met capaciteit wordt in dit verband mankracht bedoeld).
Zeer Laag	Geen concrete aanwijzingen, maar de gebeurtenis wordt evenmin voorstelbaar geacht.	Er zijn personen of groeperingen bekend met de intentie een gebeurtenis te laten plaatsvinden, en/of er is geen informatie beschikbaar.

Bron: Circulaire Bewaken & Beveiligen, 1 oktober 2008.

BIJLAGE 3: DREIGINGSSYSTEMATIEKEN

In Nederland speelt het begrip ‘dreiging’ een prominente rol in drie specifieke systemen, te weten:

- Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN)
- Alerteringssysteem Terrorismebestrijding (ATb)
- Stelsel Bewaken en Beveiligen

Hieronder worden deze drie systemen en hun onderlinge verhouding nader toegelicht.

a. Het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN)

Het algemene dreigingsniveau in ons land vloeit voort uit het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) en geeft de algemene kans aan op een terroristische aanslag in Nederland of tegen Nederlandse belangen in het buitenland. Deze algemene kans zegt niets over de plaats of het mogelijke individuele doelwit. De systematiek van het DTN is dan ook niet geschikt en niet bedoeld voor het treffen van beveiligingsmaatregelen.

Het DTN wordt driemaandelijks door de NCTb omschreven en bepaald teneinde politiek en bestuur, en in afgeleide zin de samenleving, te informeren over het samenstel van dreigingen voor Nederland en Nederlandse belangen in het buitenland. Het DTN is zodanig geschreven dat het als input dient voor het contraterorismebeleid.

Om het algemene dreigingsbeeld te bepalen worden veel verschillende elementen in ogenschouw genomen; elementen die kunnen verschillen in aard, herkomst, concreetheid, zichtbaarheid en actualiteit. Uit operationele bronnen van de AIVD of MIVD afkomstige informatie - die betrekking heeft op terrorisme, radicalisering en rekrutering - wordt gelegd naast onder andere politie-informatie, internationale aspecten, wetenschappelijke onderzoeken alsmede sfeerbeelden en artikelen uit open bronnen.

Op basis van het DTN wordt uiteindelijk het dreigingsniveau in Nederland bepaald, te weten *minimaal*, *beperkt*, *substantieel* of *kritiek*. Grof gezegd houdt dit in:

- Minimaal** Het is niet waarschijnlijk dat aanslagen gepland worden
- Beperkt** De kans op een aanslag is relatief gering, maar zeker niet geheel uit te sluiten
- Substantieel** De kans dat een aanslag in Nederland zal plaatsvinden is reëel
- Kritiek** Er zijn sterke aanwijzingen dat een aanslag in Nederland zal plaatsvinden

De verschillende dreigingsniveaus die kunnen voortvloeien uit het DTN zijn bandbreedtes zonder harde scheidslijnen. Dit betekent dat schommelingen kunnen optreden in aard, omvang en achtergrond van de dreiging zonder dat er aanleiding is om een ander dreigingsniveau te kiezen; elementen kunnen veranderen, maar de totale waardering blijft ongeveer gelijk.

b. Het Alerteringssysteem Terrorismebestrijding (ATb)

Het Alerteringssysteem Terrorismebestrijding van de NCTb is een publiek-privaat samenwerkingsproject dat zich richt op een geselecteerd aantal (momenteel 14) bedrijfssectoren, veelal vitale infrastructuren. Het ATb-systeem heeft tot doel te bevorderen dat de aangesloten sectoren zoveel mogelijk ongestoord kunnen blijven functioneren. Het ATb waarschuwt daartoe de aangesloten sectoren, politiediensten en overheidsbestuurders in geval van een dreigende terroristische aanslag zodat zowel de sector als de overheid snel preventieve beveiligingsmaatregelen kan nemen om een aanslag te voorkomen of de impact van een aanslag te verkleinen.

De maatregelen in het ATb zijn ingedeeld in drie opschalingsniveaus, te weten lichte, matige en hoge dreiging. Hoe hoger de dreiging, hoe ingrijpender de maatregelen. Deze maatregelen zijn per sector in matrices vastgelegd. De dreigingsinformatie is afkomstig uit diverse bronnen van onder meer de AIVD, MIVD en KLPD/IPOL, en wordt vervolgens door de NCTb samengebracht en geïntegreerd in een analyse met een alerteringsadvies. Het dreigingsniveau is hoger naarmate de dreigingsinformatie specifiek en betrouwbaarder is en wijst op het daadwerkelijk bestaan van een dreiging van een aanslag. Maatregelen zullen dan ingrijpender zijn. Voor elk dreigingsniveau zijn standaard maatregelenpakketten ontwikkeld waarbij ruimte bestaat voor maatwerk.

Het systeem is niet ontworpen om daarmee het brede publiek te informeren.

Met betrekking tot Koninginnedag kan worden opgemerkt dat het ATb onder meer de sector Publiekevenementen kent. Hierbij zijn diverse private organisaties aangesloten die grote evenementen organiseren, zoals popfestivals, of die publieksintensieve locaties exploiteren (zoals de Efteling).

Het ATb is niet bedoeld voor publieksmanifestaties die door (lokale) overheden worden georganiseerd, zoals Koninginnedag. Op zo'n dag is het Stelsel Bewaken en Beveiligen van toepassing.

c. Het Stelsel Bewaken en Beveiligen

Het doel van het Stelsel is het voorkomen van aanslagen op personen, objecten en diensten. Dit Stelsel heeft dus een bredere reikwijdte dan het DTN en het ATb: deze twee systemen richten zich enkel op terroristische dreigingen terwijl het Stelsel zich ook richt op dreigingen uit andere hoek. De verantwoordelijkheid voor het treffen van benodigde beveiligingsmaatregelen ligt volgens het Stelsel doorgaans primair bij de lokale overheid: daar waar de bedreigde persoon of dienst of het betreffende object zich bevindt. In aanvulling daarop heeft de rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid voor personen, objecten en diensten die een bijzondere functie hebben in de democratische rechtsorde; het zogenoemde rijksdomein. Deze personen, objecten en diensten staan op een zogeheten “limitatieve lijst”.

De coördinatie van het Stelsel ligt bij de Coördinator Bewaking en Beveiliging (CBB) van de NCTb.

In het Stelsel wordt gewerkt met verschillende dreigingsproducten: de dreigingsmelding, de dreigingsinschatting, de dreigingsanalyse en de risico-analyse. Deze producten verschillen in de mate waarin zij ingaan op de mogelijke dreiging en de bestaande weerstand tegen een dreiging. Deze producten worden gevraagd of (bij meldingen en inschattingen) ongevraagd door de informatieleverende diensten (AIVD, KLPD en MIVD) aan de CBB uitgebracht.

De producten zijn bedoeld om de CBB inzicht te geven in de dreiging en risico rond personen, objecten en diensten. Bij evenementen als Koninginnedag wordt binnen het Stelsel gewerkt met het instrument van de dreigingsinschatting.

Dreigingsmeldingen en dreigingsinschattingen

Om een inschatting te kunnen maken van dreigingen of risico's leveren opsporings-, veiligheids- en/of inlichtingendiensten bij de CBB onder andere dreigingsmeldingen en dreigingsinschattingen aan.

- Een *dreigingsmelding* is de enkele melding van een (concrete) dreiging zonder enige waardering van de ernst en waarschijnlijkheid.
- Dreigingsinschattingen* beoordelen of sprake is van een concrete (voorspelbare) en/of potentiële (voorstelbare) dreiging tegen personen, objecten en diensten, die zich heeft voorgedaan of zich op korte termijn zou kunnen voordoen. De inschattingen worden voor zowel het rijksdomein als voor het decentrale domein (lokaal gezag) opgesteld, op eigen initiatief dan wel op verzoek van de CBB.

Informatie ten behoeve van het rijksdomein wordt onder andere aangeleverd door KLPD/IPOL, de AIVD, de MIVD en de beveiligingsambtenaren van de ministeries (BVA's). Voor het decentrale domein worden dreigingsinschattingen opgemaakt door de Regionale Informatieknoppunten van de regionale politiekorpsen.

Dreigingsanalyses en risico-analyses

Voor het uitgebreid inventariseren en analyseren van potentiële dreigingen wordt gewerkt met *dreigingsanalyses* en *risico-analyses*.

- Een *dreigingsanalyse* geeft een inschatting van een concrete (voorspelbare) en potentiële (voorstelbare) dreiging tegen één of meer bepaalde personen, objecten en/of diensten, zowel op decentraal niveau als binnen het rijksdomein. De analyse is gebaseerd op feiten en omstandigheden met betrekking tot de dreiging, de ernst en de waarschijnlijkheid van het manifesteren van de dreiging.

Zowel de bedreigde persoon, het object en/of de dienst als de bedreiger is onderwerp van onderzoek.

Voor het *decentrale* domein wordt op verzoek van de (hoofd-) officier van justitie de dreigingsanalyse opgesteld door het Nationaal Informatieknoppunt van de Dienst IPOL van het KLPD.

Dreigingsanalyses voor personen, objecten en diensten in het rijksdomein worden op gezamenlijk verzoek van de Ministers van Justitie en van BZK opgesteld door de opsporings- (de dienst IPOL), inlichtingen- en veiligheidsdiensten (AIVD, MIVD).

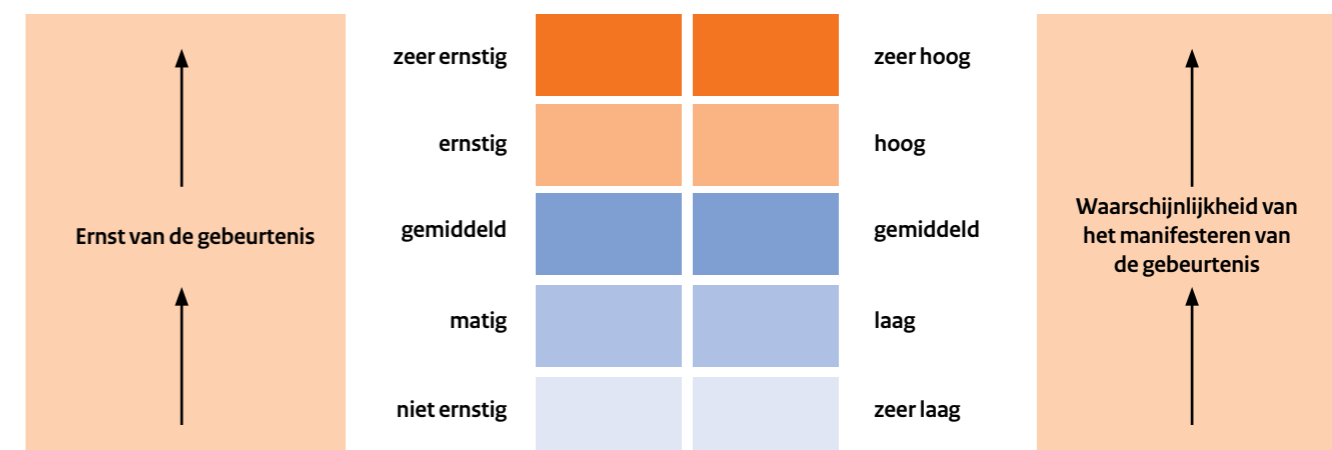
- Een *risico-analyse* is een door de Ministers van Justitie en van BZK gezamenlijk aan de CBB gevraagde en door de AIVD uitgevoerde analyse van een concrete en potentiële dreiging. Daarbij worden alle aspecten op zichzelf en in betrekking tot elkaar beschouwd en staan de criteria Belang, Dreiging en Weerstand in hun onderlinge samenhang centraal. Het risico is vervolgens de mate waarin de weerstand tekortschiet ten opzichte van een bepaalde dreiging. Op basis van de geconstateerde risico's kan de CBB vervolgens maatregelen laten nemen.

Dreigingsniveaus

Zowel op decentraal niveau als op rijksniveau worden in het kader van het Stelsel dezelfde indicatoren voor dreigingsniveaus gehanteerd. Aan de hand van de tabellen wordt een inschatting gegeven van de mate van ernst (omvang/impact) en waarschijnlijkheid (de kans) van de dreiging, waardoor een glijdende schaal van dreigingsniveaus wordt gerealiseerd.

Op basis van de vastgestelde dreigingsniveaus en de specifieke karakteristieken van de dreiging kunnen door de betrokken politiediensten (aanvullende) maatregelen worden genomen om een dreiging te voorkomen. Hierbij is altijd sprake van maatwerk.

Dreigingsindicator stelsel Bewaken en Beveiligen

d. Relatie tussen DTN, ATb en het Stelsel

Het kan voorkomen dat een bepaalde concrete dreiging tegen een persoon, object of vitale bedrijfssector in Nederland leidt tot een verhoogde dreiging in meerdere systematieken die met dreigingsniveaus werken. Echter, een dergelijke dreiging hoeft niet per se te betekenen dat ook het algemene dreigingsniveau van het DTN omhoog gaat. Immers, als heel specifiek duidelijk is waartegen de dreiging zich richt, dan hoeft het niet noodzakelijk te zijn om aan heel Nederland dezelfde dreiging toe te kennen. De systemen DTN, ATb en het Stelsel kunnen elkaar wel beïnvloeden.

Zo kunnen bijvoorbeeld concrete dreigingen tegen een bepaalde sector in het Alerteringssysteem Terrorismebestrijding doorwerken in het dreigingsniveau van het DTN. Dit is echter alleen het geval wanneer de dreiging redelijk breed over het land verspreid is en de informatie zich niet beperkt tot een heel concreet of een beperkt deel van een sector.

Motieven achter een concrete dreiging tegen een bepaald persoon kunnen doorwerken in het algemene dreigingsniveau in het DTN als blijkt of verondersteld mag worden dat de dreiging zich op meer richt dan enkel één specifiek doelwit.

BIJLAGE 4: DREIGINGSBEELD KONINGINNEDAG 2007/2008

Koninginnedag 2007

In 2007 werd Koninginnedag door de koninklijke familie gevierd in Woudrichem en Den Bosch. De AIVD gaf toen aan geen concrete informatie te hebben voor een terroristische dreiging. De AIVD schatte de dreiging in als *ernstig* en de waarschijnlijkheid als *laag* tot *gemiddeld*. Evenmin waren er dat jaar aanwijzingen voor acties vanuit niet-terroristische hoek. De ernst van acties uit die hoek werd geduid als *niet ernstig*, de waarschijnlijkheid als *gemiddeld*.

Een en ander was voor de CBB geen aanleiding tot het adviseren van het nemen van extra maatregelen. De politie Brabant Noord heeft zelf een onderzoek verricht naar de bewoners van huizen langs de route die door het koninklijke gezelschap zou worden afgelegd. Daarnaast heeft de politie de eigen organisatie verzocht relevante informatie aan te leveren via het bedrijfsprocessensysteem. Deze acties zijn niet gestart op basis van een lokaal inwinplan of ten behoeve van een dreigingsinschatting.

Koninginnedag 2008

Voor de viering van Koninginnedag 2008 in Makkum en Franeker zijn door de CBB dreigingsinschattingen ontvangen van de AIVD, MIVD en DNRI (thans KLPD/IPOL). Ook toen waren er geen concrete aanwijzingen van enige concrete dreiging en waren de dreigingsinschattingen van de AIVD en de MIVD qua ernst maximaal *ernstig* en de waarschijnlijkheid *laag* tot *gemiddeld*. DNRI/NIK gaf nog expliciet aan dat er uit de ter beschikking staande systemen niet is gebleken dat er vanuit de categorie “verwarde personen” een dreiging uit zou gaan tegen Koninginnedag 2008.

Het Regionaal Informatieknoppunt (RIK) van de politie Friesland heeft een “activiteitsvoorstel” geformuleerd waaruit een handzaam document “Aandachtsvestigingen Koninginnedag 2008 Friesland” is voortgekomen, waarin 22 personen zijn opgenomen die potentiële verstoorers van Koninginnedag hadden kunnen zijn.

BIJLAGE 5: CHRONOLOGISCH VERLOOP POLITIE- OPTREDEN, OPGESTELD DOOR DE NCTB

Tijlijn Voorbereiding/uitvoering Koninginnedag 2009 en incident

datum	tijd	actie
11-12-2008		Aankondiging bezoek aan Apeldoorn
19-1-2009		1e overleg Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden (SGB0) Noord-Oost Gelderland (NO-Gelderland)
19-1-2009		Besluit KC NO-Gelderland: inzet SGB0 "Jeans", start preparatie
19-1-2009		Besluit AC NO-Gelderland: opstellen pre-weeg documenten (start intelligence NO-Gelderland)
19-1-2009		Besluit AC NO-Gelderland: aanvraag inzet Explosieven Opruimingsdienst
19-1-2009		Besluit AC NO-Gelderland: aanvraag inzet "explosieven" honden KLPD
19-1-2009		Besluit AC NO-Gelderland: gebruikmaking van Draaiboek Veteranendefile (2008)
19-1-2009		Besluit AC NO-Gelderland: aanvraag tele-helikopter KLPD
2-2-2009		2e overleg SGB0 NO-Gelderland
2-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: opleveren concept-draaiboek per 16/2/2009 en definitieve per 23/2/2009
2-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: tot het houden van een oefeningssessie SGB0
2-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: intelligence opdracht: in kaart brengen georganiseerde busreizen
2-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: uitnodigen Algemeen Commandant (AC) Friesland i.v.m. leerpunten 2008
2-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: aanvraag vliegverbod boven Apeldoorn
2-2-2009		Besluit Chef Orde Handhaving (COHA) NO-Gelderland: Oranjepark volledig omsloten met hekken
2-2-2009		Besluit COHA NO-Gelderland: Bomcheck: Oranjepark + vijver, Paleis het Loo en uitwijklocaties
2-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Scheiding operatiën Koninginnedag en tussen de nacht ervoor en erna
2-2-2009		Informatie NO-Gelderland: Onderzoek naar gebruikmaking van cameranetwerk OOV Apeldoorn
23-2-2009		3e Overleg SGB0, DKDB is aanwezig
23-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: SGB0 duurt van 08:00 - 24:00 uur, deeldraaiboeken van 08:00 - 20:00 uur
23-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: DKDB doet beveiliging defilé op bordes
23-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Totaal screening van 1100 deelnemers defilé door DKDB/CHIN en uitreiken pas op naam door gemeente
23-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Chef Bewaking en Beveiliging is zelfstandig poot onder commando COHA (is later Commandant Beveiligen en Bewaken gebleken)
23-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Heli mag tijdens de rondgang van HM niet de lucht in, wel ervoor en erna
23-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Inzet aparte Officier van Dienst (OvD)
23-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Mobiele Eenheid (ME) en Aanhoudingseenheid (AE) onder commando COHA
23-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Liaison KMAR toegevoegd aan SGB0
23-2-2009		Besluit AC NO-Gelderland: bespreken concept draaiboeken per 2/3/2009
23-2-2009		Informatie NO-Gelderland: Er worden 14 politiemensen en 14 verkeersregelaars van een particulier bedrijf ingezet voor de verkeersregeling, plus 12 motorrijders van NO-Gelderland en KLPD.
2-3-2009		3e SGB0-overleg
2-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: AC DKDB zit bij SGB0
2-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Voorbereiding algehele fouillering via noodbevel i.o.m. OM
2-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: 25 maart 2009 scenariobespreking bij DKDB
2-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: SGB0 evenement heeft regionaal etiket
2-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: 29 april 2009, 16:30 uur, 1e grote briefing
2-3-2009		Informatie NO-Gelderland: Er is op dit moment geen informatie NO-Gelderland dat er iets aan de hand zal zijn op of rond Koninginnedag.
2-3-2009		Informatie NO-Gelderland: (aantal) man voor observatie en cameratoezicht
16-3-2009		Eerste SGB0-infodeskvergadering.
16-3-2009		4e SGB0-overleg
16-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Vakindeling realiseren voor publiek op diverse plekken
16-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Inzet videoschermen Oranjepark om meelopen publiek te voorkomen.
16-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: DKDB doet ook eigen screening bezoekers defile

datum	tijd	actie
16-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Elke chef stelt zijn eigen acties op nav de 9 besproken scenario's
16-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Uitvoering briefing getrapd, DKDB sluit aan bij SGB0-briefing. Aansluitend DKDB briefing voor beperkte groep
16-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Inzet (aantal) bikers om halfopen bus ipv hardlopende beveiligers van de DKDB
16-3-2009		Informatie: Burgemeester is akkoord gegaan met het ambtelijk voorbereiden noodbevel tbv fouilleren voor het gebied waar de HM zich zal begeven en enkele omliggende straten. De Hoofdofficier van Justitie zal op voorhand tekenen. In werking treden alleen na persoonlijke toestemming Burgemeester.
16-3-2009		Informatie: Mededeling dat alle scenario's zijn goedgekeurd door de driehoek
16-3-2009		Informatie NO-Gelderland: Alle bewaking & beveiligingsonderdelen in orde. Veiligheidsaspecten defile met DKDB nader uitwerken.
16-3-2009		Informatie NO-Gelderland: De Chef Mobiliteit geeft aan dat de gemeente het hekkenplan maakt
16-3-2009		Informatie NO-Gelderland: DKDB biedt personeel aan die getraind zijn op herkenning verdachte gedragingen
16-3-2009		Informatie NO-Gelderland: DKDB zet (aantal) man in
16-3-2009		Informatie NO-Gelderland: Vergelijking met bezoek HM Den Bosch (2007) wordt gemaakt ivm publieksstromen.
17-3-2009		Informatie NO-Gelderland: Contact met Criminele Inlichtingen Eenheid Friesland
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Contact opnemen met Meld Misdad Anoniem ivm snelle informatieoverdracht
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Controle hotelregisters + AZC aan de Loolaan
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Screenen GBA lijst aanwonenden route
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Informatief zakboekwerk laten maken i.s.m. DKDB
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Inzet middel internetrechercheren
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Het inwinplan van Friesland zal op grote lijnen overgenomen worden. Inwinplan is aangepast.
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Inzichtelijk maken bewoners camping
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Inzichtelijk maken legale vuurwapenhouders
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Onderzoek naar leegstaande panden bewoond dan wel verhuurd
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Luchtfoto's verschillende locaties
17-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Informatie over weersvooruitzichten
18-3-2009		Informatie EBB: Aanvraag dreigingsinschatting van aan AIVD en IPOL voor het Rijks- en decentraal domein, deadline 6 april
19-3-2009		Informatie CHIN NO-Gelderland: Van DKDB informatie ontvangen over verschillende personen die anti-koningshuis zijn. Verzoek tot aandacht.
23-3-2009		5e SGB0-vergadering Jeans
23-3-2009		Informatie NO-Gelderland: AC uit Friesland houdt presentatie over SGB0 2008 met aandachtspunten, m.n. de verantwoordelijkheidsbedeling regio-DKDB
24-3-2009		Informatie NO-Gelderland: Controle bij NIK of Koninginnedag 2009 op landelijke evenementenlijst staat
24-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Abonnement aanmaken in BlueView voor persoonsgerichte infoverzameling
24-3-2009		Informatie NO-Gelderland: Het inwinplan NO-Gelderland is geen landelijk inwinplan. Deze wordt door het NIK het land ingestuurd. Het NIK maakt zelf geen inwinplan.
24-3-2009		Informatie EBB: Het NIK meldt dat er op dit moment geen info beschikbaar is mbt Koninginnedag 2009. Er zal een decentrale dreigingsinschatting worden opgemaakt. NO-Gelderland werkt hieraan.
25-3-2009		Informatie NO-Gelderland en DKDB: Scenariobespreking DKDB-SGB0 NO-Gelderland
26-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Koninginnedag 2009 wordt op de landelijke evenementenkalender geplaatst
26-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: De sectoren zijn aangegeven. Info gaat naar de brandweer voor het plotten
26-3-2009		Informatie NO-Gelderland: NO-Gelderland verstuurt verzoek tot landelijke info aan NIK
27-3-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Vaststelling over safehouses
30-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Door de CHIN wordt het inwinplan SGB0 Jeans en opdrachtformulier gestuurd naar CCB
30-3-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Inventarisatie kantoorpanden/bedrijven looproute bij KvK
31-3-2009		Informatie NO-Gelderland: Brandweer vraagt waar de afzettingen (dranghekken) geplaatst moeten worden ivm plot. Verantwoordelijkheid is onduidelijk en actiepoint wordt door CHIN meegenomen naar SGB0.
31-3-2009		Besluit Chin NO-Gelderland: Afspraak over uitvoering screening
1-4-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Wanneer de koningin is vertrokken uit het Oranjepark kunnen de vakken opgeheven worden. Het tussenhekkwerk (bufferzone) kan dan worden verwijderd in het park.
1-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Lijst legale vuurwapenhouders ontvangen die aan de route wonen

datum	tijd	actie
1-4-2009		Informatie NIK/IPOL: Sitrap NIK aan politieregio's over inwinplan SGBO Jeans verspreid
3-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Dreigingsmelding ontvangen van NIK/IPOL over republikein en oranjehater
5-4-2009		Besluit BM: De communicatie van de vrijwilligers/medewerkers van de gemeente/projectbureau wordt gelijk aan de commandostructuur van de politie. Het gehele terrein wordt ingedeeld in gebieden met per gebied een regisseur. Alle regisseurs staan in verbinding met het COPI.
6-4-2009		6e SGBO-vergadering Jeans
6-4-2009		Besluit driehoek: Driehoek heeft besloten dat politiedraaiboek leidend is tov het multidisciplinaire
6-4-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Op basis van advies DKDB worden de dranghekken niet overal in elkaar gehaakt
6-4-2009		Besluit driehoek: Lokale driehoek stelt scenario's vast conform het beleidsdraaiboek NO-Gelderland
6-4-2009		Besluit driehoek: Lokale driehoek stelt beleidsdraaiboek politie vast.
6-4-2009		Besluit driehoek: Opdracht lokale driehoek aan politie: op 30/4 zorgdragen voor: <ul style="list-style-type: none"> • een veilig en ongestoord verloop van het bezoek van de Koningin en haar gezelschap aan Apeldoorn • het treffen van de benodigde beveiliging- en verkeersmaatregelen. • de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde.
6-4-2009		Besluit driehoek: Beleidsuitgangspunten draaiboek: <ol style="list-style-type: none"> 1. De koninklijke familie dient een vrije, onbelemmerde en veilige doorgang te hebben. 2. Hare Majesteit en haar familie komen naar Apeldoorn om de festiviteiten zoals die worden georganiseerd bij te wonen. Het publiek dient zo optimaal mogelijk in de gelegenheid te worden gesteld om het bezoek van de koninklijke familie mee te kunnen vieren, doch wel binnen de grenzen die door het beleidsteam worden gesteld. 3. Het veilig en ordentelijk laten verlopen van alle reguliere festiviteiten. 4. Het politieoptreden ter handhaving van de openbare orde en veiligheid, in het kader van het bezoek van de koninklijke familie, dient een ontspannen karakter te hebben zonder daarbij de vrijheid van bewegen en de veiligheid uit het oog te verliezen. 5. Er wordt van toezichhoudende functionarissen bijzondere alertheid gevraagd voor activiteiten van groepen of individuen die de veiligheid van het gezelschap in gevaar (kunnen) brengen of het ontspannen karakter van het bezoek dreigen te verstoren. 6. In geval van incidenten en calamiteiten wordt de veiligheid van de inwoners en deelnemers gewaarborgd. 7. Het reguliere niveau van politiezorg wordt zoveel mogelijk op peil gehouden. 8. Het bij de Grondwet vastgelegde recht van demonstratie wordt erkend en geldt als uitgangspunt.
6-4-2009		Besluit driehoek: Vaststelling tolerantiegrenzen. Uitgangspunt is dat het geheel een feest moet zijn, dat betekent dat er zoveel mogelijk ordentelijk moet worden opgetreden.
6-4-2009		Scenario's draaiboek: <ol style="list-style-type: none"> 1. Koninginnedag verloopt op een ordentelijke wijze, er zijn geen aanhoudingen. 2. De Koningin of een ander lid koninklijke familie wordt onwel. 3. Er vinden kleine ordeverstoringen plaats (demonstratie). 4. Extreme weersomstandigheden. 5. Paniek/drukke bij massaal bezoek. 6. Bommelding op/aan de route c.q. sector. 7. Aanslag op Koninklijk gezelschap/ terroristische aanslag. 8. Strafbare feiten gericht tegen het koninklijke gezelschap (belediging). 9. Geweldzaken en andere misdrijven. 10. Misdrijven tegen het koninklijke gezelschap. 11. Noodsenario.
6-4-2009		Besluit driehoek: DKDB heeft leidende rol bij voorval koninklijke familie. In geval van omgevingsverstorende factoren heeft de regiopolitie de leidende rol.
6-4-2009		Deeldraaiboek Bewaken en Beveiligen
6-4-2009		Besluit AC NO-Gelderland: De onderzochte locaties worden bewaakt en na zoeking overgedragen aan de Commandant Openbare Orde dan wel de Commandant Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging.
6-4-2009		Informatie CBB: Ontvangst dreigingsinschatting AIVD waarin de dreiging wordt geschat op ernstig/laag-gemiddeld

datum	tijd	actie
6-4-2009		Besluit: Maatregelen B&B: In het kader van dit bezoek zullen door explosievenverkenners van de politie op beide locaties maatregelen genomen worden op het gebied van explosievenverkenning. De maatregelen zijn te onderscheiden in de verkenning van statische locaties (ontvangt/afscheid Burgemeester, aanhoren van aubades e.d.) en het verkennen van de routes. Daarnaast zal een verkenning plaatsvinden van de route tijdens de rijtoer. De statische locaties zullen onderzocht worden door explosievenverkenners bijgestaan door hondengeleiders. Daarnaast zullen explosievenverkenners, eventueel waar nodig met behulp van hondengeleiders, de route die de Koninklijke familie loopt controleren. Op de locatie Oranjepark wordt de hierin liggende vijver onderzocht door explosievenverkenners/duikers van de duikploeg van het Arrestatie Team Noord en Oost Nederland (AT). De onderzochte objecten en locaties worden bewaakt tijdens en na de zoeking en overgedragen aan de commandant Openbare Orde dan wel de DKDB. Tot de koninklijke familie de locaties Oranjepark en paleis het Loo heeft verlaten zorgt de teamleider explosieven dat er een controle op binnenkomende personen en goederen wordt verricht. De aangewezen safehouses worden door explosieven-verkenners onderzocht en door bewakingspersoneel bewaakt. De directe omgeving van de locaties Oranjepark/Churchilplein, Loolaan en de aan te wijzen gedeelten op terrein van paleis het Loo dienen vrij te zijn van voertuigen. Door de teamleiders wordt na overleg met de commandant Beveiligen en Bewaken zo nodig de geldende wegsleepregeling toegepast. Voor de rijtoer over de Loolaan is een team onder leiding van een teamleider op de route aanwezig. Voor meldingen buiten genoemde locaties is een quick response team beschikbaar.
6-4-2009		Besluit: Maatregelen Paleis het Loo: De locatie wordt op en rond de looproute van de koninklijke familie onderzocht. Tevens wordt het gedeelte binnen het bewaakte gebied waar de koninklijke familie zich beweegt onderzocht. Binnenkomende personen en goederen worden onderzocht. De personen welke deelnemen aan het defilé worden op verdachte objecten gecontroleerd.
6-4-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Maatregelen Oranjepark: De locaties worden binnen de hekken onderzocht en binnenkomende personen en goederen worden onderzocht.
6-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Risico-inschatting volgens draaiboek: Aan het bezoek is een aantal risico's verbonden. In zijn algemeenheid is de dreiging op het Koninklijk Huis in Nederland (zeer) laag. Dit houdt in dat de bomverkenning voor dit bezoek als een bomschouw zal worden uitgevoerd. De bomschouw zal bestaan uit een visuele scan van locaties en routes waar de koninklijke familie langskomt. Mocht de Informatie NO-Gelderland van de veiligheidsdiensten aangaande de dreiging aanleiding geven tot bijstelling van de maatregelen zal i.p.v. een schouw een explosievenverkenning kunnen plaatsvinden. De locaties Oranjepark en Paleis het Loo worden i.o.m. de veiligheidsdiensten volgens de normale procedure explosievenverkenning onderzocht.
6-4-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Splitsing in maatregelen rond twee geografische gebieden: 1. Oranjepark en 2: Het Loo
6-4-2009		Werkwijze responsteam. Ten behoeve van een preventief onderzoek van aangewezen objecten (safehouses/voertuigen) door de DKBB wordt een mobiel verkenningsteam bestaande uit 1 teamleider explosievenverkenning en 2 verkenners tussen 06.00 en 14.00 stand-by gehouden. Zij worden ingezet door de commandant Beveiligen en Bewaken. Dit team wordt aangevuld met twee hondenleiders explosievenhond KLPD.
6-4-2009		Werkwijze rijtoer over Loolaan (incl. Kerklaan): In afstemming met de commandant DKDB wordt voor de stoet, met hierin de koninklijke familie, een onderzoek verricht bij verdachte personen en goederen. De teamleider explosievenverkenning rijdt met verkenners en hondengeleider ruim voor de koninklijke stoet over de Loolaan naar de locatie het Loo. Er wordt opgetreden in opdracht van de cdt. Beveiligen en Bewaken. De teamleider en verkenners worden vervoerd met een opvallende dienstauto van het KLPD. Zij zorgen tevens voor noodzakelijke actie op het gebied vanaf het Oranjepark. Via de Kerklaan naar de Loolaan en de route vanaf Loolaan via Zwolseweg naar de Middenweg richting paleis het Loo.
6-4-2009		Besluit BM: Burgemeester besluit dat multidisciplinair draaiboek moet worden afgestemd op dat van de politie.
6-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Er zijn geen aanvragen voor demonstraties op 30/4.
6-4-2009		Besluit driehoek: Beleidsversie draaiboek politie vastgesteld in Driehoeksoverleg 6/4.
6-4-2009		Besluit AC NO-Gelderland: Bevestiging afstemming scenario's NO-Gelderland-DKDB.
6-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Er is geen actuele operationele (dreigings)informatie NO-Gelderland.
6-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Door de gemeente wordt een noodverordening voorbereid voor het preventief fouilleren. De gronden worden bepaald door de HOvJ, de BM wijst het gebied aan. Het wordt alleen toegepast als er op dat moment noodzaak voor is. Niet van te voren vastgesteld.
7-4-2009		Informatie: Kaartmateriaal van de brandweer bevat hekkenplan, transferia, aanrijroutes, parkeerplaatsen, calamiteitenroute etc.

datum	tijd	actie (let op de mutaties van de dienst Nationale Recherche (dNR) zijn schuin gedrukt. Deze informatie is achteraf bekend geworden)
8-4-2009		Informatie: Reacties van politieregio's op inforezoek door Gelderland Zuid, Flevoland, Utrecht, Zaanstreek-Waterland en Brabant-Noord.
14-4-2009		Informatie NO-Gelderland: De inzet verkeerstoezicht rond Apeldoorn zal bestaan uit 24 motorrijders. Daarnaast zullen er 21 (ervaren, ter plaatse bekende) politiemensen en 20 verkeersregelaars ingezet worden.
14-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Om de verkeersstromen in goede banen te leiden en om op een aantal plaatsen de toegang bij afzettingen te controleren is een aantal statische posten ingericht. Politiepersoneel regelt hier in samenwerking met door de gemeente aangewezen verkeersregelaars het verkeer. Bezoekers worden naar parkeerplaatsen verwezen. Bij afzettingen worden alleen voertuigen toegelaten die legitieme redenen hebben.
14-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Calamiteitenroutes Apeldoorn: Locatie 1. Jachtlaan nabij 't Loo. Calamiteitenroute: Jachtlaan - Laan van Spitsbergen - Laan van Westenek - Albert Schweitzerlaan. Locatie 2. Oranjepark / Orpheus. Calamiteitenroute: Prof. Röntchenstraat /Loolaan - Vosselmanstraat - Badhuisweg - Sprengeweg - J.F. Kennedylaan - Jachtlaan - Laan van Spitsbergen - Laan van Westenek - Albert Schweitzerlaan.
16-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Indien nodig zal door de Burgemeester van Apeldoorn een noodbevel worden afgegeven t.b.v. preventief fouilleren. Dit zal in twee omsloten gebieden worden opgedeeld. Een ten tijde van het bezoek van de Koningin en haar gezelschap en twee in het gebied waar de festiviteiten zich afspelen.
20-4-2009		Besluit driehoek: Opdracht lokale driehoek aan politie voor het nauwlettend in de gaten houden van personen die er om bekend staan op openbare manifestaties de orde te verstoren op ludieke wijze.
20-4-2009		Besluit driehoek: Lokale driehoek vraagt om uitwerking scenario's (3) m.b.t. openbaar vervoer door politie en gemeente
20-4-2009		Besluit driehoek: Lokale driehoek stelt multidisciplinair draaiboek vast.
20-4-2009		7e SGB0-vergadering Jeans
20-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Er blijkt een aantal oude vliegtuigen mee te doen aan de historische optocht.
21-4-2009		Besluit CHIN NO-Gelderland: Kentekens dienen te worden verzameld t.b.v. ANPR (kentekenherkenning).
22-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Draaiboeken NO-Gelderland zijn verzonden
22-4-2009		Besluit CBB: CBB stuurt via NIK/RIK-kanaal brief aan DKDB informatie over het dreigingsniveau (ernstig/laag tot gemiddeld). CBB besluit geen bestuurlijke brief aan lokaal bevoegd gezag te zenden: advies geüniformeerd politie toezicht/verkeersmaatregelen wordt immers al getroffen door NO-Gelderland. Het betreft een decentraal evenement (domein) waar personen uit het rijksdomein aanwezig zullen zijn.
28-4-2009	9:30	Informatie NO-Gelderland: radio-oproep om in navolging van het aanbieden van een IPOD van Obama aan koningin Elizabeth tijdens koninginnedag een IPOD aan te bieden aan onze koningin.
29-4-2009	9:30	Informatie NO-Gelderland: Antwoord NIK/IPOL over internetsurveillance. Op de bekeken open bronnen op internet geen informatie NO-Gelderland gevonden wat kan duiden op verstoringen tijdens koninginnedag in Apeldoorn. Op de bekeken sites en discussieforums wordt op een positieve wijze gesproken over de feestdag.
29-4-2009	9:35	Informatie NO-Gelderland: Aandachtsvestiging door KMAR op persoon die anti-koningshuis is
29-4-2009		Informatie NO-Gelderland: Briefing Teamleiders explosievenverkenners door cdt B&B van SGB0 Jeans + KC, DKDB, genodigden
29-4-2009	21:00	<i>Reconstructie dNR: Zwarte personenauto signaleerd op grasveld nabij de Naald.</i>
29-4-2009		Informatie DKDB: koninklijke familie arriveert in Apeldoorn
30-4-2009	5:30	Informatie NO-Gelderland: Briefing eenheden politie
30-4-2009	6:00	<i>Reconstructie dNR: Start controle afzettingen door Stichting Koninklijk Apeldoorn</i>
30-4-2009	7:53	Informatie NO-Gelderland: CHIN geeft aan dat men voor vragen over bijv. afsluiting wegen etc. bij de gemeente moet zijn
30-4-2009	8:22	Informatie NO-Gelderland: Om 8.30 uur vindt het eerste stafoverleg SGB0 plaats
30-4-2009	9:00	<i>Reconstructie dNR: Extra 20 hekken zijn gebruikt om afzetting op de Jachtlaan te realiseren door personeel Stichting Koninklijk Apeldoorn</i>
30-4-2009	9:45	<i>Reconstructie dNR: Bussen met politiepersoneel (erehaag) worden uitgeladen en geparkeerd op de Jachtlaan binnen de hekken</i>
30-4-2009	9:48	Informatie DKDB: De gehele koninklijke familie stapt in de bus
30-4-2009	9:50	Informatie DKDB: Vertrek koninklijke bus jachtslot het Oude Loo naar het Oranjepark
30-4-2009	9:55	Informatie DKDB: Melding dat open bus weigert (mogelijk defect) en verzoek tot mogelijke inzet van de koninklijke bus
30-4-2009	10:04	Informatie NO-Gelderland: Aankomst koninklijke familie bij Oranjepark
30-4-2009	10:08	Informatie DKDB: koninklijke familie richting wandelpad naar de muziektent.
30-4-2009	10:10	<i>Reconstructie dNR: Besluit genomen door personeel Stichting Koninklijk Apeldoorn om leden van dansgroep/ muziekkorps van de vrachtwagens af te laten plaastnemen binnen de hekken op de Jachtlaan.</i>
30-4-2009	10:20	Informatie DKDB: Aankomst koninklijke familie bij de Muziektent Oranjepark.

datum	tijd	actie (let op de mutaties van de dienst Nationale Recherche (dNR) zijn schuin gedrukt. Deze informatie is achteraf bekend geworden)
30-4-2009	10:23	Informatie DKDB: Vertrek Muziektent, tevens start route over de brug richting onderdeel Sportpad za.
30-4-2009	10:31	Informatie NO-Gelderland: Informatie NO-Gelderland wordt gedeeld met DKDB
30-4-2009	10:34	Besluit: Opdracht uitgegeven tot vooruit scannen van de route
30-4-2009	10:45	Informatie NO-Gelderland: 2e Stafvergadering. Voor sitrap, geen bijzonderheden.
30-4-2009	10:49	Informatie DKDB: Aankomst koninklijke familie einde pad za
30-4-2009	10:50	Informatie DKDB: Het eerder genoemde defect aan de open bus is verholpen, de bus werkt naar behoren.
30-4-2009	10:56	Informatie DKDB: Informatie DKDB over een paar rondhangende jongeren.
30-4-2009	11:12	Informatie NO-Gelderland: Terugkoppeling stafvergadering: geen bijzonderheden. 5500 auto's op parkeerplaatsen. Programma loopt half uur achter op schema.
30-4-2009	11:15	Informatie NO-Gelderland: Op tv was te zien dat de IPOD door de DJ werd overhandigd aan de koningin.
30-4-2009	11:20	<i>Reconstructie dNR: Getuige ziet kleine zwarte auto op opvallend hoge snelheid rijden bij Orpheus in Apeldoorn</i>
30-4-2009	11:26	Informatie DKDB: Aankomst voor de Kerk bij het beeld van Wilhelmina waar de 100-jarigen zijn geplaatst.
30-4-2009	11:27	Informatie NO-Gelderland: koninklijke familie stapt in de open bus.
30-4-2009	11:30	Reconstructie NR: Getuige ziet kleine zwarte auto opvallend langzaam rijden in een wijk nabij de Bosweg.
30-4-2009	11:30	Informatie DKDB: Gehele koninklijke familie vertrokken met de open bus richting Middellaan/Loolaan.
30-4-2009	11:34	Informatie DKDB: Open bus rijdt momenteel op de Loolaan.
30-4-2009	11:40	<i>Reconstructie dNR: Verkeersregelaar ziet K.T. met zwarte Suzuki Swift met piepende banden de bocht omrijden Sprengeweg/Badhuisweg idrv de Loolaan. Er is een aanwijzing aan hem gegeven.</i>
30-4-2009	11:45	<i>Reconstructie dNR: getuigen zien en spreken vermoedelijk K.T. op een parkeerplaats aan de Bosweg. Draagt verrekijker bij zich. Rommelt wat in de kofferbak van zijn auto en dashboardkastje en rijdt weg idrv de Jachtlaan.</i>
30-4-2009	11:47	Informatie DKDB: De open bus arriveert nabij de Naald.
30-4-2009	11:48	<i>Reconstructie dNR: Getuigen en verkeersregelaars zien en horen K.T. met zijn zwarte Suzuki met hoge snelheid vanaf de Bosweg de Jachtlaan op rijden idrv de Naald. Hij accelereert continu en passeert verkeersposten.</i>
30-4-2009		<i>Reconstructie dNR: Volgens de NR stonden op de kruising Bosweg-Jachtlaan geen hekken</i>
30-4-2009		<i>Reconstructie dNR: K.T. is halverwege de Jachtlaan bij een kruising met een zijstraat (Middellaan of Boszichtlaan) een hek gepasseerd. Dit betrof slechts 1 hek dat niet de gehele rijbaan afsloot</i>
30-4-2009	11:48	Informatie: Tijdstip aanslag (verschillende tijdstippen tussen 11:48 en 11:51)
30-4-2009	11:51	Informatie DKDB: Voertuig (zwarte Suzuki Swift) rijdt door afzetting Loolaan-Jachtlaan en komt tot stilstand tegen gedenkstenen 'De Naald'; open bus rijdt op dat moment langzaam op de Zwolseweg; heeft de bocht naar de Middenlaan nog niet ingezet.
30-4-2009	11:51	Informatie: Bericht VBA HM (DKDB) via porto C2000: 'vermoedelijke aanslag op links'; andere twee beveiligers in cabriobus gaan staan.
30-4-2009	11:51	Besluit: Verzoek DKDB aan SGB0 voor extra inzet personeel i.v.m. een zware aanrijding waarbij een voertuig door de afzetting rijdt en die tot stilstand is gekomen tegen de Naald. Er is een aantal mensen zwaar gewond geraakt.
30-4-2009	11:51	Informatie: DKDB verzoekt om Ambulances. Deze zijn reeds onderweg.
30-4-2009	11:51	Informatie DKDB: VBA HM geeft chauffeur cabriobus aan vaart te vermeerderen
30-4-2009	11:52	Informatie DKDB: Back-up voertuig DKDB wil, maar kan cabriobus niet afblokken vanwege bikers, motoren en golfkar
30-4-2009	11:52	Informatie DKDB: In opdracht van operationeel commandant begeven acht beveiligers zich naar zijkant cabriobus, vier aan beide zijden; ook VBA HM vraagt om beveiligers rond de bus
30-4-2009	11:52	Informatie DKDB: Vaart wordt vermeerderd door de cabriobus, maar neemt weer af door uiteenlopende aanwijzingen vanuit de cabriobus, de technische staat van de bus, de golfkar links achter de bus, de binnen het hek opererende pers, te nemen drempels in het wegdek en het inzetten van de linkse bocht Zwolseweg - Middenweg. Meer snelheid wordt daardoor niet gemaakt.
30-4-2009	11:53	Informatie CBB: CBB wordt geïnformeerd over incident.
30-4-2009	11:53	Informatie DKDB: Na enige tientallen meters en een nieuwe instructie aan chauffeur wordt vaart vermeerderd, vijf van de beveiligers stappen in (i.v.m. verhoogde snelheid bus), drie blijven aan buitenkant bus
30-4-2009	11:54	Informatie NO-Gelderland: Veel gewonde mensen
30-4-2009	11:55	Informatie NO-Gelderland: 1e spoedvergadering SGB0
30-4-2009	11:55	Besluit: AC besluit tot stopzetting historische optocht
30-4-2009	11:55	Besluit: AC besluit tot inzet helikopter
30-4-2009	11:55	Besluit: AC besluit tot afzetten van kruising (aanslag)
30-4-2009	11:55	Besluit: GRIP 3 afgekondigd en ROT instellen.
30-4-2009	11:55	Besluit: koninklijke stoet volgt programma.

datum	tijd	actie
30-4-2009	11:55	Informatie NO-Gelderland: dNR ingelicht i.v.m. mogelijke terroristische aanslag
30-4-2009	11:55	Besluit: Inzet Team Grootchalige Opsporing (TGO)
30-4-2009	11:55	Besluit: Observatieteam gaat naar huisadres eigenaar auto.
30-4-2009	11:58	Informatie DKDB: Cabriobus komt aan met gehele koninklijke familie in vleugel Paleis het Loo; gezelschap verlaat de bus
30-4-2009	11:59	Informatie NO-Gelderland: Betreft auto met kenteken FZ-VL-03, Suzuki Swift 1, kleur zwart staat op naam van K.T. uit Huissen. T. geen bijzonderheden. Komt 3x voor in Blue View. Geen bijzonderheden. Contact wordt opgenomen met plaatselijke politie. Ook bij plaatselijke politie niks anders bekend dan deze 3 zaken van Blue View.
30-4-2009	11:59	Informatie DKDB: VBA HM verzoekt om informatie DKDB betreffende de toestand van de gewonden voor berichtgeving aan de koninklijke familie.
30-4-2009	12:04	Informatie NO-Gelderland: RID probeert de identiteit te achterhalen van de bestuurder van de Suzuki
30-4-2009	12:05	Informatie NO-Gelderland: Bomcheck wordt gedaan op de auto
30-4-2009	12:05	Informatie DKDB: Via C2000 bericht verspreid dat de verdachte die het voertuig bestuurd heeft, toegegeven heeft dat er opzet in het spel is. (Aanslag)
30-4-2009	12:06	Besluit: NO-Gelderland verzoekt Gelderland-Zuid om inzet eenheid naar Huissen. Vastlegging ID van daar aanwezige personen. Opdracht zaak daar te bevriezen
30-4-2009	12:06	Informatie NO-Gelderland: Bericht dat verdachte dit met opzet heeft gedaan. Mogelijk is een 2e dader uit de auto gevlogen
30-4-2009	12:08	Besluit: DKDB laat alle auto's die koninklijke familie weg moeten brengen voor te laten rijden bij het jachtslot het Oude Loo. Tevens bericht van DKDB dat het programma en het defilé worden afgelast
30-4-2009	12:09	Informatie DKDB: Portobericht over aanwezigheid mogelijk tweede inzittende Suzuki, die uitgestapt/uitgeslingerd zou (kunnen) zijn.
30-4-2009	12:12	Besluit: NO-Gelderland verzoekt Gelderland-Zuid dat de situatie woning dader bevroren moet worden in afwachting van observatieteam. Er zijn 2 voertuigen, 2 rechercheurs en officier van dienst onderweg naar Huissen
30-4-2009	12:12	Informatie NO-Gelderland: Verzoek tot sitraps aan NCC
30-4-2009	12:13	Informatie NO-Gelderland: Bericht NU.nl: 14 gewonden en er wordt gereanimeerd
30-4-2009	12:14	Besluit: SGBO is opgeschaald, inzet dienst Nationale Recherche en TGO. Men gaat uit van aanslag op HM. Beleidsteam/ROT komt eraan. 10 tot 15 gewonden.
30-4-2009	12:15	Besluit: Opdracht beveiligers DKDB om met de koninklijke Kinderen op het jachtslot het Oude Loo te blijven. De auto's die er staan moeten daar blijven om de koninklijke familie weg te brengen
30-4-2009	12:18	Besluit: Alle videoteams zijn ter plekke om beelden vast te leggen
30-4-2009	12:20	Informatie DKDB: koninklijke familie gaat te voet naar Oude Loo
30-4-2009	12:23	Informatie NO-Gelderland: SGBO A'dam heeft gebeld. Bureau OOV verzoekt info voor woningen van de prinsen.
30-4-2009	12:24	Informatie DKDB: GSM verkeer lukt niet meer (netwerk overbelast). C2000 werkt ook niet meer optimaal (overbelast).
30-4-2009	12:25	Informatie DKDB: Aankomst HM Oude Loo
30-4-2009	12:25	Informatie NO-Gelderland: Bericht uit videoteam NO-Gelderland: Auto had een dusdanig hoog toerental dat het bijna niet mogelijk was om eruit te springen. Doordat auto publiek raakt wijkt deze uit naar links.
30-4-2009	12:25	Informatie DKDB: Bericht van DKDB ; tweede inzittende Suzuki blijkt niet aan de orde
30-4-2009	12:30	Informatie NO-Gelderland: Bevraging bestuurder. Rijbewijs: K.R.T. afgegeven door Burgemeester van Apeldoorn. Paspoort nummer *****, Kentekenbewijs adres: Velp
30-4-2009	12:32	Informatie NO-Gelderland: CIE Arnhem controleert gegevens dader.
30-4-2009	12:34	Besluit: Officiële gedeelte Koninginnedag in Apeldoorn is afgelopen. Net kenbaar gemaakt door de burgemeester.
30-4-2009	12:37	Besluit: Afgesproken dat NOS de beelden gaat veiligstellen.
30-4-2009	12:38	Informatie NO-Gelderland: De mogelijkheid bestaat dat Hare Majesteit de gewonden gaat bezoeken in het ziekenhuis. Rekening wordt gehouden dat de mogelijke inzittende van de auto, ook gewond in ziekenhuis ligt. Wordt rekening mee gehouden en wordt onderzocht.
30-4-2009	12:38	Informatie DKDB: Verzoek aan PBT-team om bericht te geven of men compleet is
30-4-2009	12:40	Besluit: dNR neemt opsporingsonderzoek over. Zaak bevriezen
30-4-2009	12:43	Besluit: ANPR auto blijft in ieder geval tot 15.00 uur op de locatie om de kentekens te registreren
30-4-2009	12:44	Besluit: Beelden camera's Het Loo worden uitgekeken
30-4-2009	12:45	Informatie NO-Gelderland: Verzoeken van politieregio's om Informatie NO-Gelderland m.b.t. consequenties lokale festiviteiten
30-4-2009	12:46	Informatie NO-Gelderland: Horen dat er 7 gewonden zijn, inclusief de verdachte
30-4-2009	12:48	Informatie NO-Gelderland: Sitrap is verzonden aan NCC

datum	tijd	actie
30-4-2009	12:49	Informatie NO-Gelderland: Op NOS-tv wordt gezegd dat er 14 gewonden zijn
30-4-2009	12:50	Informatie NO-Gelderland: Bericht over woning dader. Het gaat om een pand, gordijnen half open. Lijkt verlaten. Het is een perceel aan een doorgaande dorpsstraat, waar dadelijk een evenement plaats gaat vinden.
30-4-2009	12:52	Informatie DKDB: PBT Team geeft door dat men compleet is
30-4-2009	12:54	Informatie NO-Gelderland: CIE Arnhem en RID Arnhem ingelicht
30-4-2009	12:55	Informatie DKDB: Er is opgeschaald naar TGBO
30-4-2009	12:55	Informatie NO-Gelderland: Vragen uit Gelderland-Zuid over bijzonderheden dader
30-4-2009	12:55	Informatie DKDB: Bericht IPOL dat dader een eenling is.
30-4-2009	12:55	Informatie DKDB: Stand van zaken 1 Persoon overleden (vrouw) en een 6 tal gewonden, waaronder 1 kind, mogelijk loopt het aantal gewonden nog op.
30-4-2009	12:55	Informatie DKDB: Kenteken voertuig FZ-VL-03, Merk SUZUKI 1.3, op naam van: T. KR, Geboren:*, Adres: Huissen
30-4-2009	12:57	Informatie NO-Gelderland: K.T. heeft eerder in Apeldoorn gewoond. Tot 2005 heeft hij in Apeldoorn gewoond
30-4-2009	13:04	Informatie NO-Gelderland: Contact geweest met dNR. Het team Informatie NO-Gelderland gaat nu de opsporingsactiviteiten voorbereiden
30-4-2009	13:05	Informatie NO-Gelderland: CIE Gelderland Midden geeft melding dat dader onbekend is
30-4-2009	13:15	Informatie NO-Gelderland: NIK heeft volgende SMS verstuurd: SPOED Landelijke informatiecoördinatie bij NIK terzake incident Koninginnedag. Bericht nu per mail verstuurd. Later meer info. Controleer mailbox
30-4-2009	13:15	Informatie NO-Gelderland: COHA geeft aan dat voertuig veilig bevonden is, geen explosieven
30-4-2009	13:15	Informatie NO-Gelderland: 2e spoedvergadering SGBO
30-4-2009	13:15	Informatie NO-Gelderland: Verdachte overgebracht naar ziekenhuis (Deventer)
30-4-2009	13:15	Informatie NO-Gelderland: Verdachte heeft tegen 2 politiemensen bekend met opzet te hebben gehandeld tegen de Koningin
30-4-2009	13:15	Besluit AC NO-Gelderland: KMAR heeft beveiliging jachtslot opgeschaald
30-4-2009	13:15	Besluit AC NO-Gelderland: Binnenring afgezet
30-4-2009	13:15	Besluit AC NO-Gelderland: Landelijk Team Forensische Opsporing (LTFO) ingeschakeld
30-4-2009	13:15	Besluit AC NO-Gelderland: dNR schaal op. Veiligstellen plaats delict voor dNR
30-4-2009	13:24	Informatie NO-Gelderland: Bron dat verdachte heeft bekend is de biker van de KMAR die aan de auto kon ontspringen en als eerste bij de verdacht was. Hij gaf info door aan beveiliging DKDB. Actie: Achterhalen wie biker is. CHOP heeft actie ondernomen en weet wie de biker is.
30-4-2009	13:30	Informatie NO-Gelderland: Algemeen Cmdt SGBO Amsterdam belt. Hij wil graag info voor de burgemeester. Burgemeester wil dit graag weten i.v.m. allerlei activiteiten koninginnedag in het land (op zichzelf staan incident of...)
30-4-2009	13:36	Besluit AC NO-Gelderland: Geen leading rol SGBO. dNR neemt over
30-4-2009	13:45	Informatie NO-Gelderland: Info dat K.T. vermoedelijk verhuisd is naar Arnhem. Nr. onbekend. Perceel in Huissen wordt afgezet
30-4-2009	13:49	Informatie NO-Gelderland: Info 4 doden. Dader is gewond en ligt vermoedelijke ook op sterven
30-4-2009	14:04	Informatie NO-Gelderland: verzoek tot B-analyse van de woning in Huissen. Vraag of K.T. een gsm bij zich had.
30-4-2009	14:14	Informatie NO-Gelderland: Verdachte had een gsm bij zich, nummer bekend
30-4-2009	14:17	Informatie NO-Gelderland: Overleg NO-Gelderland-dNR-NIK over stroomlijnen van de informatie NO-Gelderland. Hebben nu het idee dat er zaken dubbel worden gedaan
30-4-2009	14:22	Besluit ROT: De NOS mag geen beelden meer uitzenden (Besluit van ROT)
30-4-2009	14:28	Besluit AC NO-Gelderland: Verzoek aan STO 1 km rondom de Naald de postcodes in beeld brengen. Uitkomst moet naar OvJ OM
30-4-2009	14:30	Informatie NO-Gelderland: 3e spoedvergadering SGBO
30-4-2009	14:30	Informatie NO-Gelderland: Op meerdere plaatsen is men bezig met informatievergaring NO-Gelderland: coördinatie en regie nodig
30-4-2009	14:30	Informatie NO-Gelderland: Verdachte is er slecht aan toe
30-4-2009	14:30	Informatie NO-Gelderland: 4 dodelijke slachtoffers, festiviteiten zijn gestaakt
30-4-2009	14:30	Besluit AC NO-Gelderland: Heli de lucht in
30-4-2009	14:30	Besluit Chin NO-Gelderland: ANPR-voertuigen gaan tot 15.00 uur controleren en breken daarna af. Van beide auto's zullen vandaag de gegevens aangeleverd worden
30-4-2009	14:36	Informatie NO-Gelderland: Er is landelijk een CIE-nummer ingesteld, ook voor anonieme meldingen.

datum	tijd	actie
30-4-2009	15:14	Besluit AC NO-Gelderland: De dNR neemt de informatievergaring over verdachte/opsporing over. Liason aanwezig. Alle opsporingsinformatie ligt nu bij de NR. Voor NO-Gelderland betekent dit dat men zich alleen bezig gaat houden met openbare orde zaken. Het NCC wil graag de Sitraps hebben. Sitrap komt nu via het NIK bij dNR binnen en niet meer bij NO-Gelderland.
30-4-2009	15:45	Informatie NO-Gelderland: Op dit moment is er een persconferentie: 17 slachtoffers waarvan 4 overleden, 5 zwaar-gewonden (1 van de KMAR) en 8 lichtgewonden (waarvan 1 van de politie)
30-4-2009	16:00	Informatie NO-Gelderland: 7e spoedvergadering SGBO
30-4-2009	16:00	Informatie NO-Gelderland: Kladversie proces-verbaal vermeldt dat aanslag gericht is op de Prins van Oranje
30-4-2009	16:55	Informatie NO-Gelderland: Debriefing plaatsgevonden van alle disciplines die onder de SGBO infodesk vallen. Ook DKDB hierbij aanwezig. Korte samenvatting: * SGBO is overgedragen aan dNR, * In het land zijn veel activiteiten gestopt. * In het land lopen meerdere SGBO-en, hebben hulp aangeboden. * Er is info die nog niet gedeeld kan worden. Is nog in onderzoek. Mogelijk dat het morgen in de krant staat. * CHIN heeft zorg voor medewerkers en wijst hen op hulpverlening. Indien hier behoefte aan is, maar er gebruik van. * Info via de openbare bronnen dat veel foto's zijn verspreid van het incident. Heb ook de nodige aandacht voor het thuisfront. * Er zou 1 collega (KMAR?) zwaar gewond zijn. Gerucht gaat dat hij vermomd in burger langs de kant stond te kijken. * Op moment dat NOS niet meer mocht filmen, heeft videoteam doorgefilmd. Bandjes etc. kunnen achterblijven en wordt ter beschikking gesteld aan de dNR. * Videoteam geeft als verbeterpunt: Communicatie. Videoteam zat op 85. Waren niet op de hoogte gesteld van het incident.
30-4-2009	17:00	Informatie DKDB: vanaf dit tijdstip verlaten koninklijke TBP's het Oude Loo

BIJLAGE 6: VOORBEELD VIJF-PARAGRAFENMODEL DRAAIBOEK

1 Toestand

- 1.1 Aanleiding, locaties en integrale aanpak
- 1.2 Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden

2 Opdracht

- 2.1 Doelstellingen politieoptreden
- 2.2 Verantwoordelijkheidsniveaus
- 2.3 Risicoscenario's
- 2.4 Beleiduitgangspunten
- 2.5 Tolerantiegrenzen

3 Uitvoering

- 3.1 Samenstelling en taken Staf Grootchalige en Bijzonder Optreden
  - 3.1.1 Algemeen Commandant
  - 3.1.2 Chef Ordehandhaving
  - 3.1.3 Chef Bewaken en Beveiligen
  - 3.1.4 Chef Interventie
  - 3.1.5 Chef Opsporing
  - 3.1.6 Chef Mobiliteit
  - 3.1.7 Chef Informatie
  - 3.1.8 Chef Ondersteuning
  - 3.1.9 Coördinator Communicatie
  - 3.1.10 Adviseur Conflict- en Crisisbeheersing
- 3.2 Maatregelen
  - 3.2.4 Bestuurlijk
  - 3.2.5 Communicatie

4 Ondersteuning

- 4.1 Personeel
- 4.2 Logistiek en huisvesting
- 4.3 Opvang, nazorg en gewondenverzorging
- 4.4 Materieel
- 4.5 Automatisering
- 4.6 Secretariële ondersteuning
- 4.7 Verbindingsmiddelen
- 4.8 Financiën

5 Organisatie

- 5.1 Algemeen
- 5.2 Locatie aansturingsniveaus
- 5.3 Opkomstlocaties, briefing en dienstverbanden
- 5.4 Organisatie- en verbindingsschema
- 5.5 Alarmering
- 5.6 Geweldsgebruik
- 5.7 Verslaglegging
- 5.8 Evaluatie
- 5.9 Inwerking treden van het draaiboek

BIJLAGE 7: LIJST VAN AFKORTINGEN EN TERMINOLOGIE

AC	Algemeen Commandant	GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings-procedure (multidisciplinair)
ACO	Ambtelijk Crisisoverleg	HKH	Hare Koninklijke Hoogheid
AE	Aanhoudingseenheid politie	HKS	Herkenningsdienst Systeem van de politie
AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst	HM	Hare Majesteit de Koningin
AT	Arrestatieteam politie	IOOV	Inspectie Openbare Orde & Veiligheid
ATb	Alerteringssysteem Terrorismebestrijding	IPOL	Informatieorganisatie KLPD
Basse Courre	Voorterrein van Paleis Het Loo	I&V-dienst	Inlichten- & Veiligheidsdienst (AIVD/MIVD)
Beredenen	Politie-/KMar te paard	KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
Biker	Politie-/KMar-medewerkers in aangepast uniform op sportfiets	KMar	Koninklijke Marechaussee
Blue-view	Integrale bevragsapplicatie bedrijfsprocessen-systemen politie Nederland	KvK	Kamer van Koophandel
BM	Burgemeester	LIC	Landelijke Informatie Coördinatie KLPD
BVA	Beveiligingsambtenaar van een ministerie	ME	Mobiele Eenheid
C2000	Digitaal verbidingsnetwerk voor mobilfoon- en portofoon-berichtgeving	MIVD	Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
Cabriobus	Dakloze touringcar waarin het koninklijk gezelschap is vervoerd	M-melding	Melding binnengekomen bij meldpunt Meld Misdad Anoniem
CBB	Coördinator Bewaking en Beveiliging, valt onder de NCTb	NCTb	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding
CCB	Conflict- & Crisisbeheersing politie	NIK	Nationaal Informatieknoppunt, onderdeel van IPOL
CHIN	Chef Inlichtingen politie	NO-Gelderland	Regionaal politiekorps Noord-Oost Gelderland
CHOP	Chef Opsporing Politie	OC	Operationeel Commandant
CMOB	Chef Mobiliteit politie	OM	Openbaar Ministerie
COHA	Chef Ordehandhaving politie	OOV	Openbare Orde & Veiligheid
COPI	Commandoteam Plaats Incident, multidisciplinair (brandweer, politie, gemeente, GHOR)	OSO	Een functionaris die de Opleiding Statische Observatie heeft gevolgd
DGBO	Dienst Grootchalig & Bijzonder Optreden DKDB	PB	Persoonsbeveiliging van de DKDB
DI	Dreigingsinschatting	PBT	Proactief Beveiligingsteam, onderdeel van de DKDB
DKDB	Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging KLPD	PMA	HKH Prinses Maxima
DKH	Dienst Koninklijk Huis	PVO	ZKH de Prins van Oranje (Kroonprins Willem-Alexander)
DKP	Directie Kabinet & Protocol van het ministerie van Buitenlandse Zaken	RIK	Regionaal Informatieknoppunt van een regionaal politiekorps
dNR	Dienst Nationale Recherche	ROT	Regionaal Operationeel Team, multidisciplinair (politie, brandweer, gemeente, GHOR)
DTN	Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland, van de NCTb	SGBO	Staf Grootchalig & Bijzonder Optreden politie
EBB	Eenheid Bewaking en Beveiliging, de staforganisatie van de CBB	Sitrap	Situatierapportage, opgesteld door KLPD/NIK
GAC	Gemeentelijk Actiecentrum	TBP	Te Beveiligen Persoon
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie	TEV	Teamleider Explosievenverkenning Politie
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen	VBA	Verantwoordelijke Beveiligingsambtenaar DKDB
		VDB	Veiligheidsdienst Buitenlandse Zaken
		ZKH	Zijne Koninklijke Hoogheid